

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringsar

23

Förslag till statsbudget för 1999

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Inledning.....	9
2.1	Omfattning	9
2.2	Utgiftsutvecklingen.....	10
2.3	Resultatbedömning.....	11
2.3.1	Tillståndet och utvecklingen inom området	11
2.3.2	Viktiga statliga insatser inom utgiftsområdet samt information om effekter	14
2.3.3	Regeringens bedömningar och slutsatser.....	18
2.4	Skatteavvikelser.....	21
2.5	Utgiftsutvecklingen.....	22
3	Internationellt samarbete	23
3.1	Omfattning	23
3.2	Utgiftsutvecklingen.....	23
3.3	Anslag.....	23
	A1 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	23
4	Jordbruk och trädgårdsnäring	25
4.1	Omfattning	25
4.2	Utgiftsutvecklingen.....	25
4.3	Resultatbedömning.....	27
4.4	Revisionens iakttagelser	28
4.5	Jordbruks- och livsmedelsekonomiskt institut	29
4.6	Anslag.....	31
	B1 Statens jordbruksverk	31
	B2 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	33
	B3 Djurregister.....	33
	B4 Statens utsädeskontroll.....	34
	B5 Statens växtnämnd.....	35
	B6 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	36
	B7 Bekämpande av växtsjukdomar	37
	B8 Strukturstöd inom livsmedelssektorn.....	37
	B9 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd	39
	B10 Regionala stöd till jordbruket.....	39

	B11	Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket	40
	B12	Kompletterande åtgärder inom jordbruket.....	41
	B13	Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket.....	43
	B14	Arealersättningar och djurbidrag m.m.....	44
	B15	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	45
	B16	Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.	46
	B17	Jordbrukets blockdatabas.....	47
	B18	Jordbruks- och livsmedelsekonomiska institutet	47
5	Fiske.....		49
	5.1	Omfattning.....	49
	5.2	Utgiftsutvecklingen	49
	5.3	Resultatbedömning	50
	5.4	Revisionens iakttagelser.....	52
	5.5	Översyn av fiskeradministrationen.....	52
	5.5.1	Svensk Fisks framtida verksamhet	52
	5.6	Anslag	53
	C1	Fiskeriverket.....	53
	C2	Strukturstöd till fisket m.m.....	54
	C3	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. .	55
	C4	Fiskevård	56
6	Rennäring m.m.		59
	6.1	Omfattning.....	59
	6.2	Utgiftsutvecklingen	59
	6.3	Resultatbedömning och slutsatser	59
	6.4	Anslag	60
	D1	Främjande av rennäringen m.m.....	60
	D2	Ersättningar för viltskador m.m.....	62
	D3	Stöd till innehavare fjällägenheter m.m.	62
7	Djurskydd och djurhälsovård		65
	7.1	Omfattning.....	65
	7.2	Utgiftsutvecklingen	65
	7.3	Resultatbedömning	66
	7.4	Revisionens iakttagelser.....	66
	7.5	Anslag	66
	E1	Statens veterinärmedicinska anstalt	66
	E2	Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.....	68
	E3	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	69
	E4	Centrala försöksdjursnämnden.....	70
	E5	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	72
8	Livsmedel		75
	8.1	Omfattning.....	75
	8.2	Utgiftsutvecklingen	75
	8.3	Resultatbedömning	76
	8.4	Revisionens iakttagelser.....	76
	8.5	Anslag	76

	F1	Statens livsmedelsverk.....	76
	F2	Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden	78
	F3	Kostnader för livsmedelsberedskap.....	79
	F4	Livsmedelsstatistik	80
	F5	Jordbruks- och livsmedelstatistik finansierad från EG budgeten.....	81
	F6	Exportfrämjande åtgärder.....	81
9		Utbildning och forskning.....	83
	9.1	Omfattning	83
	9.2	Utgiftsutvecklingen.....	83
	9.3	Resultatbedömning.....	84
	9.4	Revisionens iakttagelser	84
	9.5	Anslag.....	85
	G1	Sveriges lantbruksuniversitet.....	85
	G2	Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader	87
	G3	Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning	88
	G4	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	89
10		Skogsnäring	91
	10.1	Omfattning	91
	10.2	Utgiftsutvecklingen.....	92
	10.3	Resultatbedömning och slutsatser.....	92
	10.4	Revisionens iakttagelser	93
	10.5	Anslag.....	93
	H1	Skogsvårdsorganisationen.....	93
	H2	Insatser för skogsbruket	94
	H3	Internationellt skogssamarbete	94
	H4	Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning.....	95

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att Statens jordbruksverk skall ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på 5 500 000 000 kronor (se avsnitt 4.6),
2. bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget B8 Strukturstöd inom livsmedelsområdet, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 55 000 000 kronor efter år 1999 (avsnitt 4.6),
3. bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget B9 Från EG-budgeten finansierat strukturstöd, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 89 000 000 kronor efter år 1999 (avsnitt 4.6),
4. bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget B11 Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 150 000 000 kronor efter år 1999 (avsnitt 4.6),
5. bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget B12 Kompletterande åtgärder inom jordbruket, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 2 500 000 000 kronor efter år 1999 (avsnitt 4.6),
6. bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget B13 Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 2 500 000 000 kronor efter år 1999 (avsnitt 4.6),
7. godkänner regeringens förslag om Svensk Fisks framtida verksamhet (avsnitt 5.5.1),
8. godkänner regeringens förslag om avveckling av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (avsnitt 8.5),
9. bemyndigar regeringen att under år 1999, i fråga om ramanslaget G3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 155 000 000 kronor efter år 1999 (avsnitt 9.5),
10. för år 1999 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
A1 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	ramanslag	37 989
B1 Statens jordbruksverk	ramanslag	229 907
B2 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	ramanslag	22 000

B3	Djurregister	ramanslag	14 000
B4	Statens utsädeskontroll	ramanslag	1 002
B5	Statens växtsortnämnd	ramanslag	1 371
B6	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	reservationsanslag	26 740
B7	Bekämpande av växtsjukdomar	ramanslag	2 629
B8	Strukturstöd inom livsmedelssektorn	ramanslag	107 500
B9	Från EG-budgeten finansierat strukturstöd	ramanslag	127 500
B10	Regionala stöd till jordbruket	ramanslag	717 000
B11	Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket	ramanslag	325 000
B12	Kompletterande åtgärder inom jordbruket	ramanslag	1 370 000
B13	Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket	ramanslag	1 307 500
B14	Arealersättning och djurbidrag m.m.	ramanslag	3 650 000
B15	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	ramanslag	1 550 000
B16	Räntekostnader för förskotterade arealersättningar, m.m.	ramanslag	80 000
B17	Jordbrukets blockdatabas	ramanslag	18 040
B18	Jordbruks- och livsmedelsekonomiska institutet	ramanslag	4 000
C1	Fiskeriverket	ramanslag	59 058
C2	Strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	30 890
C3	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	80 000
C4	Fiskevård	ramanslag	20 000
D1	Främjande av rennärigen m.m.	ramanslag	37 000
D2	Ersättningar för viltskador m.m.	ramanslag	56 000
D3	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	ramanslag	1 538
E1	Statens veterinärmedicinska anstalt	ramanslag	80 563
E2	Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	obetecknat anslag	80 277
E3	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	ramanslag	20 490
E4	Centrala försöksdjursnämnden	ramanslag	7 043
E5	Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar	ramanslag	90 950
F1	Statens livsmedelsverk	ramanslag	108 926
F2	Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden	ramanslag	597
F3	Kostnader för livsmedelsberedskap	ramanslag	23 658
F4	Livsmedelsstatistik	ramanslag	24 588
F5	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	ramanslag	3 700
F6	Exportfrämjande åtgärder	ramanslag	15 000
G1	Sveriges lantbruksuniversitet	ramanslag	1 080 919
G2	Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader	ramanslag	11 158
G3	Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning samt kollektiv forskning	ramanslag	197 285
G4	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	obetecknat anslag	920
H1	Skogsvårdsorganisationen	ramanslag	268 022
H2	Insatser för skogsbruket	ramanslag	75 700
H3	Internationellt skogssamarbete	ramanslag	1 405
H4	Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	ramanslag	6 000
Summa			11 973 865

2 Inledning

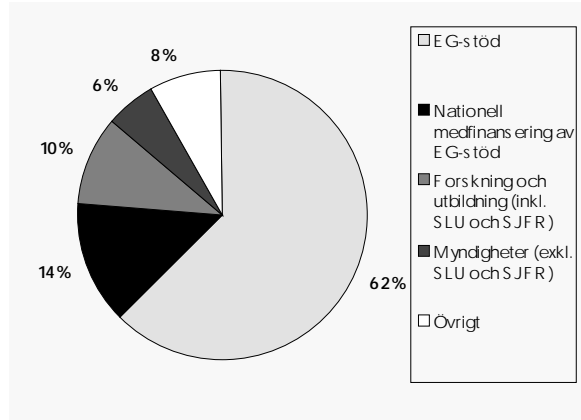
2.1 Omfattning

Utgiftsområde 23 omfattar jordbruk och trädgårdsnäring, fiske, rennäring, djurskydd och djurhälsovård, livsmedelskontroll, utbildning och forskning samt skogsnäring. Utgiftsområdet omfattar 45 anslag fördelade på 8 verksamhetsområden, där det dominerande området är jordbruks- och trädgårdsnäring. Inom utgiftsområdet ryms följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Statens utsädeskontroll, Statens växtsortnämnd, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Centrala försöksdjursnämnden, Statens livsmedelsverk, Livsmedels-ekonomiska samarbetsnämnden, Sveriges lantbruksuniversitet, Skogs- och jordbrukets forskningsråd samt Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna.

Jordbruksdepartementet ansvarar för utgiftsområde 23. För frågor som rör skogsnäringen och Skogsvårdsorganisationen ansvarar dock Närings- och handelsdepartementet. Jordbruksdepartementet har vidare ett samordningsansvar för frågor som rör nationella minoriteter i Sverige. Sametinget redovisas emellertid under utgiftsområde 1, Rikets styrelse.

För budgetåret 1999 föreslås att sammanlagt 11 973,9 miljoner kronor anslås för utgiftsområdet. Anslagna medel för utgiftsområdet minskar därmed med ca 1,75 miljarder kronor jämfört med budgetåret 1998. Utfallet år 1997 liksom prognosen för år 1998 visar att utgifterna överskattats, framför allt utgifter som finansieras av EU. Det har fått till följd att betydande anslagsbehållningar skapats. Vid utgången av år 1998 beräknas de sammantagna behållningarna inom utgiftsområdet överstiga 4,5 miljarder kronor. Mot bakgrund av att även anslagssparande

kan tas i anspråk för att täcka utgifter år 1999 minskas ramen för utgiftsområdet engångsvis detta år. Minskningen av ramen återspeglar således inte några besparingsåtgärder. Ungefär 60 procent av utgifterna finansieras från EG-budgeten. Merparten av EG-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade frivilliga stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör miljöersättningar, stöd till mindre gynnade områden och strukturstöd.

Utgiftsområde 23 år 1998 (prognos)**Utgiftsområde 23 år 1998 (prognos)**

- **EG-stöd (7,89 mdkr):** Finansiering från EG-budgeten. Arealstöd, intervention, miljöersättningar, m.m. En del av EG-stödet förutsätter nationell medfinansiering.
- **Nationell medfinansiering av EG-stöd (1,78 mdkr):** T.ex. strukturstöd, miljöersättningar och regionalstöd.
- **Forskning och utbildning (1,25 mdkr):** SLU, SJFR och stöd till forskning.
- **Myndigheter (0,74 mdkr):** Jordbruksverket, Skogsvårdsorganisationen, m.fl. (ej SLU och SJFR).
- **Övrigt (1,04 mdkr):** Nationellt stöd, bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m.m.

Utgifterna inom utgiftsområdet styrs till stor del av EG:s regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP).

2.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1997 ¹	Anslag 1998	Utgifts-prognos 1998 ¹	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
10 866,1	13 725,6	12 702,2	11 973,9	13 153,8	13 167,6

¹ Inklusive ianspråkta reserverade medel från budgetåret 1995/96 och 1997.

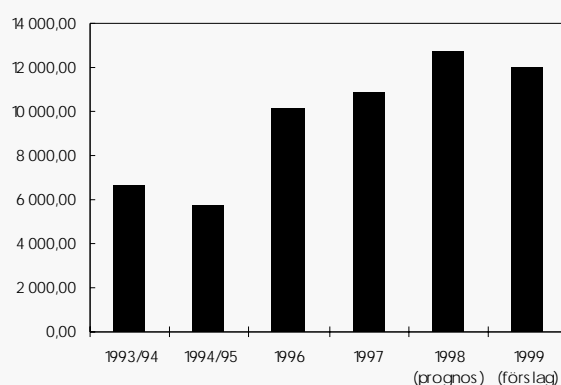
² Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Utgifterna inom utgiftsområdet ökade kraftigt det förlängda budgetåret 1995/96 och är nu mer än dubbelt så höga jämfört med åren före EU-medlemskapet (löpande priser), vilket förklaras av att ett antal nya EU-stöd införts.

Utgiftsutvecklingen budgetåren 1993/94–1999

Miljoner kronor

Tre särskilt viktiga verksamheter under år 1997 lyfts fram:

Vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) byggdes antalet utbildningsplatser ut med 200 stycken år 1997. Ytterligare 450 platser tillskapas innevarande år. En fortsatt utbyggnad har beslutats för kommande år. Det innebär att antalet utbildningsplatser år 2000 kommer att vara 1 270 fler än år 1996. Arbetsmarknaden för utexaminerade studenter från SLU har visat sig vara god.

År 1997 höjdes nivån i miljöersättningsprogrammet med 600 miljoner kronor för att främja flerårig vallodling. Innevarande år höjdes nivån med ytterligare 700 miljoner kronor, vilket innebär att hela den ram som Sverige tilldelades i medlemskapsförhandlingarna nu utnyttjas. Utvärdering av programmet pågår för närvarande men mycket tyder på att de mål som satts upp kommer, med något undantag, att kunna uppnås. Det har inneburit en positiv utveckling av den ekologiska produktionens omfattning och att höga natur- och kulturvärden knutna till odlingslandskapet uppmärksammats i högre grad än tidigare. År 1997 infördes dessutom ett nytt investeringsstöd till jordbruket. Stödet uppgår till 120 miljoner kronor per år och medfinansieras av EU.

Administrationn av EU-stöden till jordbruket (kontroller, utbetalningar, ADB-system, m.m.) tar betydande resurser i anspråk. År 1997 uppgick hanteringskostnaderna, främst vid Jordbruksverket och länsstyrelserna, till 417 miljoner

kronor. Om även övriga kostnader inräknas, såsom räntekostnader för förskottade bidrag och jordbrukets blockdatabas samt med beaktande av intäkter som erhållits från EU för vissa delar av hanteringen, uppgick nettokostnaderna till 510 miljoner kronor. EU ställer höga krav på säkerhet i utbetalningssystemen, att kontroller utförs i tillräcklig omfattning samt att bidragen utbetalas till stödmottagarna inom fastlagda tidsgränser. Om regelverket inte följs riskerar medlemsländerna att vidkännas kännbara sanktioner. Den omfattande jordbruksadministrationen har emellertid bidragit till att Sverige till skillnad från flertalet övriga medlemsländer, ännu inte har drabbats av någon sanktion vilket får ses som ett gott betyg. Dock har vissa brister uppmärksamats vid revisionsbesök.

Mål

De viktigaste målen inom utgiftsområdet är bl.a.:

- reformerad gemensam jordbrukspolitik och fiskeripolitik,
- produktion av säkra livsmedel med hög kvalitet och förstärkning av konsumentperspektivet,
- gott hälsotillstånd bland husdjuren,
- värnande av jordbrukets natur- och kulturmiljö,
- ekologisk hållbar livsmedelsproduktion för ökad sysselsättning, regional balans och ut hållig tillväxt.

Målen för EG:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) formulerades redan i Romfördraget. Målen som fortfarande gäller formuleras i artiklarna 38–43:

- höjd produktivitet inom jordbruket,
- skälig levnadsstandard för jordbrukarna,
- marknadsstabilitet,
- tryggad livsmedelsförsörjning,
- skäliga livsmedelspriser för konsumenterna.

I arbetet med att medverka till en övergripande reform av CAP skall Sverige verka för en jordbruks- och livsmedelspolitik inom EU med tre övergripande mål (prop. 1997/98:142, bet. 1997/98:JoU23, rskr. 1997/98:241):

- 1 Jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion skall styras av konsumenternas efterfrågan.
- 2 Produktionen skall vara såväl ekologiskt som ekonomiskt hållbar på lång sikt.

- 3 EU skall även medverka till att förbättra den globala livsmedelssäkerheten.

Den gemensamma fiskeripolitiken (Common Fisheries Policy, CFP) syftar till ett ändamålsenligt och ansvarsfullt utnyttjande av de levande resurserna i vattnen och inom vattenbruket, samtidigt som hänsyn tas till fiskerisektorns intresse av en långsiktig utveckling och de ekonomiska och sociala förhållandena inom sektorn. Vidare att hänsyn tas till konsumenternas intressen och till de biologiska begränsningarna som följer av hänsynen till det marina ekosystemet. Målen för den nationella fiskeripolitiken framgår av avsnitt 5 Fiske.

Övriga mål inom utgiftsområdet redovisas i avsnitten för respektive verksamhetsområde.

Prioriteringar

- En ny myndighet för ekonomiska analyser av jordbrukspolitiken.
- Exportfrämjande åtgärder.
- Kompletterande utbildning för utländska veterinärer.
- En ny djurskyddsprofessur.
- Resursförstärkning för Sveriges lantbruksuniversitet.
- Ersättning för viltskador.
- Arbetet med att förhindra antibiotikaresistens och EHEC-smitta.
- Produktions- och miljörådgivning till skogsägarna.
- Biotopskydd inom skogsbruket.

2.3 Resultatbedömning

2.3.1 Tillståndet och utvecklingen inom området

Jordbruket

Jordbruksnäringen beräknas sysselsätta ca 90 000 personer i nästan lika många jordbruksföretag. Sektorn utgörs således till en betydande del av småföretag. En fortsatt strukturomvandling inom jordbrukssektorn har inneburit att antalet sysselsatta inom sektorn har minskat. Samtidigt har företagen emellertid blivit större och mer produktiva. Även besättningsstorlekarna har

ökat. För t.ex. mjölkföretag har det genomsnittliga antalet mjölkkor ökat från 18 till 30 under perioden 1985 till 1997.

Tabell 2.1 Antal jordbruksföretag

	1990	1994	1995	1996	1997
	99 241	96 172	92 546	90 854	88 387
Den genomsnittliga årliga förändringen				1990-94	1994-97
				-0,8 %	-2,8 %

Åkermarken är till stor del koncentrerad till slättbygderna i Syd- och Mellansverige. Spannmålsodlingen har ökat i så gott som hela landet men ökningen har varit procentuellt störst i norra Sverige.

På animaliesidan har såväl produktion som konsumtion av griskött och fjäderfäkött ökat under senare år. Produktionen av nötkött har i stort sett varit oförändrad under de senaste åren medan konsumtionen har fortsatt att öka. Antalet företag med nötkreatur har minskat procentuellt mer än sektorn i sin helhet.

Tabell 2.2 Antal företag med nötkreatur

	1990	1994	1995	1996	1997
	47 347	44 044	42 038	40 314	38 530
Den genomsnittliga årliga förändringen				1990-94	1994-97
				-1,8 %	-4,4 %

Efter en minskning år 1995 har mjölkproduktionen ökat marginellt under åren 1996 och 1997. Antalet mjölkföretag har däremot minskat.

Förändringarna av antalet nötkreatur och svin har de senaste åren varit relativt små. Ungefär två tredjedelar av mjölkkor och övriga nötkreatur finns inom stödområdena. Produktionen av svin, liksom av fjäderfä, är däremot kraftigt koncentrerad till slättbygderna.

Den ekonomiska utvecklingen inom jordbrukssektorn för perioden 1994-1998 redovisat i driftsöverskott, dvs. de totala intäkterna minus de totala kostnaderna:

Tabell 2.3 Den ekonomiska utvecklingen inom jordbrukssektorn

	Miljoner kronor				
	1994	1995	1996	1997 (prel)	1998 (prognos)
Intäkter	28 565	30 424	30 240	31 144	31 799
Kostnader	26 334	26 781	28 037	28 102	28 107
Driftsöverskott	2 231	3 643	2 203	3 042	3 692

Förändringarna i driftsöverskott mellan åren 1994 och 1995 beror till största delen på EG-stödets storlek i förhållande till tidigare svenska stöd. Åren 1995 och 1996 påverkades driftsöverskotten av återbetalningar av det svenska omställningsstödet samt att vissa stödutbetalningar först ägde rum år 1997.

Enligt Jordbruksverkets uppföljning om jordbruksstödet år 1997 uppgick stöden till ca 12,6 miljarder kronor, vilket motsvarar ca 42 procent av jordbrukets intäkter om ca 30 miljarder kronor.

Lönsamhetsutvecklingen under senare år har varierat mellan olika produktionsgrenar. I såväl spannmåls- som sockerbetsproduktionen steg lönsamheten år 1995 i samband med prishöjningar samt höjda arealbidrag för spannmål. Därefter sjönk lönsamheten åren 1996 och 1997 i samband med fallande priser. När det gäller animalier har lönsamhetsutvecklingen varit mindre entydig och, framför allt för nötköttsproduktion som har varierat mellan olika stödområden.

Skogsnäringen

Den produktiva skogsmarkarealen i Sverige omfattar drygt 22 miljoner hektar och ägs till största delen av privatpersoner och företag. Den årliga skogstillväxten är ca 100 miljoner kubikmeter medan avverkningarna är ca 70 miljoner kubikmeter. Virkesförrådet i skogarna uppgår till 2 900 miljoner kubikmeter, vilket innebär att virkesförrådet har ökat med 60 procent sedan mitten av 1920-talet.

Efter 1995 års rekordhöga avverkningsnivå mattades avverkningstakten av under år 1996 till 69,5 miljoner kubikmeter. Avverkningen under år 1997 ser preliminärt ut att vara på ca 70 miljoner kubikmeter. De senaste åren har präglats av stora investeringar i massa- och pappersindustrin, vilket har lett till att produktionen i såväl massa- som sågverksindustrin har slagit nya rekord under år 1997. Sågverksnäringen, som alltid har möjlighet att vid goda försäljningspriser öka

produktionen på bekostnad av viss vidareförädling, har också producerat mer än någonsin tidigare.

Antalet sysselsatta i skogsnäringen har minskat kraftigt under senare år och uppgår till 22 000. Inom trävaruindustrin finns 39 000 sysselsatta och inom massa- och pappersindustrin 48 000.

Fisket

Det finns i Sverige ca 3 300 yrkesfiskare. Under den senaste tioårsperioden har antalet fiskare minskat med 10 procent. Vidare sysselsätts ca 1 000 personer inom vattenbruket och ca 3 700 i fiskberedningsindustrin.

Fångsterna från saltsjöfisket har ökat såväl i vikt som i värde. Saltsjöfisket ökade med 65 miljoner kronor jämfört med året dessförinnan. Därtill har svenskfångad fisk förts i land utomlands. Produktionen inom vattenbruket minskade år 1996 med 17 miljoner kronor jämfört med år 1995.

Tabell 2.4 Fångstvärde (motsv.) i svenskt fiske år 1995 respektive 1996

Miljoner kronor

	1995	1996
Saltsjöfisket	913	978
Landningar utomlands	225	171
Sötvattenfisk	41,6	40,4
Vattenbruket	153	136
Totalt	1 332,6	1 325,4

Försäljningsvärdet av produktionen i svensk fiskberedningsindustri ligger på ca 2 miljarder kronor. Beredd, konserverad kaviar dominerar som produkt.

Rennäringen

Ca 10 procent av den samiska befolkningen arbetar inom rennäringen, dvs. ca 2 500 personer. År 1997 fanns det 957 renskötsel företag, varav 720 i Norrbotten, 133 i Västerbotten och 104 i Jämtland. Renantalet i Sverige har minskat under senare år. År 1997 fanns det närmare 240 000 renar, medan det tillåtna antalet renar uppgår till närmare 280 000 djur.

Slakten år 1997 uppgick till 1 300 ton, vilket motsvarar en produktion av ca 5 kg kött per s.k. livren. Värdet av den årliga produktionen är ca 50 miljoner kronor i producentledet, vilket innebär i genomsnitt knappt 50 000 kronor per företag.

Utifrån beräkningar av total årsproduktion är den genomsnittliga förvärvs- och kapitalinkomsten för ett renskötsel företag ca 110 000 kronor per år. Det är svårt att bedöma rennäringens lönsamhet utifrån tillgänglig slaktstatistik, beroende på att många renskötsel företag har inkomster från olika kombinationsnäringar som jakt, fiske, hantverk m.m. Rennäringens lönsamhet sammanhänger också med möjligheterna att minska förlusterna, bland annat på grund av rovdjursskador som har ökat i omfattning.

Djurhälsofrågor

Den svenska djurhälsan är god. Det är en strävan inom djurhållningen att upprätthålla ett gott hälsotillstånd genom att hålla djuren i en bra djurmiljö samt genom sjukdomsförebyggande åtgärder. Därtill kommer ett effektivt smittskydd. Ett minimum av läkemedel skall användas i djurhållningen.

Djurskyddet i Sverige är gott och står sig mycket väl vid en internationell jämförelse. När det gäller inhysningssystem för värphöns pågår en omställning från traditionella burar till alternativa system. Från januari 1999 gäller s.k. funktionskrav vid inhysningen, vilket innebär krav på att hönsen skall ha sitt behov av rede, sittpinne och sandbad tillfredsställt.

Redovisningen av försöksdjursanvändningen enligt EU:s och Europarådskonventionens definition av djurförsök visar att den minskning av antalet försöksdjur som inleddes år 1995 fortsätter.

Livsmedelsindustrin

De areella näringarna skapar sysselsättning i efterföljande led, bland annat inom livsmedelssektorn. Livsmedelsindustrin svarar för ungefär 60 000 anställda eller ca 10 procent av antalet sysselsatta inom industri. Därmed är denna industri den tredje största ur sysselsättnings synpunkt. Även om det råder stora skillnader mellan olika delbranscher karaktäriseras livsmedelsindustrin av betydande storleksvariation. På samma sätt som inom jordbrukssektorn har en rationalisering också ägt rum inom livsmedelsindustrin. Under perioden 1980–1995 minskade antalet arbetstillfällen inom livsmedelsindustrin. Livsmedelsindustrin, som är spridd över hela landet, blev emellertid under denna period allt mer koncentrerad. Industrin är i dag i allt högre grad belägen i befolkningstäta regioner.

Säkra livsmedel

Svenska konsumenter ställer höga krav på livsmedelskvalitet och på att livsmedel skall vara säkra att konsumera. I begreppet kvalitet ingår inte enbart livsmedlens beskaffenhet utan även omständigheterna under vilka de produceras. Konsumenterna har t.ex. stora krav på djurskydd och etik inom lantbrukets djurhållning. Svensk djurhållning präglas av ett gott djurskydd och en god djurhälsa. Ohälsa bland djuren förebyggs i första hand genom förebyggande djurhälsovård, vilket innebär att användandet av antibiotika och andra läkemedel är relativt liten. Detta bidrar till att konsumenterna känner förtroende för de svenska animala livsmedlen.

Livsmedelskonsumtionen

Konsumtionsvärdet av livsmedel, alkoholhaltiga drycker och tobak beräknas preliminärt till ca 185 miljarder kronor år 1997 jämfört med 183 miljarder kronor år 1996. Av det sammanlagda värdet år 1997 svarade livsmedel för 144 miljarder kronor.

Marknaden för nö- och kalvkött präglades under år 1996 av den s.k. BSE-krisen. Under detta år minskade konsumtionen av nötkött per capita i flera länder i Europa, medan konsumtionen i Sverige ökade med drygt 4 procent. Konsumtionen av kött är dock låg i Sverige i förhållande till övriga Västeuropa. Den totala konsumtionen ökade volymmässigt med ca 1,7 procent mellan 1996 och 1997 för att år 1997 ligga på närmare 70 kg per person.

Konsumtionen av griskött har legat på ungefär samma nivå de tre senaste åren och uppgick år 1997 till ca 35 kg per person, medan konsumtionen av nö- och kalvkött har ökat med ca 3,5 procent och var år 1997 ca 20 kg per person. Även konsumtionen av fjäderfäkött har fortsatt att öka och uppgår till ca 9 kg per person.

Mjölkkonsumtionen minskade något under år 1997 och uppgår till 144 liter per person och år. Lätt- och mellanmjölksprodukter står för ca 52 procent av konsumtionen av all mjölk inklusive filmjölk och andra sura produkter.

Konsumtionen av fisk har förändrats obetydligt sedan år 1990, men den ligger per person på samma nivå som EU-genomsnittet. Konsumtionen av färsk fisk beräknades år 1997 till ca 9 kg per person. Konsumtionen av beredd och konserverad fisk har sedan 1970-talet varierat marginellt mellan åren. År 1997 beräknades konsumtionen till ca 7 kg per person. Konsumtionen av djupfryst fisk har från slutet av 1980-talet

minskat något och beräknas uppgå till ca 2 kg per person och år.

Mellan åren 1990 och 1997 minskade de svenska livsmedelspriserna med 4 procent i genomsnitt samtidigt som den allmänna prisnivån enligt konsumentprisindex ökade med 24 procent. Under perioden justerades också momssatsen för livsmedel.

År 1997 hade Sverige 10–20 procent högre livsmedelspriser än flertalet övriga EU-länder. Mellan åren 1990–1997 var Sverige näst efter Finland bäst på att ha den mest långsamma utvecklingen av livsmedelspriserna av EU-länderna. I fråga om allmän prisutveckling låg dock Sverige på genomsnittet för EU.

Utrikeshandeln

Utrikeshandeln med livsmedel och livsmedelsråvaror är liten i förhållande till den totala utrikeshandeln med varor, 6 procent av importen och 3 procent av exporten.

År 1994 gick 43 procent av exporten av livsmedel och livsmedelsråvaror till dagens EU-länder. I samband med EU-inträdet år 1995 ökade andelen till 58 procent. År 1997 var andelen 57 procent.

Stora svenska exportprodukter är fisk och skaldjur (12 procent av livsmedelsexporten), starksprit (11 procent), spannmålsprodukter (9 procent) samt sötsaker (8 procent). Starkspritens andel har minskat något från år 1995 då den var 18 procent. Fiskeexporten har ökat mycket kraftigt sedan åren före EU-inträdet. Till stor del hänger detta samman med vidareexport av norsk fisk. Under samma tid har nämligen även importen av fisk ökat.

Skogs- och skogsindustriprodukter hade år 1997 ett utrikeshandelsnetto på 754 miljarder kronor och är därmed en av Sveriges mest betydelsefulla näringar. Exportvärdet uppgick till 901 miljarder kronor och importvärdet till 147 miljarder kronor.

2.3.2 Viktiga statliga insatser inom utgiftsområdet samt information om effekter

Det svenska jordbrukets, skogsbrukets, fiskets, rennäringens och livsmedelsindustrins effektivitet och konkurrenskraft har stor betydelse för möjligheten att nå målen inom utgiftsområdet (se avsnitt 2.2). En stor del av verksamheterna inom utgiftsområdet sker inom ramen för den

gemensamma jordbrukspolitiken. Regeringen har redogjort för verksamheten i EU under år 1997 i skrivelse 1997/98:60 till riksdagen.

Jordbruket

Svenska myndigheter, framför allt Jordbruksverket och länsstyrelserna, administrerar den gemensamma jordbrukspolitiken i enlighet med EG:s regler. Jordbruksverket hanterar årligen drygt 9 miljarder kronor och ca 330 000 stödutbetalningar. Jordbruksverket har att medverka till en korrekt tillämpning av EG:s regelverk så att finansiella sanktioner eller skadestånd undviks. Sverige har hittills inte fått vidkännas några sanktioner från EU, men kommissionen har framfört kritik avseende det faktum att en länsstyrelse felaktigt godkänt arealstödsutbetalning under 1996, vilket kan leda till sanktioner år 1998 (se även avsnitt 4.3).

I slutet av år 1997 började en ny verksamhet i Söderhamn för att hantera det nya djurregistret. Registret bidrar till sysselsättningen på orten.

I och med att EU har ändrat reglerna för energiskogsodling (salix) har det blivit möjligt att höja den nationella stödbeloppsnivån. Jordbrukarna kan också plantera energiskog på hela sin åkermark utan att det resulterar i uteblivna arealbidrag.

Jordbrukets miljöersättningsprogram

I proposition Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116) har regeringen redovisat bedömningar och förslag till åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk.

Ett av de viktigaste styrmedlen för att både stimulera jordbrukets positiva miljöeffekter och motverka de negativa miljöeffekterna är miljöersättningsprogrammet som i och med 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150) utökats till att omfatta 2 800 miljoner kronor per år. Miljöersättningsprogrammet finansieras med 50 procent från EU. Utökningen av programmet innebär att hela den medfinansieringsram som tilldelades Sverige i anslutningsfördraget med EU utnyttjas. Huvuddelen av utökningen har genomförts under år 1998, dels genom höjningar av ersättningsnivåer och dels genom nya utökade mål. Miljöersättningsprogrammet har dessutom under år 1998 utökats med två åtgärder avseende dels resurshushållande konventionellt jordbruk, dels återskapande av slätterängar. Därutöver utökas delprogrammet för miljö känsliga områden från och med år 1999 till att omfatta även de ut-

rotningshotade husdjursraserna linderödssvin och finullsfår. Regeringen har dessutom överlämnat ett förslag till EG-kommissionen att införa ett delprogram för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet från och med år 1999.

Erfarenheterna av miljöersättningsprogrammet är positiva, bland annat är anslutningen till åtgärderna för att bevara den biologiska mångfalden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet god. Utvecklingen av den ekologiska produktionen ser positiv ut bland annat tack vare miljöersättningsprogrammet. Regeringen bedömer att förutsättningarna för att nå målet 10 procent ekologiskt odlad åkerareal till år 2000 är goda. Preliminära bedömningar av anslutningen till den nya åtgärden för resurshushållande jordbruk motsvarar inte förväntningarna under år 1998, men anslutningen förväntas öka under år 1999.

Skogsnäringen

Utvecklingen i skogsbruket är beroende både av Skogsstyrelsens och andras verksamhet. Så kan t.ex. den svagt positiva förändringen av ungskogsrojningarna tillskrivas både skogsvårdsorganisationens information och rådgivning och den information som sprids via skogsföretagens och skogsorganisationernas informations-tidningar.

Under augusti 1997 genomfördes biologisk bekämpning av tallmätare för första gången i Sverige. Mest drabbat var Hökensås i Västergötland. Totalt behandlades nära 4 200 hektar av de ca 7 000 hektar som var angripna. Utvärderingen visade att 80–90 procent av larverna dog. Vad detta kommer att innebära i reduktion av tillväxtförluster och träddöd kan utläsas först om några år.

Resultat från effektuppföljning inom skogsvårdsorganisationens försöksverksamhet med kalkning och vitalisering av skogsmark visar att tillflödet av försurande ämnen från skogsmarken till bäckarna kan minska till hälften efter en skogsmarkskalkning.

Miljötänkandet integreras i snabb takt i skogsbruket, miljöprogram utarbetas och diskussioner pågår om former för miljöcertifiering och miljöledning. Skogsstyrelsen har i sin aktionsplan för biologisk mångfald och uthålligt skogsbruk utpekat arbetet med att utveckla strategier och mål för biologisk mångfald på regional nivå som vägledning och grund för arbetet på lokal nivå och riksnivå som ett mycket högt prioriterat arbete. Genomförandet skall ske i bred sam-

verkan med skogsbruket och miljömyndigheterna. Arbetet har påbörjats och kommer att intensifieras under år 1998. I projektet Skog&Historia 95, 96, 97 har en kulturminnesinventering genomförts finansierad med arbetsmarknadsmedel. Syftet är att finna, beskriva och databaslägga kulturminnen i skogen, främst sådana som skyddas enbart med stöd av skogsvårdslagen. Cirka 20 000 återfunna lämningar har beskrivits och 750 personer har haft halvårssysselsättning i detta arbete.

Fisket

Genom svenska förhandlingsinsatser har svenskt fiske fått tillträde till nya vattenområden. Vidare blev förhandlingsresultatet för det fjärde fleråriga utvecklingsprogrammet för fiskeflottan (FUP IV) tillfredsställande för svensk del. Med de skrotningar och naturliga förändringar av fiskeflottan som skett under år 1997 räknar Fiskeriverket med att inför redovisningen av utfallet av programmet för reduktion av fiskeflottan per den 31 december 1998 ha uppnått delmålet. Detta mål är att fiskeflottan skall ha minskat med 25 procent av det slutmål som är satt att gälla för FUP IV den 31 december 2001.

I proposition Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2) redovisades åtgärder för ett hållbart fiske. Sverige skall bland annat verka för att den gemensamma fiskeripolitiken bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt genom att miljöhänsyn tas samt att försiktighetsprincipen tillämpas.

Fiskeriverket har påbörjat arbetet med att genomföra aktionsplanen för biologisk mångfald för fisket.

Det är ännu för tidigt att utläsa effekter av den ökade satsningen på fiskevård som gjorts under år 1998 och som syftar till att ge ett hållbart fiske.

Rennäringen

Statens jordbruksverk är central förvaltningsmyndighet för rennärlingsfrågor. Länsstyrelserna i de tre nordligaste länen samordnar rennärlingsfrågor på länsnivå, förvaltar statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen, bedriver rådgivning och administrerar byggande och underhåll av vissa tekniska anläggningar för renskötseln.

Bestämmelser om rennäringen finns huvudsakligen i rennärlingslagen (1971:437) och rennärlingsförordningen (1993:384). Effekterna av de skärpta bestämmelserna om högsta tillåtna

renantal m.m., som infördes i rennärlingslagen den 1 juli 1993, skall utvärderas av den rennärlingspolitiska kommittén som regeringen tillkallade i september 1997 (dir. 1997:102).

Djurhälsofrågor

Sverige har aktivt arbetat för att få fram rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur. Genom att det nu finns övergripande gemenskapsregler om skydd av animalieproduktionens djur kan arbetet med mer detaljerade regler som rör olika djurslag ta vid. Syftet med detta är dels att få minimiregler så stränga som möjligt, dels att få förståelse för unika svenska djurskyddsregler.

För att till fullo genomföra EG:s direktiv på försöksdjursområdet överlämnades i december 1997 till riksdagen proposition 1997/98:28 Ändringar i djurskyddslagen (1988:534). Riksdagen beslöt om ändringar i djurskyddslagen i enlighet med propositionen och dessa trädde i kraft den 1 mars 1998. De nya bestämmelserna innebär bland annat att de etiska nämnderna, som prövar djurförsök, i fortsättningen är beslutande och inte endast rådgivande, samt att nämndernas beslut kan överklagas.

Proposition 1997/98:92 med förslag till ändringar i lag (1985:295) om foder lämnades till riksdagen under våren 1998. Riksdagen beslutade om de föreslagna lagändringarna utom vad beträffar ändringar av det s.k. kadaverförbudet, vilket riksdagen kommer att ta ställning till under hösten 1998. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juni 1998. Ändringarna innebär bland annat att foderlagen vidgas till att avse allt foder som är avsett för utfodring av djur med undantag för foder som hanteras i hemmen och är avsett för sällskapsdjur. Vidare införs i lagen bemyndiganden för Jordbruksverket att meddela föreskrifter eller i enskilda fall beslut om förbud mot eller villkor för olika former av hantering av foder. Straffskalan omfattar i fortsättningen fängelse i högst ett år.

Sverige anordnade den 13 november 1997 en internationell konferens i Bryssel som behandlade användningen av antibiotika och konsekvenserna av detta, särskilt resistensproblematiken. Regeringens syfte med konferensen var att föra upp frågan på den europeiska dagordningen och skapa ett forum för vidare diskussioner. Vid konferensen deltog ca 200 personer vilka representerade bland annat myndigheter, vetenskapliga institutioner, konsumenter, lantbruksorgani-

sationer, foderindustrin och den kemiska industrin.

I februari 1998 överlämnade regeringen till EG-kommissionen en ansökan om anpassning av EG:s lagstiftning i fråga om användningen av antimikrobiella substanser som fodertillsatser. Innebörden av Sveriges ansökan är att antibiotika och liknande substanser inte längre skall behandlas som fodertillsatser. Antimikrobiella substanser skall endast få användas i medicinskt syfte efter förskrivning av veterinär. Ansökan sker med stöd av de vetenskapliga fakta och bedömningar som "Antibiotikautredningen" sammanställt och redovisat i betänkandet *Antimicrobial Feed Additives* (SOU 1997:132).

Säkra livsmedel

Under år 1997 har det framkommit att kött infört till Sverige från andra EU-länder har innehållit salmonella i flera fall. För att försäkra sig om att medlemsländerna är medvetna om de svenska salmonellagarantierna och för att visa hur viktigt det är för Sverige att garantierna upprätthålls, tog jordbruksministern upp frågan vid ministerrådsmötet (jordbruk) i september 1997. Därefter har bland annat diskussioner förts mellan Livsmedelsverket och berörda myndigheter i respektive land. Detta har lett till att problemen med salmonella i importerat kött minskat och det har visats ökad förståelse för hur Sverige ser på salmonella och för att det går att få kontroll över smittan.

Under hösten uppmärksammades dricksvattnet i samband med förgiftningen av grundvattnet i Hallandsåsen. Livsmedelsverket kunde snabbt ställa om resurserna för att informera allmänheten samt stödja Länsstyrelsen i Skåne län och Båstads kommun med expertkunskap.

Med anledning av att antalet cancerfall i den svenska befolkningen till följd av radon i dricksvatten beräknats till ca 55 per år har gränsvärden för radon i dricksvatten införts under år 1997 genom Statens livsmedelsverks kungörelse (SLV FS 1997:32) om ändring i kungörelsen (SLV FS 1989:30) med föreskrifter och allmänna råd om dricksvatten. I och med att gränsvärden fastställdes blev bland annat innehavare av allmänna dricksvattenanläggningar skyldiga att se till att vattnet är tjänligt när det når konsumenterna. Riksdagen beslöt den 11 juni 1997 att 60 miljoner kronor får disponeras för bidrag till radonsanering av dricksvatten (prop. 1996/97:150). Bestämmelser om bidraget finns i förordningen (1997:638) om bidrag till sanering av radon i

dricksvatten, som trädde i kraft den 1 oktober 1997. Eftersom det i juni månad 1998 kunde konstateras att radonbidraget inte efterfrågats i den utsträckning som förväntats, beslöt regeringen den 25 juni 1998 att uppskjuta det datum då bidragsberättigade åtgärder senast skulle ha påbörjats från den 1 augusti 1998 till den 1 augusti 1999. Regeringen beslöt samtidigt att förtydliga förordningstexten så att det klart framgår att bolag som ägs av en eller flera kommuner är berättigade till bidrag.

Livsmedelsindustrin

Sedan år 1996 har den som förädlar eller saluför produkter från jord- eller skogsbruket kunnat söka ett särskilt investeringsstöd. Under år 1997 betalades ca 100 miljoner kronor av statliga medel ut till investeringar för att i huvudsak förbättra hygien, djurskydd och miljöstandarden i jordbruks- och livsmedelsföretag. De viktigaste sektorerna har varit kött- och mejeriindustrin. Cirka 30 procent av stödet finansieras ur statsbudgeten och resterande 70 procent från EG:s jordbruksfond.

Under Exportrådet bedrivs ett särskilt projekt, *Food From Sweden*. Målsättningen med verksamheten är att medverka till en ökad export av i Sverige förädlade livsmedel, främst baserade på svenska jordbruksråvaror. Projektperioden 1992–1996 har utvärderats. En fyraårsperiod bedöms dock inte som tillräcklig för att kunna avläsa resultat i ökad export och ökad medvetenhet om svensk mat utomlands.

Regeringen redovisade i proposition *Regional tillväxt – för arbete och välfärd* (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11, rskr. 1997/98:205) sin avsikt att under år 1998 anvisa ytterligare 5 miljoner kronor för exportfrämjande åtgärder för förädlade svenska livsmedel utöver de 5 miljoner kronor som redan avsatts. Avsikten är att Lantbrukarnas riksförbund, LRF, skall bidra med lika mycket som statens sammanlagda insats.

EU:s strukturprogram

EU:s gemensamma struktur- och regionalpolitik är det viktigaste medlet för att minska regionala obalanser och skillnader i ekonomisk utveckling mellan regionerna i unionen. Under innevarande programperiod för strukturfonderna (1994–1999) tillfaller ca 12 miljarder kronor Sverige från EG-budgeten. Av dessa medel skall 39 procent användas inom de geografiskt avgränsade

målområden 2, 5b och 6, medan 11 procent avser s.k. 5a-åtgärder inom jordbruk och fiske.

Vid halvtidsutvärderingarna av programmen under år 1997 hade själva projektverksamheten nått och jämnt kommit igång. Detta beror på att framtagande av programförslag och förhandlingar med EG-kommissionen tog hela år 1995 och en stor del av år 1996 i anspråk. Utvärderarna konstaterar emellertid att ungefär hälften av budgeterade medel är in-tecknade genom fattade beslut och att målen om nya eller bevarade arbetstillfällen troligen kommer att kunna uppnås.

Det stöd som i enlighet med EU:s struktur-stöd har beviljats till fiskerinäringen under perioden 1995–1996 speglar ett uppdämt investeringsbehov inom fisket efter nedgången i början av 1990-talet. Ansökningarna har vida överskridit tillgängliga medel. Totalt har 135 miljoner kronor utbetalats från Fonden för fiskets utveckling under perioden 1995 till april 1998. Vad gäller stöd till beredningsindustrin har större investeringar genomförts bland annat längs ostkusten och utfallet för år 1997 visar på en jämnare fördelning mellan länen än under år 1996. Det året svarade Göteborgs och Bohus län för närmare 70 procent av det stöd som beviljades. Motsvarande andel för år 1997 var drygt 40 procent.

Forskning och utbildning

Regeringen har prioriterat forskning inom ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion genom ett särskilt program. Utgångspunkten för satsningen har varit omställningen mot målet att 10 procent av landets åkerareal skall vara ekologiskt odlat år 2000 och syftet har varit att stärka kompetens- och kunskapsuppbyggnaden för en långsiktig utveckling av ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion i Sverige. Medel för programmet har funnits tillgängliga under åren 1996–1998. Programmet har således gått in i sin slutfas. Även forskningen inom skogsnäringen har prioriterats.

Skogs- och jordbrukets forskningsråd, SJFR, och livsmedelsindustrin satsar vardera 50 procent av en budget på 24 miljoner kronor under den närmaste fyraårsperioden för att vidga och förnya livsmedelsforskningen.

Ett av regeringens uppställda mål för Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, är att verka för att den bedrivna forskningen är av hög kvalitet och av relevans för universitetets sektorsansvar. Efter SLU:s prioritering av övergripande forsknings-

områden har detta resulterat i bland annat att professorer har inrättats i försöksdjursvetenskap och miljökonsekvensbeskrivning. Ett Centrum för bärkraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion har inrättats. Ett samarbete inom den tillämpade skogsforskningen har inletts mellan SLU och högskolorna i Dalarna och i Växjö. Ett bränsletekniskt centrum har satts upp i Umeå.

2.3.3 Regeringens bedömningar och slutsatser

Den gemensamma jordbrukspolitiken

Jordbruket och livsmedelsindustrin har en långsiktigt viktig roll för den ekonomiska utvecklingen och sysselsättningen inom gemenskapen. Jordbruket måste vara såväl ekologiskt som ekonomiskt hållbart. Detta måste präglade det fortsatta reformarbetet med EG:s jordbruks- och livsmedelspolitik. Likaså måste kommande reformer främja miljöanpassade produktionsmetoder i jordbruket som möter konsumenternas krav på säkra livsmedel av hög kvalitet. Riksdagens godkännande av regeringens förslag (prop. 1997/98:142, bet. 1997/98:JoU23, rskr. 1997/98:241) innebär att Sverige skall verka för en jordbruks- och livsmedelspolitik inom EU med tre övergripande mål, vilka redovisas i avsnitt 2.2.

EG-kommissionens förslag i Agenda 2000 innebär en inriktning mot en mer marknadsinriktad jordbrukspolitik inom EU. Reformsträvanden pågår även inom fiskets område. Sammantaget innebär detta att konsumentaspekterna i vid mening kommer att få allt större betydelse för utformningen och tillämpningen av den gemensamma jordbruks- och fiskepolitiken.

Erfarenheterna av miljöersättningsprogrammet är goda, vilket har redovisats till riksdagen i proposition Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:Jou9, rskr. 1997/98:116). Ett nytt program bör därför genomföras även efter nuvarande programperiod.

Med tanke på de stora resurser som tillförts jordbrukssektorn som ett led i det svenska deltagandet i CAP och Sveriges uttalat höga målsättningar vad gäller beivrande av oegentligheter och att följa upp resursutnyttjandet, är det av särskild vikt att tillräckliga resurser även fortsättningsvis avsätts så att kontroll- och tillsynsverksamheten kan bedrivas på ett effektivt sätt.

Det svenska ordförandeskapet i EU

Under första halvåret 2001 kommer Sverige att inneha ordförandeskapet i EU. Jordbruksdepartementets del av Regeringskansliets samlade EU-arbete är mycket omfattande. Det är viktigt att ordförandeskapet kan genomföras så att detta väcker respekt och medför goda relationer med samtliga medlemsländer. Ordförandeskapet kommer innebära nya arbetsuppgifter som bland annat förutsätter god planering. Detta arbete förbereds för närvarande i Regeringskansliet.

Ny myndighet

I arbetet med att reformera den gemensamma jordbrukspolitiken behövs kvalificerade analyser som utgår från konsumenters och skattebetalares intressen. Om Sverige skall spela en aktiv och drivande roll i arbetet med att förändra den gemensamma jordbrukspolitiken krävs en ökad ambitionsnivå vad avser analyser och utvärderingar av politikens effekter. Tillgången på analys- och utredningsresurser kommer även vara viktigt i samband med det svenska ordförandeskapet. På regeringens uppdrag har en särskild utredare analyserat hur behovet av kvalificerad utredningsverksamhet och långsiktiga analyser med i första hand samhällsekonomisk inriktning inom det jordbrukspolitiska området skall kunna tillgodoses. Utredarens förslag har överlämnats till regeringen i september 1998 i betänkandet Analysera mera (SOU 1998:108).

Från och med den 1 juli 1999 avser regeringen bilda en ny myndighet, Jordbruks- och livsmedelskonomiskt institut (se avsnitt 4.5).

Den gemensamma fiskeripolitiken

Den gemensamma fiskeripolitiken (Common Fisheries Policy, CFP) är en fullt utvecklad gemenskapspolitik. CFP reglerar alla aspekter på fisket från havet till konsumenten. År 2002 kommer ett nytt beslut avseende politikens inriktning att fattas. Den gemensamma fiskeripolitiken måste bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt. Nuvarande fiskeripolitik bör utvecklas så att den bättre bidrar till att detta mål nås. I samband med den förestående översynen av den gemensamma fiskeripolitiken bör Sverige aktivt verka för en sådan förändring. Vidare bör Sverige verka för att miljömål för fisket utvecklas. Regeringens förslag för att åstadkomma ett hållbart fiske har redovisats i proposition Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116).

För att kartlägga och analysera hur medlemskapet i EU har förändrat konkurrenssituationen för svensk fiskerinäring har regeringen tillkallat en särskild utredare (dir: 1997:141). Uppdraget skall redovisas vid slutet av innevarande år.

Djurskydd, djurhälsa och livsmedelssäkerhet

Sverige har internationellt sett en erkänt god djurhälsosituation. Det är fortsatt ett primärt svenskt intresse att förhindra att allvarliga smittsamma djursjukdomar kommer till Sverige. EHEC är en problematisk livsmedelsrelaterad sjukdom och särskilda insatser krävs för att förbättra kunskaperna om sjukdomen och hur den kan bekämpas.

Regeringen anser att arbetet med frågan om antibiotikatillsatser är fortsatt högt prioriterat. Antibiotikans roll måste sättas in i ett större perspektiv som tar upp animalieproduktionen med avseende dels på risken för antibiotikaresistens dels risken för mer långsiktiga ekologiska konsekvenser. Statens veterinärmedicinska anstalt bör därför få ett resurstillskott för sitt vetenskapliga arbetete med antibiotikafrågor med betoning på antibiotikaresistens. Det är väsentligt att Sverige på ett trovärdigt sätt kan dokumentera resistenssituationen inom landet.

Inom djurskyddsområdet är en förbättrad djurskyddstillsyn, särskilt när det gäller djurtransporter, högt prioriterad liksom en fortsatt utveckling av alternativa inhysningssystem för värphöns.

Regeringen tillsatte i februari 1997 en kommitté med uppgift att göra en översyn av livsmedelstillsynen. Kommittén överlämnade i april 1998 betänkandet Livsmedelstillsynen i Sverige (SOU 1998:61). Utredningen har inriktat sig på ansvarsfördelningen mellan stat och kommun, den regionala nivåns roll, förutsättningarna för interkommunal samverkan, systemet med obligatorisk egentillsyn och avgiftssystemet. Utredningen remissbehandlas för närvarande.

Regeringen har för avsikt att under år 1999 förelägga riksdagen ett förslag till förbättrad djurskyddstillsyn.

Rennäringen

Den kommitté, som regeringen tillkallade i september 1997 (dir. 1997:102), fick bland annat i uppgift att kartlägga och redovisa de stöd som kommer rennäringen och samerna till del såväl de nationella som de från EU. En utgångspunkt för kommitténs arbete är att moderna förvaltningsprinciper med mål- och resultatstyrning,

avreglering och delegering skall tillämpas i stöd-givningen. Ett exempel på detta är det nyligen införda miljömålet i 65 a § rennäringslagen (1971:437). Rennäringen skall enligt denna paragraf bedrivas med bevarande av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Kommittén skall lämna förslag till en rennäringspolitik som ger underlag för en ekologisk, ekonomiskt och kulturellt långsiktigt bärkraftig rennärning. Uppdraget skall redovisas senast vid utgången av år 1999.

Vid växande rovdjursstammar följer ökade skador på tamdjur, främst ren men också på får och hundar. En grundläggande förutsättning för att berörda näringsidkare, lokalbefolkning och rovdjur skall kunna existera sida vid sida är bland annat att frågor om skador och skadeersättningar ges en långsiktig och för berörda parter acceptabel lösning. Ett nytt ersättningsystem trädde i kraft den 1 januari 1996. Regeringen har i januari 1998 tillkallat en särskild utredare (dir. 1998:6) för att utreda frågan om en sammanhållen rovdjurspolitik som gör det möjligt att anlägga en helhetssyn på biologiska, jaktliga och näringsmässiga frågor. I juli 1998 beslöt regeringen att frågan om utvidgad skydds jakt respektive nödvärnsjakt efter varg utreds med förtur (dir. 1998:63). Denna fråga skall redovisas senast den 1 juli 1999. Uppdraget i huvuddirektivet skall redovisas senast den 15 december 1999.

Rennäringsens lönsamhet hänger bland annat samman med möjligheterna att minska förlusterna av rovdjursskadorna som har ökat i omfattning. Det är mot bakgrund av de växande rovdjursstammarna påkallat att för budgetåret 1999 öka anslaget för ersättningar för viltskadorna.

Exportfrämjande åtgärder

För att utreda möjligheterna att stärka och expandera den svenska livsmedelssektorn tillsatte regeringen år 1996 en särskild utredare. Utredaren presenterade sitt betänkande i december 1997, En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:167) och föreslog bland annat en förstärkning av jordbrukets och trädgårdsnärings konkurrenskraft, forskning och utveckling med tyngdpunkt i livsmedelsindustrins behov samt exportfrämjande åtgärder. Förslagen har remissbehandlats och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Svensk jordbruks- och livsmedelsproduktion har av tradition varit inriktad på att förse hem-

mamarknaden med livsmedel. Konkurrens-situationen och exportmöjligheterna har kraftfullt ändrats för den svenska livsmedelsindustrin i och med medlemskapet i EU. Svensk livsmedelsexport ökar och en fortsättning av detta är nödvändig, inte bara för att skapa ökad sysselsättning inom livsmedelssektorn, utan också för att behålla den sysselsättning som redan finns. Regeringen föreslår en tidsbegränsad satsning för att förbättra möjligheterna för avsättning av svenska livsmedelsprodukter utomlands.

Sveriges lantbruksuniversitet

Utbildningsfrågorna är en viktig del av regeringens åtgärder för ökad sysselsättning. Som redan aviserats i 1998 års ekonomiska vårproposition bör SLU få utökade resuser bland annat mot bakgrund av den besparing som ålades universitetet innevarande år. Tillskottet avser även kompletterande utbildning av utländska veterinärer. Regeringen prioriterar en fortsatt ökad satsning på grundutbildningen inom högskolan, vilket innebär att SLU tilldelas ytterligare platser från år 2000.

Som ett led att stärka djurskyddets ställning föreslår regeringen att medel avsätts för att delfinansiera en professur i djurskydd vid SLU.

Jaktfrågor

En särskild utredare har sett över vissa jaktfrågor. I juni 1997 överlämnades betänkandet Jaktens villkor – en utredning om vissa jaktfrågor (SOU 1997:91). Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen avser återkomma till riksdagen under hösten 1998 vad gäller jaktlagstiftningen.

Frågor om ursprungsbefolkning och nationella minoriteter i Sverige

Frågor om nationella minoriteter i Sverige hör till Jordbruksdepartementets samordningsansvar. I avsaknad av en sammanhängande minoritetspolitik tillkallade regeringen i maj 1995 en utredning med uppdraget att utreda frågan om Sverige skall tilltråda Europarådets konvention om regionala språk och minoritetsspråk. Under år 1996 fick kommittén även i uppdrag att utreda frågan om tillträde till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter. Kommittén lämnade sitt betänkande Steg mot en minoritetspolitik (SOU 1997:192 och 1997:193) till regeringen i januari 1998. Minoritetsspråkskommitténs betänkande är ett led i utformandet av en framtida minoritetspolitik. Under våren har betänkandet gått på remiss till berörda mino-

ritetsgrupper, organisationer, myndigheter och kommuner. Regeringen avser återkomma till riksdagen i frågan under våren.

I september 1997 beslutade regeringen tillkalla en särskild utredare med uppgift att utreda frågan om Sverige kan ratificera ILO:s konvention nr. 169 om ursprungsfolk och stamfolk i självstyrande länder och vilka åtgärder som i sådant fall är nödvändiga för att Sverige skall kunna efterleva bestämmelserna (dir. 1997:103). Uppdraget skall redovisas i årsskiftet 1998/99.

2.4 Skatteavvikelser

Avvikelser från en enhetlig beskattning kan uppfattas som en skatteförmån om t.ex. en viss grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad i förhållande till den enhetliga normen. En förmån av samma storlek som den som erhålls genom avvikelsen från en enhetlig beskattning skulle i princip kunna uppnås med hjälp av en offentlig transferering. Genom en sådan analys kan skatteavvikelser kvantifieras. Nedan redovisas nettoberäknade, saldopåverkande skatteavvikelser åren 1998 och 1999 inom utgiftsområdet, i syfte att ge en total bild av det samlade stödet till utgiftsområdet.

Tabell 2.5 Skatteavvikelser

Milljoner kronor

Avvikelse	Skatteavvikelse netto	
	1998	1999
Uttag av bränsle m.m.	210	200
Avverkningsrätt till skog		
Avgångsvederlag till jordbrukare		
Anläggning av skog m.m.	250	250
Skogsavdrag		
Skogs- och opphovsmannakonto	50	50
Ingående skatt på jordbruksarrende		
Bränsleförbrukning inom växthusnäringen	70	70
Elförbrukning inom växthusnäringen	240	240
Summa	820	810

Uttag av bränsle

Enligt huvudregeln i kommunalskattelagen (KL 22 § 4 st 1 p anv) är uttag av bränsle skattepliktigt. Uttag av bränsle för uppvärmning är dock undantaget från skatteplikt om fastigheten är taxerad som lantbruksenhet. Skatteavvikelsen avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Avverkningsrätt till skog mot betalning som skall erläggas under flera år

Enligt god redovisningssed uppkommer intäkten när bindande avtal träffats. Enligt gällande lagstiftning (KL 24 § 5 st p 1 anv) tillämpas dock i detta fall kontantprincipen, vilket innebär att beskattningen uppskjuts, varför en räntefri kredit uppstår i näringsverksamhet. Räntan på krediten bör utgöra underlag för särskild löneskatt.

Avgångsvederlag till jordbrukare

I vissa fall är avgångsvederlag till jordbrukare inte skattepliktigt. Skatteavvikelsen avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Anläggning av ny skog

Utgifter för anläggning av ny skog och dikning som främjar skogsbruk får omedelbart kostnadsföras. Samma avdragsmöjligheter gäller även för bär- och fruktodlingar för inköp och plantering av träd och buskar. Skatteavvikelsen utgörs av ränteeffekten på den omedelbara avskrivningen. Räntan på krediten bör beräknas utgöra underlag för särskild löneskatt.

Skogsavdrag

Vid avyttring av skog får fysisk person under innehavstiden avdrag med högst 50 procent av anskaffningsvärdet, medan avdraget för juridiska personer är begränsat till 25 procent. Vid taxeringen för ett visst beskattningsår medges avdrag med högst halva den avdragsgrundande skogsintäkten. Syftet med avdragsrätten är att undanta rena kapitaluttag från beskattning. Det saknas dock anledning att medge avdrag när värdeökningen på skogstillväxten överstiger gjorda uttag. Skatteavvikelsen uppkommer genom den schablon som är vald för beräkning av avdragets storlek och avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Skogs- och opphovsmannakonto

Skogskontolagen (1954:142) ger möjlighet till uppskov av beskattning av de intäkter som är hänförliga till skogsbruk. De medel som sätts in på skogskonto utgör underlag för avdrag vid taxeringen. Avsättningen begränsas i tid till 10 år på skogskonto och 20 år på skogsskadekonto. Avkastningen på skogskonto beskattas med 15 procent. Skatteavvikelsen avser räntan på skattekrediten. Räntan på krediten bör utgöra underlag för särskild löneskatt.

2.5 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen						
<i>Miljoner kronor</i>						
	Utfall 1997 ¹	Anslag 1998 ²	Utgifts-prog- nos 1998 ¹	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
Internationellt samarbete	37	37	38	38	37	37
Jordbruk och trädgårdsnäring	8 514	11 380	10 219	9 554	10 672	10 639
Fiske	172	193	178	190	191	192
Rennäring m.m.	69	104	99	95	95	95
Djurskydd och djurhälsovård	272	274	357	279	283	286
Livsmedel	192	177	193	176	174	171
Utbildning och forskning	1 212	1 229	1 253	1 290	1 331	1 366
Skogsnäring	397	331	366	351	373	382
Totalt för utgiftsområdet	10 866	13 726	12 702	11 974	13 154	13 168

¹ Inklusivt ianspråkta reserverade medel från budgetåret 1995/96 och 1997.

² Inklusivt beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Ingående skatt på jordbruksarrende

Avdragsrätten omfattar hela den ingående skatten på jordbruksarrende, även om i arrendet ingår värdet av bostad.

Bränsleförbrukning inom växthusnäringen

Från och med år 1996 är växthusnäringen skattebefriad för all användning av fossila bränslen. Före år 1996 debiterades 15 procent av energiskattesatserna. Normen utgörs av full skattesats på dessa bränslen.

Elförbrukning inom växthusnäringen

Växthusnäringen är skattebefriad för all användning av elektrisk kraft. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

Prognosen för innevarande år tyder på att utgifterna blir 1,8 miljarder kronor högre än år 1997. Ökningen förklaras så gott som helt av ökade utgifter för de medfinansierade miljö- och strukturstöden samt för intervention och exportbidrag som finansieras fullt ut av EU. Trots att utgifterna innevarande år beräknas bli större än någonsin tidigare underskrids årets budget med mer än 1 miljard kronor. Förklaringen ligger i att det för flera stödformer råder en viss eftersläpning mellan beslut om och utbetalning av stöd samt att anslutningen till vissa stödformer inte har varit maximal. Ytterligare en förklaring är att anslagen för arealersättning och djurbidrag samt intervention och exportbidrag visat sig vara överbudgeterade varför dessa minskas år 1999.

Tabell 2.6 Avvikelser från den ekonomiska vårpropositionen

<i>Miljoner kronor</i>	
Ekonomisk vårproposition	13 083
B3 Djurregister	-21
B9 Från EG-budgeten finansierat strukturstöd	+3
B12 Kompletterande åtgärder inom jordbruket	-50
B13 Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket	-110
B14 Arealersättning och djurbidrag	-650
B15 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	-300
B17 Jordbrukets blockdatabas	+1
F5 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	+1
F6 Exportfrämjande åtgärder	+10
Justering av premier ¹	+7
Budgetpropositionen för 1999	11 974

¹ Teknisk justering av förvaltningsanslag (se bilaga 1, avsnitt 4).

Mot bakgrund av de stora anslagsbehållningar som beskrivs i avsnitt 2.1 minskas ramen för utgiftsområdet med 1 109 miljoner kronor jämfört med vad som angavs i den ekonomiska vårpropositionen. Ovan framgår vilka rampåverkande anslagsjusteringar som görs i denna proposition.

Endast förändringarna av anslagen för kompletterande åtgärder inom jordbruket och exportfrämjande åtgärder samt justeringen av premier påverkar statsbudgetens saldo. Övriga anslag finansieras antingen av avgifter eller av EU och är således saldoneutrala.

3 Internationellt samarbete

3.1 Omfattning

Riksdagen har lagt fast riktlinjerna för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU. Produktionen skall styras av konsumenternas efterfrågan. Den skall vara långsiktigt hållbar från både ekologisk och ekonomisk utgångspunkt. Samtidigt skall EU medverka till global livsmedelssäkerhet, bland annat genom att hävda frihandelns principer även på livsmedelsområdet. Målsättningen är också giltig i det internationella samarbetet. Arbetet skall främst syfta till att minska fattigdom och undernäring, skapa ett långsiktigt hållbart nyttjande av de globala naturresurserna på jordbrukets, fiskets och skogens områden samt sträva mot en friare handel med livsmedel.

En stor del av det internationella samarbetet bedrivs främst inom FN:s fackorgan för jordbruk, livsmedel, fiske och skogsbruk, FAO (Food and Agricultural Organisation) och OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development).

3.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Milljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1997	Anslag 1998	Utgifts- prognos 1998	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
37,1	37,4	38,0	38,0	37,1	37,1

3.3 Anslag

A1 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tabell 3.1 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	37 090	Anslags- sparande	324
1998	Anslag	37 414	Utgifts- prognos	38 000
1999	Förslag	37 989		
2000	Beräknat	37 089		
2001	Beräknat	37 089		

De utgifter som belastar anslaget är huvudsakligen medlemsavgifter samt kostnader för deltagande i olika möten som de internationella organisationerna anordnar. Den dominerande posten avser kostnaderna för FAO-medlemskapet.

Vidare används anslaget till att finansiera deltagande i vissa internationella konferenser o.dyl. En del av anslaget avser kostnader för bilateralt forskarutbyte med länder i Central- och Östeuropa.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Regeringen anser att den internationella verksamhet som ligger inom Jordbruksdepartementets verksamhetsområde är av central betydelse för departementets arbete avseende hållbart globalt resursutnyttjande i enlighet med internationella åtaganden och regeringens målsättning.

Inom ramen för det nordiska arbetet inom jordbruks- och skogsbrukssektorn har det tvär-

sektoriella samarbetet med dels miljösektorn, dels regionalsektorn stärkts och fördjupats genom ett antal samarbetsprojekt under år 1997. Genom Nordiska Genbanken har samarbetet bedrivits kring genetiska resurser både inom Norden och i närområdet. För en närmare uppföljning av antibiotika- och salmonellafrågorna beslöts att en arbetsgrupp för detta ändamål med representanter från de nordiska länderna skulle tillsättas.

FAO skall vara ett fackorgan som spelar en avgörande roll för att övervaka de globala naturresurserna avseende jordbruk, fiske och skog i ett ekosystemperspektiv, föreslå politiskt relevanta förbättringar i förvaltningen av naturresurserna och utgöra forum för mellanstatligt samarbete och förhandlingar. Som exempel kan nämnas de pågående förhandlingarna om ett reviderat internationellt åtagande för växtgenetiska resurser, där avsikten är att harmonisera åtagandet med konventionen om biologisk mångfald. Dess normativa verksamhet måste stärkas bland annat genom att förbättra analyskapaciteten. Med denna utgångspunkt har Sverige spelat en aktiv och framträdande roll inom flera av FAO:s arbetsområden och med framgång bidragit till att stärka FAO:s arbete i ovannämnda avseenden. Tonvikten i det svenska arbetet kommer att ligga på uppföljningen av världslivsmedelstoppmötet och utarbetandet av åtgärder för att reducera den globala överkapaciteten inom fiskesektorn. Dessutom skall Sverige bland annat genom EU verka för att innehållet i FAO:s nya långsiktplan överensstämmer med regeringens syn på FAO som fackorgan. FAO-kommittén har sedan Världslivsmedelstoppmötet år 1996 arbetat aktivt med uppföljningen av toppmötets Handlingsplan. Under år 1997 har bland annat samtal genomförts med företrädare för forskarsamhället, industrin och NGO (non-governmental organisations) kring dessa frågor.

Två banbrytande internationella överenskommelser har framförhandlats för att säkra ett långsiktigt hållbart nyttjande av världens fiskbestånd, FN-avtalet om gränsöverskridande fiskbestånd och uppförandekoden för ansvarsfullt fiske.

Inom OECD stöder Sverige den kontinuerliga uppföljningen av den jordbrukspolitiska utvecklingen, mot bakgrund av uppgjorda åtaganden om reformering av jordbrukspolitiken.

Detta inbegriper viktiga frågor som bland annat strävan mot ökad konsument-, miljö- och djurhänsyn genom jordbrukspolitiska reformer. Inom OECD:s fiskeverksamhet stöder Sverige främst arbetet med att analysera dels fiskesubventionernas effekter på bestånden, dels de ekonomiska effekterna av en övergång till ansvarsfullt fiske.

Slutsatser

Regeringen har beslutat att Sverige skall åta sig värdskapet för Internationella havsforskningsrådets (ICES) jubileumsmöte år 1999. Utgifterna för mötet beräknas till 900 000 kronor, vilket medför ett ökat anslagsbehov under år 1999.

Medel för kostnader i samband med Sveriges deltagande i möten inom Codex Alimentarius, ett regelverk för livsmedel under the Joint FAO/WHO Food Standards Program, förs från och med år 1999 över till ramanslaget F1 *Statens livsmedelsverk* med ett belopp på 325 000 kronor.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 37 989 000 kronor för år 1999. Anslagsbehoven för åren 2000 och 2001 beräknas till 37 089 000 kronor för respektive år.

Tabell 3.2 Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor

Anslag 1998	37 414
Ökat resursbehov för ICES	+900
Överföring till anslaget F 1	-325
Förslag 1999	37 989

4 Jordbruk och trädgårdsnäring

4.1 Omfattning

Verksamhetsområdet jordbruk och trädgårdsnäring omfattar jordbruksadministration, vegetabilie- och animalieproduktion samt miljö-, struktur- och regionalpolitiska åtgärder på jordbruksområdet. Verksamhetens tyngdpunkt är genomförande och tillämpning av EG:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP).

Statens jordbruksverk är central förvaltningsmyndighet inom verksamhetsområdet. Länsstyrelsen svarar för den regionala administrationen. Vidare har Fiskeriverket, Generaltullstyrelsen, Statens naturvårdsverk, Riksantikvarieämbetet och Skogsvårdsorganisationen visst ansvar inom området. Övriga myndigheter med ansvar inom verksamhetsområdet är Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd.

4.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1997 ¹	Anslag 1998	Utgifts- prognos 1998 ¹	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
8 514,4	11 379,9	10 219,1	9 554,2	10 671,6	10 638,7

¹ Inklusivt ianspråktagna reserverade medel från budgetåret 1995/96.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Direktstöden utgör en del av EG:s marknadsordningsåtgärder och består främst av utbetalning av arealersättning och djurbidrag. År 1997 fick ca 58 000 jordbrukare arealersättning och 35 000 fick djurbidrag.

Direktstöd utgår också i form av bland annat miljöersättningar och regionala stöd. Som en följd av EU-medlemskapet ökade direktstöden väsentligt. Utbyggnaden av miljöersättningsprogrammet har inneburit en ytterligare ökning av stöden. Under år 1997 fördubblades t.ex. de utbetalda miljöersättningarna till 1 291 miljoner kronor från 645 miljoner kronor år 1996. Den totala nivån på dessa stöd som den redovisas i Jordbruksverkets sektorskalkyl framgår av följande sammanställning:

Tabell 4.1 Direktstöd, miljöstöd m.m.

Miljoner kronor

1994	1995	1996	1997	1998 (prognos)	1999 (prognos)
2 709	5 140	5 766	6 523	7 185	7 320

Sverige har allt sedan tidpunkten för EU-medlemskapet fullt ut tagit del av EG:s obligatoriska stödsystem. Det nationellt medfinansierade stödsystemet har successivt byggts ut och blivit mer komplext, vilket har medfört en ökad administration. Detta har inneburit återkommande inkörningsproblem. Informationsbehovet, såväl mellan olika myndigheter som mellan myndigheterna och jordbrukarna, har varit fortsatt mycket stort.

Resursåtgången i verksamheten för Jordbruksverket uppgick år 1997 till 724 årspersoner varav distriktsveterinärorganisationen tog i anspråk 231. Fördelningen på funktioner var 56 procent till ärendehantering, 19 procent till analyser och utredningar, 15 procent till information, 8 procent till kontroll och tillsyn och 2 procent till normering.

Analys- och utredningsverksamheten ökade tillfälligt på grund av framtagandet av de s.k. blockkartorna.

Administrationn på såväl central som regional nivå har ökat i och med medlemskapet i EU. För Jordbruksverket har det inneburit att ca 80 procent av verkets förvaltningskostnader exklusive distriktsveterinärverksamheten är EG-relaterade. Motsvarande siffra för länsstyrelserna är ca 15 procent. Lantbruksverksamheten utgör 20 procent av länsstyrelsernas totala kostnader. De svenska myndigheternas kostnader för hantering av EG-stöden inom jordbruksområdet uppgick år 1997 till 510 miljoner kronor netto. Jämfört med året innan är det en ökning med 129 miljoner kronor, varav ca 90 miljoner kronor består av engångsvisa belopp för bland annat blockdatabasen. Ökningen beror dessutom på ökade kostnader för hantering av miljöersättningar, framtagningen av de nya blockkartorna samt stora utvecklingskostnader för ADB-system. Hanteringskostnaderna om 510 miljoner kronor netto ställt i relation till utbetalda stödbelopp uppgick till 5,1 procent år 1997. Jordbruksverket och länsstyrelserna har bland annat konstaterat att såväl verket som länsstyrelserna endast erhållit täckning för en del av de merkostnader som den svenska tillämpningen av CAP medfört. Regeringen har tillkallat en särskild utredare för att se över organisationen av jordbruksadministrationen (dir. 1997:125). Syftet är bland annat att finna en så kostnadseffektiv organisation som möjligt. Utredaren kommer att avge sitt betänkande i december 1998.

Eftersom länsstyrelserna enligt gällande föreskrifter svarar för uppgifter i administrationen av den gemensamma jordbrukspolitiken ställs även fortsatt mycket stora krav på deras medverkan när det gäller administration och kontroll av EG:s stödsystem.

Förändringar

I mitten av juli 1997 presenterade EG-kommissionen huvuddragen i EU:s framtidsplan "Agenda 2000", dvs. bedömningar om vilka utmaningar som kommer att möta EU åren 2000 till 2006 och hur dessa skall hanteras. Förslagen i jordbruksdelen innebär en fortsättning av 1992 års reform genom ytterligare övergång från prisstöd till direkt stöd inom spannmåls-, nötkötts- och

mjolksektorerna. Vidare innehåller planen utvecklandet av en integrerad landsbygdpolitik med bland annat stärkta miljöinslag. I mitten av mars 1998 presenterade EG-kommissionen färdiga förslag som under våren har behandlats i olika arbetsgrupper och i ministerrådet. Målsättningen är att beslut skall fattas i mars 1999.

Regeringen anser att den föreslagna reformen inom vegetabilie- och animaliesektorerna innebär steg i rätt riktning men att den inte är tillräckligt långtgående, eftersom den inte är tillräckligt marknadsinriktad och på sikt för dyr. Regeringen stöder även en ökad betoning på miljöinriktade åtgärder och strukturåtgärder för att underlätta en reform av CAP.

I mars 1998 redovisade regeringen riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU. Även regeringens bedömning av "Agenda 2000" redovisades (prop. 1997/98:142, bet. 1997/98:JoU23, rskr. 1997/98:241).

Behovet av information från myndigheterna till jordbrukarna har visat sig vara fortsatt mycket stort även detta år. Detta märks inte minst av den höga felprocenten i de inkomna stödansökningarna. Länsstyrelserna har tillförts medel för att kunna förbättra informationsinsatserna, främst avseende miljöersättningsprogrammet.

Den höga felprocenten i bland annat de inkomna stödansökningarna har inneburit att Jordbruksverket i enlighet med gällande EU-regler beslutat att utöka kontrollfrekvenserna, vilket har medfört ett ökat resursbehov för länsstyrelserna år 1998. Som ett led i arbetet med att effektivisera kontroller har regeringen gett Jordbruksverket i uppdrag att vidta de åtgärder som krävs för att år 1999 på nytt tillämpa fjärranalys i kontrollarbetet.

Regeringen har inom ramen för miljöprogrammet överlämnat ett förslag rörande ett nytt delprogram för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljövärden i renskötselområdet till EG-kommissionen för godkännande. Programmet är avsett att införas under år 1999. Regeringen avser dessutom att avsätta särskilda medel inom miljöprogrammets delprogram för utbildning, information och demonstrationsprojekt för att främja bevarandet av de utrotningshotade husdjursraserna ardenner, nordsvensk brukshäst och gotlandsruss.

I september 1998 överlämnades betänkandet Analysera mera (SOU 1998:108). Remiss-

behandlingen har bestått av en hearing. Dokumentation från hearingen finns att tillgå i Regeringskansliet (dnr Jo98/2038).

Utredaren föreslår bland annat att det bildas ett jordbruksekonomiskt institut med huvudansvar för samhällsekonomiskt inriktad analys- och utredningsverksamhet inom det jordbrukspolitiska området och att denna verksamhet finansieras med statliga anslag. Utredningen föreslår vidare att Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden läggs ned och att statistikansvaret och statistikkompetensen flyttas till Jordbruksverket. Se avsnitt 4.5 Jordbruks- och livsmedelsekonomiskt institut.

Prioriteringar för år 1999

En ny myndighet, Jordbruks- och livsmedelsekonomiskt institut, kommer att inrättas den 1 juli 1999 (se avsnitt 4.5).

Med tanke på de stora resurser som tillförts sektorn genom CAP, samt Sveriges uttalat höga målsättningar vad gäller beivrande av oegentligheter och att följa upp resursutnyttjandet, är det av särskild vikt att kontroll- och tillsynsverksamheten kan bedrivas på ett effektivt sätt. För att uppnå en långsiktig acceptabel nivå är det viktigt att resurser tillförs till dess att systemen och kontrollfunktionerna färdigutvecklats. Bris-ter på dessa områden eller överskridanden av tidsfrister för utbetalningar kan medföra att Sverige inte ersätts fullt ut från EG:s jordbruksfond för redan utbetalade bidrag.

Det är av intresse att stärka jordbrukets och trädgårdsnäringsens konkurrenskraft. I december 1997 presenterades betänkandet En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:167) där det bland annat föreslås en förstärkning av jordbrukets och trädgårdsnäringsens konkurrenskraft, forskning och utveckling med tyngdpunkt i livsmedelsindustrins behov samt exportfrämjande åtgärder. Förslagen har remissbehandlats och beredning pågår inom Regeringskansliet.

Regeringen bemyndigade den 13 november 1997 chefen för Jordbruksdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppgift att lämna förslag till ett nytt svenskt miljöprogram för jordbruket för perioden 2001–2005 (dir. 1998:11). Miljöprogrammet skall medverka till att uppfylla de svenska miljömålen för jordbruket och regeringens målsättning att ställa om Sverige till ett ekologiskt hållbart samhälle. Utredaren skall bland annat undersöka om de nu-

varande miljöåtgärderna behöver förändras för att miljömålen skall kunna nås. En viktig utgångspunkt för utredaren skall vara att lämna förslag till förenklingar av regelverket i syfte att underlätta administrationen och göra det lättare för lantbrukarna att överblicka de olika ersättningsformerna. Utredaren skall redovisa sina förslag senast den 30 juni 1999.

4.3 Resultatbedömning

En stor del av EG:s regelverk är tvingande och baseras på generella regler som skall tillämpas inom hela gemenskapen. I dessa fall har regeringen mycket små möjligheter, åtminstone på kort sikt, att påverka regelverkets tillämpning och ambitionsnivå.

Under åren 1997 och 1998 har särskilda medel anvisats till Jordbruksverket och länsstyrelserna för att täcka kostnaderna för den ökade administrationen. Vissa inkörningsproblem kvarstår fortfarande, främst inom de stödsystem som införts vid en senare tidpunkt. Detta har lett till att gällande regelverk inte alltid tillämpats på ett helt likformigt sätt inom olika delar av landet, vilket är ett krav från EU. Jordbruksverket och länsstyrelserna har hunnit fatta de beslut som krävs enligt gällande regelverk inom ramen för gällande tidsgränser med något undantag. För att få till stånd en mer enhetlig hantering och effektivare handläggning beslutade regeringen i juli 1998 en förordningsändring som bland annat innebär att Jordbruksverket i egenskap av utbetalande myndighet, får rätt att meddela föreskrifter om handläggning av stödärenden och om det underlag som krävs för utbetalning av stöd. Detta beslut har fattats i avvaktan på att utredningen om jordbruksadministrationen skall slutföras i december 1998. Länsstyrelsernas beslut görs vidare verkställbara enligt utsökning-balken.

För år 1997 drabbades elva medlemsstater av sanktioner på sammanlagt motsvarande 216 miljoner kronor på grund av överskridna tidsgränser vid utbetalning av EG-stöd. Sverige klarade sig utan anmärkning. Likaså har Sveriges räkenskaper avseende EG-stöden för år 1997 klarat sig utan anmärkning från EG-kommissionen. Sverige kan dock under år 1998 komma att drabbas av sin första sanktion på grund av att en

länsstyrelse felaktigt godkände en arealstöd-utbetalning på 2,3 miljoner kronor under räkenskapsåret 1996.

För att sanktioner skall kunna undvikas krävs en stark kontrollfunktion. Inom ramen för den speciella satsning som görs för att stärka kontrollfunktionen av medelshanteringen inom staten har Jordbruksverket beviljats anslag till fyra sådana projekt för år 1997. I övrigt bedriver Jordbruksverket, avseende jordbrukarstöd och exportbidrag, fortlöpande utbildningar med alla länsstyrelser och tullen avseende fysiska kontroller. Uppföljningsbesök på länsstyrelser och tullkontor kommer att ske. Vidare har Jordbruksverket under år 1997 deltagit i ett stort antal utbildningsseminarier för bland annat poliser, kronofogdar, tulltjänstemän och åklagare för att informera om risker för fusk och bedrägerier med EU:s jordbruksstöd. Jordbruksdepartementet är representerat i EU-bedrägeridelegationen vars verksamhet och projekt syftar till att samordna svenska myndigheters kamp mot EU-bedrägerier. Jordbruksverket har deltagit i flera av delegationens projekt under år 1997.

Under året har miljöstöden för att främja odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden utökats. Därmed ökar förutsättningarna för att bevara, tydliggöra och utveckla dessa värden. Verksamheten med utbildning, information och demonstrationsprojekt har medverkat till att skötselåtgärderna i miljöstöden förbättrats, samt bidragit till bättre kunskaper hos lantbrukarna om värdet, bevarandet och skötseln av den biologiska mångfalden och kulturmiljövärden.

Preliminära bedömningar av anslutningen till miljöstödet för ekologisk produktion under år 1998 visar att ca 8 procent av åkerarealen nu odlas ekologiskt och förutsättningarna är goda för att nå målet 10 procent till år 2000.

Försäljningen av handelsgödsel ökade med 6,4 procent mellan den 1 juli 1996 och den 30 juni 1997. I förhållande till år 1986, som är basår för statsmakternas reduktionsmål på 20 procent, har förbrukningen minskat med 10 procent. Jordbruket har totalt minskat utsläppen av kväve med 25 procent jämfört med målsättningen som var 50 procent till år 1995. Ett nytt miljöstöd för resurshushållande konventionellt jordbruk har införts under år 1998 och anslutningen till åtgärderna förväntas öka under år 1999. Jordbruksverket har fått i uppdrag att utarbeta ett förstärkt åtgärdsprogram för att minska kväveläckaget från jordbruket. Likaså har regeringen givit verket i

uppdrag att utarbeta ett förslag till mål för ammoniakförluster samt tillhörande åtgärdsprogram.

4.4 Revisionens iakttagelser

I Riksrevisionsverkets (RRV) Årliga rapport 1998 till regeringen uppmärksammar RRV regeringen, dels på att det fortlöpande krävs arbete för att berörda myndigheter vid hantering av EG-medel skall hålla en tillfredsställande nivå på den interna kontrollen, dels på att underlaget för beslut om Jordbruksverkets IT-stöd, som presenterats under år 1997, är otillräckligt.

RRV lämnar en revisionsberättelse utan invändningar för Jordbruksverket avseende räkenskapsåret 1997. Detsamma gäller för Statens utsädeskontroll och Växsortnämnden.

RRV har, inom ramen för regeringens satsning på att förbättra kontrollfunktionen inom staten, granskat intern kontroll m.m. avseende handläggning, beslut och utbetalning av bidrag, stöd och projektmedel som finansieras av utvecklingssektionen inom EU:s jordbruksfond (EUGFJ). RRV:s bedömning är att den interna kontrollen är särskilt bristfällig avseende strukturfondsprojekt inom mål 5b och 6. Jordbruksverket bedriver ett kontinuerligt arbete med att komma tillrätta med brister påpekade av RRV.

RRV har påtalat risken för sanktioner från EG-kommissionen och har därför föreslagit att regeringen:

- i förordning fastställer och reglerar de fondansvariga myndigheternas kontrollbefogenheter, för att uppnå god kontroll inom de myndigheter som hanterar ärenden finansierade från EUGFJ:s utvecklingssektion,
- utser ett ansvarigt oberoende revisionsorgan för upprättande av revisionsutlåtande i enlighet med artikel 8 i kommissionens förordning (EG) nr 2064/97 av den 15 oktober 1997 om fastställande av närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EEG) nr 4253/88 i fråga om medlemsstaternas finansiella kontroll av verksamhet som samfinansieras av strukturfonderna.

I syfte att förstärka kontrollen när det gäller EU-stöden har ett antal regeringsförordningar om sådana stöd ändrats. I förordningarna har

Jordbruksverket och andra utbetalningsmyndigheter givits befogenhet att, efter samråd med respektive stödmyndighet, meddela föreskrifter om stödmyndigheternas handläggning av stödärenden och om det underlag som krävs för utbetalning av stöd. För att få en likartad reglering av alla strukturstöd har vidare lagen (1994:1708) om miljö- och strukturstöd ändrats och en ny förordning (1998:579) om vissa stöd från EG:s strukturfonder beslutats. I lagen regleras bland annat tillsyn och kontroll av efterlevnaden av reglerna i EG-förordningarna. I den nya förordningen förtydligas ansvarsfördelningen mellan beslutande och utbetalande myndigheter. Den omfattar också frågor om tillsyn och kontroll av strukturfondsmedel inklusive felaktigt utbetalade stöd. Regeringen bedömer att dessa regelverk kommer att undanröja de oklarheter som RRV uppmärksammat. Arbetet med att utse ett ansvarigt oberoende revisionsorgan för upprättande av revisionsutlåtande pågår och beräknas avslutas under hösten 1998.

4.5 Jordbruks- och livsmedelsekonomiskt institut

Regeringens bedömning: Regeringens behov av utredningsverksamhet och analyser med ekonomisk inriktning inom det jordbrukspolitiska området tillgodoses genom inrättandet av en ny myndighet – ett Jordbruks- och livsmedelsekonomiskt institut. Den nya myndigheten kommer att inrättas den 1 juli 1999.

Utredningens förslag: Ett fristående institut med ansvar för samhällsekonomiska analyser och utredningar inom jordbrukspolitikens område bildas. Institutets grundverksamhet skall finansieras med statliga medel. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES) föreslås läggas ned och statistikansvaret flyttas över till Jordbruksverket. Därutöver föreslås att Jordbruksverket får ansvar för en del av den utredningsverksamhet som LES bedrivit. Det nya institutet föreslås överta delar av LES ansvar för utredningar inom jordbrukspolitikens område. De besparingar som görs i och med nedläggningen av LES skall användas för att finansiera institutet. Därutöver är det möjligt att göra besparingar på strukturstatistiken genom att dra nytta av den informa-

tion som lantbrukarna lämnar i samband med ansökningar om olika jordbruksstöd. Dessa besparingar är enligt utredningens bedömning möjliga att realisera inom ett par år.

Utredningen anser att en samhällsekonomisk utrednings- och analysverksamhet inom jordbruks- och livsmedelspolitikens område åtminstone måste omfattas av ca tio årsarbetskrafter. Verksamheten skall vidare ha möjligheter att lägga ut olika uppdrag och att tillfälligt anställa nationell och internationell kompetens.

Institutet ansvarsområde är att med samhällsekonomisk ansats ta fram beslutsunderlag inom jordbruks- och livsmedelspolitikens område. Verksamheten skall vara så organiserad och så flexibel att den kan betjäna olika avnämare.

Verksamheten skall i första hand koncentreras till konsekvensutredningar och studier av bakomliggande orsakssamband inom det jordbruks- och livsmedelspolitiska området. Arbetet bör bedrivas med ambitionen att omsätta vetenskapligt underbyggda resultat i för avnämarna användbara beslutsunderlag. En viktig uppgift kommer att vara utvecklingen av ekonomiska modeller för verksamheten.

Det fristående institutet föreslås organiseras som en statlig myndighet. Regeringen utser verksamhetsledare samt styrelse med representation från bland annat forskarvärlden, staten, näringen och konsumenterna. Till verksamheten föreslås kopplas ett vetenskapligt råd vars sammansättning kan variera över tiden och med aktuella frågeställningar. Utredningen har övervägt att lokalisera institutet till Uppsala, Jönköping, Malmö/Lund eller Stockholm. Verksamheten föreslås förläggas till Uppsala.

Utredningen föreslår även att en organisationskommitté tillsätts. Kommittén bör bland annat behandla styrningen av institutets verksamhet, ansvarsfördelningen mellan institutet, Regeringskansliet och Jordbruksverket samt en rad frågeställningar relaterade till jordbruksstatistiken.

Remissinstanserna: Vid den av Jordbruksdepartementet anordnade hearingen framkom att samtliga närvarande remissinstanser gav starkt uttryck för behovet av ökad analys- och utredningskapacitet med samhällsekonomisk inriktning inom det jordbrukspolitiska området. Det förelåg även enighet om att en sådan verksamhet bör organiseras som ett fristående institut. De remissinstanser som lämnat skriftliga remissvar delar med ett undantag dessa uppfattningar. Enligt Länsstyrelsen i Västra Götaland

bör det aktuella analysbehovet kunna tillgodoses inom en organisatorisk enhet vid någon redan etablerad myndighet.

Remissinstanserna har olika uppfattningar om hur statistikansvaret skall fördelas respektive vilka rationaliseringskrav som är rimliga att ställa på statistikproduktionen. Det gäller även frågan om institutets lokalisering. Jordbruksverket och den Internationella handelshögskolan i Jönköping förordade en lokalisering till Jönköping, medan Sveriges lantbruksuniversitet förordade en lokalisering till Uppsala.

Skälen för regeringens överväganden: Regeringen har i sitt arbete med jordbrukspolitiken, på såväl nationell som på EU-nivå, identifierat ett ökat behov av mer omfattande och grundläggande konsekvensanalyser. På EU-nivå är jordbrukspolitiken inne i en process av förändring. För tillfället gäller det reformförslagen inom ramen för EG-kommissionens Agenda 2000. Enligt regeringens bedömning kommer behovet av relevanta beslutsunderlag vara stort även i framtiden.

Sverige kommer att överta ordförandeskapet inom EU under första halvåret år 2001. Om Sverige skall spela en aktiv och drivande roll i arbetet med att förändra den gemensamma jordbruks- och livsmedelspolitiken krävs en ökad ambitionsnivå vad avser analyser och utvärderingar av politikens effekter. Det måste därmed finnas tillgång till såväl kompetens som analys- och utredningsresurser inom jordbruks- och livsmedelsområdet.

Enligt regeringen är det angeläget att prioritera arbetet med att besvara frågor om hur förändringar i jordbrukspolitiken och internationella avtal och åtaganden påverkar konsumenter, miljö och produktion, såväl nationellt som regionalt. EG-kommissionen har även visat ett påtagligt intresse av att ta del av såväl nationella konsekvensanalyser som mer grundläggande studier av nationella förhållanden inom jordbruks- och landsbygdsområdet.

Regeringen anser att det finns flera skäl för att utveckla kompetens rörande ekonomiska analyser inom det jordbrukspolitiska området. Ett avgörande skäl är att jordbruksområdet tar i anspråk såväl finansiella som reala resurser av en sådan omfattning att det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är nödvändigt att bedöma hur effektivt resurserna används. Ur detta perspektiv är det av stor vikt att det totala stödet, dvs. såväl marknadsregleringar som direktstöd, kan redovisas på ett transparent sätt och följas över tiden.

Erfarenheter från institut i andra länder

Vid en jämförelse mellan olika länder med avseende på hur de valt att organisera sina resurser inom jordbrukspolitiken område kan konstateras att flera länder inom EU har valt en tämligen likartad organisationsform: ett fristående forsknings-/utredningsinstitut, i huvudsak finansierat av staten. Institutens uppgift är att dels utföra empiriskt inriktad forskning och utredningsverksamhet, dels svara för produktionen av grundläggande statistik. Resultaten av arbetet riktar sig dock inte enbart till forskarsamhället utan även till beslutsfattare inom främst den offentliga sfären.

Organisationsmöjligheter

Regeringen anser att en samhällsekonomiskt orienterad analys- och utredningsverksamhet inom jordbrukspolitiken område lämpligast bedrivs inom ett fristående institut. Jämförelser med länder i Norden och inom EU visar att det vanligaste sättet att organisera analys- och utredningsverksamhet är som ett fristående institut.

Fördelarna med ett fristående institut är bland annat den självständighet gentemot politiken och förvaltningen som möjliggör ett mer förutsättningslöst angreppssätt till de aktuella frågeställningarna, de stora möjligheterna att åstadkomma trovärdighet för arbetet hos avnämare, uppdragsgivare och samarbetspartners med olika intressen samt möjligheterna att upprätthålla en kontinuitet och medföljande kompetensuppbyggnad.

En potentiell nackdel kan vara att institutet får en oklar roll i den meningen att verksamheten bedrivs i ett verksamhetsfält som ligger mellan den akademiska forskningen och det traditionella utredningsväsendet. Å andra sidan är detta förhållande av avgörande betydelse för institutets existensberättigande.

Det fortsatta arbetet

Regeringen har för avsikt att snarast initiera ett arbete med att precisera hur den nya myndigheten skall organiseras och var den skall lokaliseras. I detta ingår även att vidta de praktiska förberedelser som krävs för att den nya organisationen skall kunna verka från den 1 juli 1999. Ledningen av institutets verksamhet samt ansvarsfördelningen mellan institutet, Regeringskansliet och Jordbruksverket är exempel på andra frågor som skall belysas.

4.6 Anslag

B1 Statens jordbruksverk

Tabell 4.2 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	220 687	Anslags- kredit	122
1998	Anslag	220 188	Utgifts- prognos	220 000
1999	Förslag	229 907		
2000	Beräknat	232 064 ¹		
2001	Beräknat	235 495 ¹		

¹ Motsvarar 227 907 tkr i 1999 års prisnivå.

Jordbruksverkets del av mål inom utgiftsområde 23 är att verka för en konkurrenskraftig, miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Ett generellt mål för Jordbruksverket är att medverka till en korrekt tillämpning av EG:s regelverk så att finansiella sanktioner undviks. Av det senare följer bland annat att Jordbruksverket har till uppgift att vara fondkoordinator för EG-stöden.

Anslaget för verksamheten år 1997 var 183 miljoner kronor. Skillnaden mellan utgifter och anslag för budgetåret 1997 beror på att Jordbruksverket till följd av EU-medlemskapet ålagts ansvar för en mängd nya verksamheter utan att medel har tillskjutits i motsvarande utsträckning. Under år 1997 tillkom ytterligare arbetsuppgifter i form av hantering av vallstöd, kalvbidrag, BSE-utbetalningar samt utbetalning av revalveringskompensation. Dessutom har kostnaderna ökat för utveckling av ADB-baserade stödsystem. Förvaltningsanslaget har därmed överskridits och för att täcka delar av dessa kostnader utnyttjade Jordbruksverket under budgetåret 1997 hela sitt anslagssparande på knappt 18 miljoner kronor. Budgetåret 1997 anvisades även 15 miljoner kronor på tilläggsbudget. För budgetåret 1998 har verket fått disponera outnyttjade medel från anslaget B12 *Kompletterande åtgärder inom jordbruket*.

Från och med budgetåret 1999 får Jordbruksverket ansvar för arbetsuppgifter rörande statistik i samband med att Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden avvecklas. Se avsnitt 8 Livsmedel.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Jordbruksverkets verksamhet exklusive distriktsveterinärverksamheten har i huvudsak kommit att inrikta sig mot tillämpningen av EG:s regleringar och stödsystem. Utformningen och fördelningen av stöd skall bidra till ett livskraftigt jordbruk i mindre gynnade områden, till en konkurrenskraftig miljöanpassad produktion samt till utveckling av landsbygden. Ett mål för verksamheten är därvid att korrekt och effektivt hantera, kontrollera och betala ut stöd enligt regelverket. Detta skall ske på ett sådant sätt att sanktioner från EU undviks. Verket skall arbeta för enhetlighet och likabehandling genom att sprida information och kunskap om regelverket.

Jordbruksverkets omfattande informationsverksamhet har utvärderats och visar att mer än 90 procent av jordbrukarna tagit del av informationsmaterialet. Flertalet anser att materialet var tillräckligt för att man skulle kunna ansöka om stöd på egen hand.

Under verksamhetsåret har ca 72 000 lantbrukare ansökt om något EU-stöd. Det totala antalet företag är närmare 90 000 varav 15 000 brukar en areal om högst fem hektar.

Vad gäller utnyttjandet av kvoter kan konstateras att mjölkkvoten var utnyttjad till 99 procent medan basarealen för arealersättningar utnyttjades till 90 procent, vilket är i stort sett oförändrade nivåer i förhållande till år 1996. Däremot ökade utnyttjandegraden vad gäller djurbidragen.

Den höga utnyttjandegraden vad gäller kvoter kan tolkas så att jordbrukets konkurrenskraft är god.

För miljöersättningarna varierade anslutningsgraden högst väsentligt mellan olika åtgärder i förhållande till uppskattad maximal areal enligt miljöprogrammet. De arealmässigt största åtgärderna har, med undantag för ersättningar till betesmarker, en anslutningsgrad på över 72 procent. I vissa fall har anslutningsgraden påverkats av att åtgärder introducerats sent. En närmare redovisning av miljöprogrammets resultat lämnas under anslaget B12 *Kompletterande åtgärder inom jordbruket*.

Tillämpningen av regelsystemen har inte föranlett några sanktioner från EU under verksamhetsåret. Den stora andelen felaktiga stödansökningar, som inkommit framför allt inom miljöområdet och som enligt EG:s regelverk

medför att länsstyrelserna måste utöka fältkontrollerna, inger emellertid viss oro. Det är därför enligt regeringens uppfattning angeläget att verket även fortsättningsvis bedriver en omfattande informationsverksamhet gentemot såväl jordbrukare som mot länsstyrelser. Åtgärder bör också vidtas för att effektivisera kontrollverksamheten samtidigt som åtgärder vidtas för att begränsa kontrollbehoven.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet ¹	Intäkter (som får disponeras)	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1997	22 050	18 928	3 122
Prognos 1998	26 600	26 975	-375
Budget 1999	32 500	32 500	0

¹ Den offentligrättsliga verksamheten gäller områdena växtinspektion, kvalitetsinspektion av frukt och grönsaker, foderkontroll, införsel av djur, försäljning av material, köttklassificering, m.m.

Tabell 4.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet ¹	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1997	8 102	7 915	187
Prognos 1998	8 400	8 100	300
Budget 1999	8 000	8 000	0

¹ Uppdragsverksamheten utgörs av vattenhushållning. Distriktsveterinärverksamheten redovisas under anslaget E2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen (avsnitt 7.5).

Avgiftsinkomsterna härrör från växtinspektion, kvalitetsinspektion av frukt och grönsaker, vattenhushållning, foderkontroll, införsel av djur, försäljning av material, köttklassificering m.m. Verket föreslås under år 1999 få bedriva den avgiftsfinansierade verksamheten i oförändrad omfattning. För denna period beräknas intäkterna och kostnaderna till 40,5 miljoner kronor.

Eftersom utbetalningar av EG-stöd ersätts i efterskott från EU-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket. Regeringen bedömer detta kreditbehov till 5,5 miljarder kronor för år 1999.

Slutsatser

Mot bakgrund av de stora förändringar som EU-medlemskapet föranlett och de krav som ställts

på Jordbruksverket anser regeringen att verket har klarat sina uppgifter väl.

I avvaktan på pågående utredning om jordbruksadministrationen bör Jordbruksverket och länsstyrelserna liksom budgetåret 1998 få disponera viss del av ej ianspråktaga medel under anslaget B12 *Kompletterande åtgärder inom jordbruket* för myndigheternas arbete med miljöersättningsprogrammet.

För övertagandet av statistikuppgifterna från Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden anvisas Jordbruksverket 2 miljoner kronor. Mot bakgrund av ovanstående pågående utredning anvisas dessa medel endast år 1999.

Under anslaget F3 *Kostnader för livsmedelsberedskap* har tidigare anvisats medel för vissa av Jordbruksverkets förvaltningskostnader för livsmedelsberedskapen. Dessa medel bör från och med budgetåret 1999 i sin helhet anvisas under anslaget B1 *Statens jordbruksverk*.

Under år 1998 redovisas 300 000 kronor av nationellt stöd till biodling under anslaget B1 *Statens jordbruksverk*. Från och med år 1999 överförs detta stöd till anslaget E3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts. Skälet är att den justering av anslaget som gjordes för år 1998 med anledning av det förändrade sättet att finansiera avtalsförsäkringar på det statliga området (se bilaga 1, avsnitt 4) har korrigerats.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 229 907 000 kronor för år 1999. Anslagsbehoven för åren 2000 och 2001 beräknas tills vidare till 232 064 000 kronor respektive 235 495 000 kronor.

Tabell 4.5 Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor

Anslag 1998	220 188
Pris- och löneomräkning	+4 394
Justering av premier	+1 125
Överföring till E3	-300
Överföring från F3	+2 500
Ökat resursbehov för statistik	+2 000
Förslag 1999	229 907

B2 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tabell 4.6 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	13 599	Anslags-sparande	9 401
1998	Anslag	22 000	Utgifts-prognos	12 600
1999	Förslag	22 000		
2000	Beräknat	22 000		
2001	Beräknat	22 000		

Från anslaget betalas bidrag till yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999). Enligt tidigare regeringsbeslut lämnas även statsbidrag för åtgärder mot översvämningar i Emån. Bidrag lämnas också enligt förordningen (1987:606) om statligt regionalt stöd till jordbruks- och trädgårdsföretag. Jordfondens verksamhet regleras i förordningen (1989:281) om jordfonden.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Bidrag till jordbrukets rationalisering

Från anslaget görs utbetalningar endast för tidigare beslutade stödåtgärder.

För närvarande lämnas stöd framför allt till vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas län. Projektens slutförande är beroende av bland annat om fastighetsbildningsföretagarna överklagas till domstol. Från tidigare års bidragsramar finns reserverade medel som ingår som upparbetade kostnader i framför allt de äldre projekten. Jordbruksverket har i rapport, daterad den 22 februari 1996, redovisat att avvecklingen av omarronderingsprojekten för berörda län kan beräknas ta fem år för Västra Götalands och Gävleborgs län samt ca tio år för Dalarnas län.

Behovet av medel för utbetalning av tidigare beslutade stöd bedöms bli begränsat. Regeringen beräknar kostnaderna till 7,4 miljoner kronor för år 1999.

Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti

Från anslaget finansieras utgifter för att täcka förluster på grund av statlig garanti för lån till jordbrukets yttre och inre rationalisering, förvärv

och drift av jordbruk, maskinhållning inom jordbruket, trädgårds- och rennäringens rationalisering, regionalt stöd till trädgårdsföretag i norra Sverige m.m.

Möjligheterna att lämna kreditgarantier till jordbruket upphörde från och med budgetåret 1995/96 medan möjligheterna att lämna garantier till trädgårds- och rennäringensföretag kvarstår. Det är dock för närvarande mycket låg efterfrågan på dessa lånegarantier. Garantilånestocken minskar i dagsläget nästan lika mycket som det amorteras, dvs. i ökande takt eftersom amorteringarnas relativa andel ökar med tiden.

Regeringen beräknar kostnaderna till 14,6 miljoner kronor.

Jordfonden

På jordfonden bokförs kostnader för länsstyrelsernas förvärv, överlåtelse och förvaltning av jordfondsfastigheter samt köpeskilling för sålda fastigheter. Överskott och underskott i verksamheten regleras mot statsbudgetens inkomst-sida.

Så länge det finns en inlösenkyldighet vid vissa fall av vägrat förvärvstillstånd måste jordfonden finnas kvar. Bokföringsrutinerna för fonden ändrades från och med den 1 januari 1998 för att ge en klarare överblick av fondens innehav av fastigheter och pengar. Bokfört värde beräknas uppgå till 130 miljoner kronor.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 22 000 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

B3 Djurregister

Tabell 4.7 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	5 554	Anslags-sparande	4 446
1998	Anslag	35 000	Utgifts-prognos	21 900
1999	Förslag	14 000		
2000	Beräknat	14 247 ¹		
2001	Beräknat	14 512 ¹		

¹ Motsvarar 14 000 tkr i 1999 års prisnivå.

Anslaget uppfördes på statsbudgeten år 1997 för att täcka investeringskostnader för en databas för registrering av nötkreatur. Jordbruksverket har på regeringens uppdrag träffat avtal med Svensk Mjök om arbetsfördelningen m.m. mellan verket och Svensk Mjök. Jordbruksverket har inrättat ett kontor i Söderhamn för den del av hanteringen som görs av verket. Kontoret har under år 1998 haft ca 17 anställda. Databasen är i drift sedan den 1 januari 1998. Ursprungligen beräknades kostnaderna för djurregistret till 35 miljoner kronor år 1998 som för år 1999 uppräknats till 35,7 miljoner kronor. Efter det att budgetpropositionen för år 1998 lagts nedreviderades de beräknade driftskostnaderna till ca 14 miljoner kronor per år. Registret finansieras med avgifter som inlevereras på inkomsttitel.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Från och med budgetåret 1998 belastar kostnaderna för driften av databasen anslaget. Kostnaderna för år 1999 beräknas uppgå till 14 miljoner kronor per år. Finansiering av gjorda investeringar och drift sker genom att intäkterna från avgiften inlevereras till inkomsttitel på statsbudgeten.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 14 000 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade i fasta priser.

B4 Statens utsädeskontroll

Tabell 4.8 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	571	Anslags-sparande	395
1998	Anslag	978	Utgifts-prognos	700
1999	Förslag	1 002		
2000	Beräknat	1 020 ¹		
2001	Beräknat	1 035 ¹		

¹ Motsvarar 1 002 tkr i 1999 års prisivå.

Statens utsädeskontroll är centralt organ för certifiering av utsädesvaror. Denna verksamhet finansieras med avgifter.

Statens utsädeskontroll utför också viss kvalitetskontroll utanför certifieringssystemet. Denna verksamhet är anslagsfinansierad liksom myndighetens internationella verksamhet.

Statens utsädeskontrolls del av effektmålen inom utgiftsområde 23 är att bidra till att ett fullgott utsäde används i landet med syfte bland annat att minska användningen av bekämpningsmedel för att på så sätt främja en effektiv och hållbar växtodling i landet.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Statens utsädeskontrolls årsredovisning uppvisar ett negativt resultat för år 1997. I resultatet ingår dock engångskostnader för kravspecifikation för ett nytt ADB-system. Det ekonomiska resultatet för den ordinarie verksamheten visar en resultatförbättring jämfört med budgetåret 1995/96. Den totala certifierade kvantiteten utsäde i landet ökade under år 1997 med 5 procent jämfört med år 1996. Ökad användning av certifierat utsäde innebär att sundare utsäde används, vilket får antas leda till minskad användning av bekämpningsmedel på längre sikt.

Den anslagsfinansierade verksamheten omfattade under budgetåret 1997 ca 2,4 procent av den totala omsättningen, samma andel som under föregående år. Denna består huvudsakligen av internationell verksamhet och av kvalitetskontroll av prydnadsväxter, som ligger utanför certifieringssystemet.

Den avgiftsfinansierade verksamheten skall drivas med full kostnadstäckning. Det förbättrade resultatet beror enligt Statens utsädeskontroll bland annat på ökade marknadsandelar. År 1997 svarade myndigheten för 54 procent av certifieringen mot 52 procent år 1996.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.9 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter (som får disponeras)
Utfall 1997	20 224
Prognos 1998	19 945
Budget 1999	19 945

Tabell 4.10 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter
Utfall 1997	3 184
Prognos 1998	2 905
Budget 1999	2 905

Slutsatser

Statens utsädeskontroll har under de senaste åren rationaliserat och effektiviserat sin verksamhet vad avser bland annat tillfällig arbetskraft, lokaler och administration. Enligt regeringens bedömning finns inte någon anledning att ändra inriktning på verksamheten. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 002 000 kronor för år 1999. Det beräknas vara oförändrat i fasta priser åren 2000 och 2001.

B5 Statens växtsortnämnd

Tabell 4.11 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	Utfall	1 391	843	
1998	Anslag	1 349		1 500
1999	Förslag	1 371		
2000	Beräknat	1 395 ¹		
2001	Beräknat	1 417 ¹		

¹Motsvarar 1 371 tkr i 1999 års prisnivå.

Statens växtsortnämnd handlägger ärenden om växtförädlarrätt enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) och är behörig myndighet i frågor som rör Internationella unionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV). Växtsortnämnden fullgör vidare de uppgifter som får utföras av ett nationellt organ enligt rådets förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växt-

förädlarrätt. Nämnden handlägger också ärenden enligt utsädesförordningen (1993:1375) om intagning av växtsorter i sortlistan.

Växtsortnämndens del av effektmålen inom utgiftsområde 23 är att bidra till att växtodlingen i landet har tillgång till sådana växtsorter som möjliggör en anpassning till de allmänna odlingsförutsättningarna i landet och till behovet av en uthållig växtodling. Nämnden skall därför pröva ärenden i fråga om godkännande av växtsorter för intagning i sortlistan med utgångspunkt i dessa kriterier. Växtsortnämnden skall erbjuda en kostnadseffektiv service i ärenden om växtförädlarrätt och sortlista.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Växtsortnämndens verksamhet för år 1997 visar ett negativt resultat, 12 000 kronor. Nämnden har ett ackumulerat anslagssparande på 843 000 kronor. Under år 1997 godkände nämnden 50 sorter för intagning i sortlistan. Växtsortnämnden har vid godkännande tagit hänsyn till sådana förbättringar som innebär ökad anpassning till odlingsförutsättningarna i landet.

Intäkterna från årsavgifter för växtförädlarrätten och från ansökningsavgifterna för sortlistan har varit högre än beräknat. Det försämrade resultatet beror på ADB-kostnader för ett nytt ansökningssystem.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

I och med att sortlisteprovningen avgiftsbelagts drivs nämndens hela verksamhet med full kostnadstäckning. Av nämndens uppdragsgivare är 98 procent andra än staten.

Slutsatser

Enligt regeringens bedömning finns inte någon anledning att ändra inriktning på Växtsortnämndens verksamhet. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 371 000 kronor för år 1999. Det beräknas vara oförändrat i fasta priser åren 2000 och 2001.

B6 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tabell 4.12 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	20 958	Anslags- sparande	61 879
1998	Anslag	26 246	Utgifts- prognos	43 000
1999	Förslag	26 740		
2000	Beräknat	27 214 ¹		
2001	Beräknat	27 677 ¹		

¹ Motsvarar 26 740 tkr i 1999 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för att inom skilda handlingsprogram, huvudsakligen genom försöks- och utvecklingsverksamhet, styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringsläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av kemiska bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och ökad andel ekologisk produktion. Likaså disponeras anslaget för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitikens miljöeffekter.

Anslagsbehållningen som under åren 1997–2001 skall utnyttjas för försöks- och utvecklingsverksamhet avseende miljöförbättrande åtgärder är för perioden in-tecknad för flerårig verksamhet och kommer löpande att utnyttjas.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

För budgetåret 1998 har anvisats 26,2 miljoner kronor. Från anslaget används 9 miljoner kronor för försöks- och utvecklingsverksamhet inom vardera bekämpningsmedelsprogrammet och programmet för minskat växtnäringsläckage. 15 miljoner kronor används för försöks- och utvecklingsverksamhet samt marknadsstöd-jande åtgärder för ekologisk produktion. Dessutom används 4 miljoner kronor för funktionstest av lantbrukssprutor och utvärdering och uppföljning av den gemensamma jordbrukspolitikens miljöeffekter.

Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen har enligt regeringens uppdrag presenterat förslag till handlingsprogram för användning av bekämpningsmedel i jordbruks- och trädgårdsnäring under perioden 1997–2001 (Statens jordbruksverks rapport 1996:2). Målet för pro-

grammet är att hälso- och miljöriskerna skall fortsätta att minska. Enligt verkens bedömning har miljö- och hälsoriskerna reducerats med 65 procent respektive 76 procent till år 1996 (beräknat som miljö- samt hälsoindex gånger försåld volym bekämpningsmedel).

Förutsättningarna är goda för att uppnå målet 10 procent ekologiskt odlad åkerareal till år 2000. Anslutningen till miljöprogrammet år 1998 pekar mot att ca 8 procent av åkerarealen nu odlas ekologiskt. Jordbruksverket har fått i uppdrag att föreslå ett nytt mål för den ekologiska produktionen efter år 2000.

Växtnäringsförluster genom kväveläckage och ammoniakavgång är ett av jordbrukets största miljöproblem. Miljömålen har inte nåtts trots pågående arbete inom befintliga åtgärdsprogram. Regeringen har gett Jordbruksverket i uppdrag att utarbeta ett förstärkt åtgärdsprogram för att minska kväveläcket från jordbruket.

Slutsatser

Regeringen anser att medel inom anslaget skall användas för att genomföra handlingsprogrammen vad avser försöks- och utvecklingsverksamhet m.m. För år 1999 innebär det att försöks- och utvecklingsverksamheten bör omfatta åtgärder motsvarande 8,5 miljoner kronor inom bekämpningsmedelsprogrammet och 8,5 miljoner kronor inom programmet för minskat växtnäringsläckage. Försöks- och utvecklingsverksamhet samt marknadsstöd-jande åtgärder inom området ekologisk produktion skall kunna omfatta åtgärder motsvarande 14 miljoner kronor, varav högst 2 miljoner kronor avser marknadsstöd-jande åtgärder. Kostnader avseende marknadsstöd-jande åtgärder bör få belasta anslaget, men på sikt är det rimligt att marknadsaktörerna tar det fulla ansvaret för sådana åtgärder. Utöver dessa ändamål bör medel kunna rymmas för utvärdering och uppföljning av den gemensamma jordbrukspolitikens miljöeffekter, för funktionstester av lantbrukssprutor samt för internationellt standardiseringsarbete.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 26 740 000 kronor för år 1999. Anslagsbehoven för åren 2000 och 2001 är beräknade med utgångspunkt i 1999 års anslagsnivå.

B7 Bekämpande av växtsjukdomar**Tabell 4.13 Anslagsutvecklingen**

Tusental kronor

1997	Utfall	2 647	Anslags- kredit	18
1998	Anslag	2 629	Utgifts- prognos	2 400
1999	Förslag	2 629		
2000	Beräknat	2 629		
2001	Beräknat	2 629		

Anslaget belastas med kostnader för åtgärder mot växtskadegörare enligt växtskyddslagen (1972:318) samt för vissa förluster till följd av sådana åtgärder. Kostnaderna för beredskapsåtgärder mot karantänskadegörare finansieras också med detta anslag, liksom kostnaderna för undersökningar av växtprover som av Jordbruksverkets växtinspektion överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare har efter medlemskapet i EU tillkommit kostnader för verifiering av de svenska skyddade zonerna och marknadskontroll.

Regeringens överväganden**Resultatinformation**

Det fytosanitära läget är i stort sett gott. Växtmaterial som når Sverige är generellt av hög sundhetsstatus och få avvisningar har behövt göras i importkontrollen. Mot bakgrund av ett konstaterat gott hälsoläge i svenska företag har omfattningen av produktionskontrollen dragits ned. Arbete med att göra marknadskontrollen mer effektiv och mer riskstyrd har påbörjats. Resurser har i större utsträckning lagts på kartläggning och bekämpning av vissa potatis-sjukdomar. Kunskaperna om smittoläget är här fortfarande i vissa delar otillräckliga.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 2 629 000 kronor för år 1999. Anslagsbehovet för åren 2000 och 2001 beräknas vara oförändrat.

B8 Strukturstöd inom livsmedelssektorn**Tabell 4.14 Anslagsutvecklingen**

Tusental kronor

1997	Utfall	48 465	Anslags- sparande	84 535
1998	Anslag	110 000	Utgifts- prognos	120 000
1999	Förslag	107 500		
2000	Beräknat	110 000		
2001	Beräknat	110 000		

Under anslaget anvisas medel för de av Sverige tillämpade horisontella strukturstöden inom jordbruket som ingår i EG:s strukturstöd för mål 5a. Inom anslaget avsätts medel till investeringsstöd till lantbrukare, startstöd till yngre jordbrukare samt stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter. Bestämmelser om strukturstöden finns i förordningen (1995:1195) om startstöd till yngre företagare med jordbruks-, trädgårds- och renskötsel-företag, förordningen (1995:1271) om investeringsstöd till den som förädlar eller saluför produkter från jordbruket eller skogsbruket och förordningen (1996:1431) om investeringsstöd till företagare med jordbruks-, trädgårds- eller rensköselföretag. Målet för åtgärderna är att bidra till en rationell produktion av säkra livsmedel med hög kvalitet och att utveckla livsmedelsproduktionen så att ökad sysselsättning, regional balans och uthållig tillväxt erhålls.

Investeringsstöd till lantbrukare lämnas för fasta investeringar i jordbruks-, trädgårds- och rensköselföretag i de sju nordligaste länen. Stöd kan också lämnas i hela landet för kombinationsverksamhet och för miljö- och djurskyddsinvesteringar. Stödet är medfinansierat av EG till 25 procent (75 procent inom mål 6-området), och kan maximalt utgå med 600 000 kronor per företag i mål 6-området, med 300 000 kronor i övriga delar av norra Sverige och med 150 000 kronor i södra och mellersta Sverige.

Startstöd till yngre jordbrukare är medfinansierat av EG till 50 procent (75 procent inom mål 6-området), och kan utgå med sammanlagt högst 200 000 kronor till företagare under 35 år, inom lantbruks-, trädgårds- eller rensköselföretag.

Stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter regleras av ett samlat programdokument som omfattar tiden 1995–1999. Totalt har planerats beslut om stöd omfattande

370 miljoner kronor under perioden, varav 100 miljoner kronor finansieras nationellt.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Anslaget avser följande beräknade poster år 1999:

Tabell 4.15

Tusental kronor

	Svensk finansiering (B 8)	EG-finansiering (B 9)	Totalt
Investeringsstöd till lantbrukare	70 000	55 000 ¹	125 000
Startstöd till yngre lantbrukare	17 500 ²	17 500 ²	35 000
Stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter	20 000	55 000	75 000
Totalt	107 500	127 500	235 000

¹ Engångsvis ökning av anslaget med 5 000 tkr hänförande sig till justering av EG-medfinansieringsgraden.

² Engångsvis minskning med 2 500 tkr år 1999.

För samtliga stöd under anslaget gäller att utbetalningar oftast sker senare än under ansökningsåret. Vad gäller investeringsstöd till lantbrukare och stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter beror utbetalningstakten på den faktiska investeringstakten. Detta gör det svårt att årsvis budgetera utbetalningarna under anslaget.

Investeringsstöd till lantbrukare började tillämpas under år 1997. Intresset för stödet har varit relativt stort. Under år 1997 beviljades totalt 585 ansökningar varav ca 400 av dessa rörde företag med mjölkproduktion. Totalt kommer investeringar om 300 miljoner kronor att stödjas.

Beslut om *startstöd till yngre jordbrukare* innebär ett åtagande för en femårsperiod. År 1997 beviljades 152 startstöd till företag omfattande ett totalt stödbelopp på 26 miljoner kronor. Av dessa företag hade 74 stycken mjölkproduktion som huvudsaklig produktionsinriktning. Under åren 1997 och 1998 har inte de anvisade medlen utnyttjats fullt ut, varför anslaget engångsvis minskas med 2,5 miljoner kronor under år 1999.

Intresset för att ansöka om *stöd för bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter* har hittills varit mycket stort, främst inom mjölk- och köttsektorerna. Inom mål 6-området har dock intresset varit mindre än förväntat.

Totalt har under programperioden fram till september 1998 stöd om 220 miljoner kronor beviljats. Detta motsvarar investeringar på totalt drygt 1,1 miljarder kronor. Jordbruksverket presenterade i mars 1998 en utvärdering av stödets effekter. Rapporten remissbehandlas för närvarande. Resultatet av remissbehandlingen kommer att ingå i det material som kommer att ligga till grund för utformningen av åtgärder under programperioden 2000–2006. I utvärderingen pekas på svårigheterna med att dra slutsatser om stödets effekter med hänsyn till den korta tid stödet tillämpats. Jordbruksverket föreslår att bättre kapacitets- och effektindikatorer tas fram för att underlätta kommande utvärderingar och diskuterar möjligheten att införa en nedre gräns för beviljande av stöd.

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Startstöd till yngre jordbrukare samt stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsprodukter är stödformer som bygger på fleråriga åtaganden mellan staten och stödmottagarna. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte rymms inom ramen för redan anvisade anslagsmedel, vilket framgår av tabell nedan. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att godkänna beslut om stöd som innebär utgifter på högst 55 miljoner kronor efter år 1999.

Tabell 4.16 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1999 beräknat	2000 beräknat	2001– beräknat
Utestående förpliktelser vid året början	48 000	-	-
Nya förpliktelser	44 000	-	-
Infriade förpliktelser ¹	-37 000	-40 000	-15 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	55 000	-	-
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	55 000	-	-

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 107 500 000 kronor för år 1999. För vardera åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehovet till 110 000 000 kronor.

B9 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd

Tabell 4.17 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
1997	Utfall	90 198		93 802
1998	Anslag	125 000	Utgifts-prognos	145 000
1999	Förslag	127 500		
2000	Beräknat	125 000		
2001	Beräknat	125 000		

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av strukturstöden inom livsmedelssektorn; investeringsstöd till lantbrukare, startstöd till yngre jordbrukare och stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter, som redovisas under anslaget B8 *Strukturstöd inom livsmedelssektorn*.

Regeringens överväganden

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

I enlighet med vad som anförs under anslaget B8 *Strukturstöd inom livsmedelssektorn* samt vad som framgår i tabell nedan föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att godkänna beslut om stöd som innebär utgifter på högst 89 miljoner kronor efter år 1999.

Tabell 4.18 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1999 beräknat	2000 beräknat	2001- beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	78 000	-	-
Nya förpliktelser	78 000	-	-
Infriade förpliktelser ¹	-67 000	-65 000	-24 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	89 000	-	-
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	89 000	-	-

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 127 500 000 kronor för år 1999. För vardera åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehovet till 125 000 000 kronor.

B10 Regionala stöd till jordbruket

Tabell 4.19 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	743 020	Anslags-kredit	24 020
1998	Anslag	717 000	Utgifts-prognos	734 000
1999	Förslag	717 000		
2000	Beräknat	717 000		
2001	Beräknat	717 000		

Under anslaget anvisas medel för det av EG medfinansierade kompensationsbidraget till norra respektive södra Sverige samt för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige.

Bestämmelser om de regionala stöden finns i förordningen (1995:1174) om kompensationsbidrag till jordbruk i bergsområden och mindre gynnade områden samt i förordningen (1996:93) om nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige.

Kompensationsbidrag lämnas som areal- eller djurbidrag i de områden som fastställts som bergsområden eller mindre gynnade områden (s.k. LFA-områden). Stödet är bland annat regionalpolitiskt betingat och bidrar till bibehållandet av ett öppet odlingslandskap.

Enligt anslutningsfördraget får Sverige lämna nationellt stöd för att upprätthålla produktionen i norra Sverige (stödområdena 1-3). Stöd kan lämnas för slaktsvin, suggor, getter, ägg, potatis, bär och grönsaker samt som pristillägg och transportstöd för mjölk. Stödet är beräknat utifrån förutsättningen att den totala stödnivån före EU-medlemskapet skall kunna upprätthållas.

Under år 1997 överskreds anslaget med 24 miljoner kronor vilket huvudsakligen beror dels på att delar av stödet för år 1996 inte utbetalades förrän år 1997, dels på att den kompensationsbidragsberättigade spannmålsodlingen i norra Sverige ökat. Även under åren 1998 och 1999 väntas anslaget uppvisa underskott beroende bland annat på en ökad anslutning till stödet samt tidigare redovisad ökning av spannmålsodlingen i norra Sverige. Underskottet beräknas för år 1998 uppgå till 17 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

För att komma till rätta med anslagets underskott anser regeringen att stödet till spannmålsodlingen i norra Sverige bör ses över. För att ge

lantbrukarna möjlighet att i god tid anpassa sin drift till nya förutsättningar och för att invänta eventuella ytterligare förändringar av stöd-systemet när EU:s nya landsbygdsförordning träder i kraft år 2000 föreslår regeringen emellertid att förändringar i spannmålsstödet införs först från och med år 2000.

Jordbruksverket har på regeringens uppdrag gjort en samlad utvärdering och översyn av de regionala stöden till jordbruket. Utvärderingen är avsedd att utgöra underlag för en bedömning av möjligheterna till och behovet av förändringar av stöden. Den bereds för närvarande av regeringen.

Slutsatser

Regeringen föreslår att totalt 717 000 000 kronor avsätts för regionala stöd till jordbruket. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

De regionala stödernas omfattning, finansiering och fördelning framgår av följande sammanställning, uttryckt i miljoner kronor. Likaså redovisas EG:s finansiering av de regionala stöden som anvisas under anslaget B11 *Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket*.

Tabell 4.20

Miljoner kronor

LFA-område	Svensk finansiering	EG-finansiering	Totalt
Stödområde 1–3 exkl. mål 6	153	51	204
Mål 6	57	56	113
Summa	210	107	317
Södra LFA stödområde 4–5	189	63	252
Summa LFA	399	170	569
Nationellt stöd stödområde 1–3	318	-	318
Summa regionala stöd	717	170	887

B11 Från EG-budgeten finansierade regionala stöd till jordbruket

Tabell 4.21 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	208 016	Anslags-sparande	116 984
1998	Anslag	325 000	Utgifts-prognos	256 600
1999	Förslag	325 000		
2000	Beräknat	325 000		
2001	Beräknat	325 000		

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av regionala stöd till jordbruket, dels kompensationsbidrag till norra respektive södra Sverige, dels övriga regionala stöd till den del de finansieras av EG:s jordbruksfond.

I regionala stöd innefattas stöd till landsbygdsutveckling inom mål 5b, mål 6 och de s.k. gemenskapsinitiativen som delfinansieras av jordbruksfonden.

1996 års kompensationsbidrag utbetalades till en mindre del i början av år 1997 vilket tillsammans med en ökning i stödvolymen år 1997 medförde att anslagsposterna för kompensationsbidrag överskreds år 1997. Vad beträffar övriga regionala stöd till den del de finansieras av Jordbruksfonden utbetalades under år 1997 endast 29 miljoner kronor av anslagna 147 miljoner kronor. De medel som inte utnyttjats får dock användas under kommande år fram till och med år 2001. En ökning av utbetalningarna väntas under den återstående delen av programperioden.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Med hänvisning till vad som anförts under anslaget B10 *Regionala stöd till jordbruket*, bör under detta anslag anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av regionala stöd till jordbruket. Av anslaget beräknas 170 miljoner kronor motsvara EG:s finansiering av kompensationsbidraget i norra respektive södra Sverige. Resterande del av anslaget, 155 miljoner kronor, beräknas motsvara återflödet från EG:s jordbruksfond vad avser strukturfondsprogrammen för mål 5b och mål 6 samt de s.k. gemenskapsinitiativen.

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Regionala stöd kopplade till programdokumenten (SPD) för respektive mål 5b och mål 6 samt Leader II löper över perioden 1995–1999 men utbetalningar får ske t.o.m. år 2001. Det innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan använt anslagsmedel, vilket framgår av tabellen nedan. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att godkänna beslut om stöd som innebär utgifter på högst 150 miljoner kronor efter år 1999.

Tabell 4.22 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1999 beräknat	2000 beräknat	2001 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	150 000	-	-
Nya förpliktelser	250 000	-	-
Infriade förpliktelser ¹	-250 000	-75 000	-75 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	150 000	-	-
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	150 000	-	-

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 325 000 000 kronor för år 1999. År 2000 inleds en ny strukturfondsperiod. Det är ännu inte klart vilka medel som kommer att avsättas till strukturfondsprogram, gemenskapsinitiativ och landsbygdsutveckling i Sverige. Det är troligt att beloppen totalt kommer att vara ungefär lika stora som under innevarande strukturfondsperiod. För åren 2000 och 2001 beräknas anslaget därför vara oförändrat.

B12 Kompletterande åtgärder inom jordbruket

Tabell 4.23 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
1997	Utfall	672 236		407 764
1998	Anslag	1 420 000	Utgifts-prognos	1 200 000
1999	Förslag	1 370 000		
2000	Beräknat	1 420 000		
2001	Beräknat	1 400 000		

Anslaget används i huvudsak för att finansiera de kompletterande åtgärder inom den gemensamma jordbrukspolitiken, vilka är obligatoriska för Sverige som medlemsstat i EU. Dessa är dels miljöåtgärder inom jordbruket, vilka är förenliga med miljöskydds- och naturvårdskraven och som utformats i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2078/92 av den 30 juni 1992 om produktionsmetoder inom jordbruket, dels skogsbruksåtgärder inom jordbruket i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2080/92 av den 30 juni 1992 om en gemenskapsordning för stöd till skogsbruksåtgärder inom jordbruket. Bestämmelser finns även i förordningen (1997:1336) om miljöstöd och förordningen (1997:22) om stöd till skogliga åtgärder inom jordbruket. Hälften av kostnaderna för åtgärderna finansieras av EU.

Riksdagen har godkänt regeringens förslag i 1997 års ekonomiska vårproposition (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:118) om en utökning av miljöersättningsprogrammet med 700 miljoner kronor per år. Därmed utnyttjas hela den kostnadsram för miljöprogrammet, totalt 2 800 miljoner kronor inklusive 50 procent i medfinansiering från EU, som tilldelats Sverige i anslutningsfördraget med EU.

Inom anslaget finansieras också ett nationellt anläggningsstöd för plantering av energiskog i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 1765/92 av den 30 juni 1992 om upprättande av ett stödsystem för producenter av vissa jordbruksgrödor. Närmare bestämmelser finns i förordningen (1997:75) om anläggningsstöd till plantering av fleråriga grödor för produktion av biomassa.

Regeringens överväganden

Miljöersättningsprogrammet för jordbruket

Ett miljöersättningsprogram för jordbruket har utarbetats i enlighet med riksdagens beslut (prop. 1994/95:75, bet. 1994/95:JoU7, rskr. 1994/95:126). Programmet utökades med 600 miljoner kronor år 1996 och ytterligare 700 miljoner kronor år 1997. Inom programmet erbjuds jordbrukare att göra miljöåtaganden för vilka de kompenseras avseende den kostnad eller det inkomstbortfall som åtagandet innebär. Programmet har utformats i linje med de svenska miljömålen för jordbruket. Miljöersättningsprogrammet omfattar en rad olika miljöåtgärder för bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden, insatser för att minska jordbrukets negativa miljöpåverkan och främjande av ekologisk produktion.

Regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppgift att lämna förslag till fortsatt inriktning för och innehåll i ett nytt svenskt miljöprogram för jordbruket för perioden 2001–2005 (dir. 1998:11). Miljöprogrammet skall medverka till att uppfylla de svenska miljömålen för jordbruket och regeringens målsättning att ställa om Sverige till ett ekologiskt hållbart samhälle. Två kostnadsalternativ kommer att utredas; dels en bibehållen kostnadsram på 2 800 miljoner kronor per år, dels en reducerad kostnadsram på 1 800 miljoner kronor per år. Utredaren skall redovisa sina förslag senast den 30 juni 1999. För att underlätta en övergång till nästa programperiod har regeringen hos EG-kommissionen ansökt om en förlängning av 1995 års miljöstödsbeslut t.o.m. år 2000.

Program för skogliga åtgärder inom jordbruket

Ett program för skogliga åtgärder inom jordbruket har utarbetats i enlighet med riksdagens beslut (prop. 1995/96:76, bet. 1995/96:JoU7, rskr. 1995/96:100) och verkar nu i full omfattning. Programmet har utformats i linje med miljömålen för jordbruket och skall bland annat bidra till att främja den biologiska mångfalden.

Av de årliga utgifter som belastar anslaget avser 10 miljoner kronor skogsbruksåtgärder i jordbruket och 10 miljoner kronor anläggningsstöd för energiskog.

Resultatinformation

Erfarenheterna av miljöersättningsprogrammet är positiva. Ett program bör därför genomföras även efter nuvarande programperiod.

Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår tyder dock på ett underutnyttjande av anslaget på nästan 220 miljoner kronor. Det svenska miljöersättningsprogrammet är mycket omfattande och har sedan dess införande år 1995 utökats och förändrats löpande. De senaste förändringarna infördes från och med år 1998 då bland annat ett delprogram för resurshushållande konventionellt jordbruk infördes. Jordbruksverkets preliminära statistik för år 1998 visar att anslutningen motsvarar den förväntade vad gäller t.ex. åtgärderna för slätterängar, öppet odlingslandskap, ekologisk odling och flerårig vallodling. Däremot vad gäller miljöåtgärden till resurshushållande konventionellt jordbruk är anslutningen under den förväntade. En förklaring till detta kan vara att informationen kring den nya åtgärden kom sent vilket fått lantbrukarna att avvakta med ansökan till senare år. Inför 1999 års ansökningsomgång bör därför detta uppmärksammas.

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Miljöersättningar beviljas för en fem- eller tjugoårsperiod. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte rymms inom ramen för redan anvisade anslagsmedel, vilket framgår av tabellen nedan. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att godkänna beslut om ersättningar som innebär utgifter på högst 2 500 miljoner kronor efter år 1999.

Tabell 4.24 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1999 beräknat	2000 beräknat	2001– beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	3 100 000	-	-
Nya förpliktelser	560 000	-	-
Infriade förpliktelser ¹	-1 160 000	-1 202 000	1 298 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	2 500 000	-	-
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	2 500 000	-	-

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Slutsatser

Utbyggnaden av det svenska miljöprogrammets första programperiod är slutförd, i och med den nya miljöåtgärden för värdefulla natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet. Huvuddelen av utbyggnaden genomfördes under år 1998 dels genom höjningar av ersättningsnivåer, dels genom nya utökade mål enligt regeringens proposition Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116). Från och med år 1999 utökas delprogrammet för miljö känsliga områden att även omfatta de utrotningshotade husdjursraserna linderödssvin och finullsfår (prop. 1997/98:2). Efter särskild utredning har förslag rörande program för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet lämnats till EG-kommissionen för godkännande. Programmet bör kunna införas under år 1999. För att tillgodose riksdagens uttalande avseende behovet av insatser för de utrotningshotade husdjursraserna ardenner, nordsvensk brukshäst och gotlandsruss, avser regeringen att avsätta särskilda medel inom miljöersättningsprogrammets delprogram för utbildning, information och demonstrationsprojekt (bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116) för att främja bevarandet av dessa raser.

Miljöprogrammet är baserat på frivilliga åtaganden av enskilda jordbrukare. Enligt regeringens bedömning kommer detta att leda till att anvisade medel under anslaget inte kan utnyttjas i sin helhet för miljöersättningar år 1998. Inom ramen för anvisade medel budgetåret 1999 bör därför åtgärder, i likhet med innevarande år, kunna vidtas dels för att effektivisera hanteringen av ersättningarna och kontrollen av dessa, dels för att den administrativa hanteringen så långt möjligt skall garantera ett fullt utnyttjande av fastställd ram och genomförandet av miljöprogrammet.

Utfallet år 1997 och prognosen för innevarande år innebär att stora anslagsbehållningar skapas. Mot denna bakgrund nedrevideras budgeten engångsvis för år 1999 med 50 miljoner kronor. Detta påverkar dock inte målen med programmen eller villkoren för stödåtgärderna.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 370 000 000 kronor för år 1999. För år 2000 beräknas anslagsbehovet till 1 420 000 000 kronor. År 2001 beräknas anslaget minska med 20 miljoner kronor till 1 400 000 000 kronor eftersom programmen för skogliga åtgärder inom

jordbruket och anläggningsstöd för energiskog då löper ut.

B13 Från EG-budgeten finansierade kompletterande åtgärder inom jordbruket

Tabell 4.25 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor				
1997	Utfall	745 393	Anslags-sparande	332 107
1998	Anslag	1 427 500	Utgifts-prognos	1 150 000
1999	Förslag	1 307 500		
2000	Beräknat	1 417 500		
2001	Beräknat	1 400 000		

Under anslaget anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av kompletterande åtgärder inom jordbruket.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Med hänvisning till vad som anförts under anslaget B12 *Kompletterande åtgärder inom jordbruket*, bör under detta anslag anvisas ett belopp motsvarande EG:s finansiering av kompletterande åtgärder inom jordbruket.

Även informations-, utbildnings- och rådgivningsinsatser för jordbrukare och skogsägare med jordbruksmark omfattas. Den nationella finansieringen av vissa informations-, rådgivnings- och utbildningsinsatser för skogsägare med jordbruksmark sker över anslaget H1 *Skogsvårdsorganisationen*. Därutöver föreslås 7,5 miljoner kronor för EG:s medfinansiering avseende stöd till vitaliseringsgödsling av försurningsdrabbad skogsmark. Detta ingår som en del i det svenska programmet för stöd till skogsbruksåtgärder enligt rådets förordning (EEG) nr 2080/92 av den 30 juni 1992 om en gemenskapsordning för stöd till skogsbruksåtgärder inom jordbruket. Motsvarande nationell finansiering sker över anslaget H3 *Insatser för skogsbruket*.

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Miljöersättningar beviljas för en fem- eller tjuugo-årsperiod. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan anvisade anslagsmedel, vilket framgår av tabellen nedan. Av denna anledning föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att godkänna beslut om stöd som innebär utgifter på högst 2 500 miljoner kronor efter år 1999.

Tabell 4.26 Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1999 beräknat	2000 beräknat	2001- beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	3 100 000	-	-
Nya förpliktelser	500 000	-	-
Infriade förpliktelser ¹	-1 100 000	-1 182 000	1 318 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	2 500 000	-	-
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	2 500 000	-	-

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Slutsatser

Utfallet år 1997 och prognosen för innevarande år innebär att stora anslagsbehållningar skapas. Mot denna bakgrund nedrevideras budgeten engångsvis för år 1999 med 110 miljoner kronor. Detta påverkar dock inte målen med programmen eller villkoren för stödåtgärderna.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 307 500 000 kronor för år 1999. För år 2000 beräknas anslagsbehovet till 1 417 500 000 kronor. Anslagsbehovet för år 2001 beräknas till 1 400 000 000 kronor.

B14 Arealersättningar och djurbidrag m.m.

Tabell 4.27 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	Utfall	4 320 268		629 732
1998	Anslag	4 850 000		4 400 000
1999	Förslag	3 650 000		
2000	Beräknat	4 300 000		
2001	Beräknat	4 300 000		

Från anslaget utbetalas direktbidrag i form av arealersättning, djurbidrag m.m. Anslaget är obligatoriskt för alla medlemsländer inom EU och finansieras helt från EG-budgeten.

Arealersättning lämnas för odling av spannmål, oljeväxter, baljväxter, oljelin och areal uttagen ur produktion. Vidare finns arealbaserade ersättningssystem för bland annat spånadslin, odling av vicker m.m. Ett villkor för ersättning är att åkermark tas ur livsmedels- eller foderproduktion. För åren 1997 och 1998 gällde att 5 procent skulle tas ur produktion. En förändring till 10 procent kommer att gälla för år 1999. Det totala bidraget är begränsat till en maximiareal, kallad basareal. För svenskt vidkommande uppgår basarealen till drygt 1,73 miljoner hektar. Av denna betalades ersättning till jordbrukarna år 1997 för knappt 1,6 miljoner hektar. Den areal som tidigare ingått i det svenska omställningsprogrammet ingår i basarealen.

För oljeväxter finns en särskild basareal, som för Sveriges vidkommande är 123 300 hektar. Oljeväxtodlingen har minskat kraftigt sedan EU-inträdet och under år 1997 utnyttjades endast 49 procent av den tillåtna arealen och andelen beräknas sjunka något ytterligare för år 1998.

Följande stödbelopp per hektar tilldelades Sverige år 1997:

Tabell 4.28

Grödor	Antal hektar	Genomsnittligt stödbelopp
Spannmål	1 270 000	2 180 kr/ha
Baljväxter	45 000	3 280 kr/ha
Uttagen areal	200 000	2 620 kr/ha
Oljelin	15 000	4 320 kr/ha
Oljeväxter	50 000	3 520 kr/ha

Djurbidrag lämnas för am- och dikor, handjur av nöt samt för tackor och getter. Bidraget baseras på tilldelade bidragsrätter. Sverige tilldelades följande bidragsrätter för år 1998:

Tabell 4.29

Djur	Bidragsrätter	Bidrag från EG
Am- och dikor	155 000	1 339 kr/ko
Handjur, 10 mån.	226 328	1 247 kr/tjur
		1 004 kr/stut
Tackor	180 000	216 kr/tacka

Utöver bidragen per djur betalas extensifieringsbidrag ut till producenter av handjur och am- och dikor om djurtätheten på företaget är mindre än 1,4 djurenheter per hektar. Ett högre extensifieringsbidrag beviljas om djurtätheten är mindre än 1,0 djurenheter per hektar.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under år 1997 utnyttjades 90 procent av den totala basarealen, dvs. arealen odlades med ersättningsberättigade grödor eller var uttagen ur livsmedels- eller foderproduktionen.

År 1997 utnyttjades kvoten för handjursbidrag till fullo. Utnyttjandet av bidragsrätterna för am- och dikor var 90 procent och för tackor 84 procent.

Slutsatser

Beräkningen av anslaget har fram till nu grundats på ett fullt utnyttjande av stöden. Anslaget har således varit överbudgeterat vilket har fått till följd att ett stort anslagssparande ackumulerats. Mot bakgrund av att även anslagssparandet kan tas i anspråk för att täcka utgifter minskas anslaget engångsvis år 1999 med 650 miljoner kronor utöver den anslagsminskning som redan aviserats i 1998 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 3 650 000 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehovet till 4 300 000 000 kronor. Reformförslaget Agenda 2000 kan dock komma att påverka anslagsbelastningen år 2000.

B15 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Tabell 4.30 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	1 134 926	Anslags-sparande	1 004 074
1998	Anslag	2 000 000	Utgifts-prognos	1 650 000
1999	Förslag	1 550 000		
2000	Beräknat	1 850 000		
2001	Beräknat	1 850 000		

Under anslaget finansieras kostnader för intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag samt exportbidrag i enlighet med EG:s regler. Anslaget är obligatoriskt och finansieras från EG-budgeten till alla delar utom vissa s.k. tekniska kostnader uppkomna till följd av offentlig lagring som för närvarande är högre än den schablonersättning som ersätts av EG. Dessa merkostnader regleras under anslaget B16 *Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.*

Exportbidrag lämnas för att täcka skillnaden mellan gemenskapspris och världsmarknadspris och möjliggöra export till tredje land.

Medelsbehovet för anslaget är beroende av flera svårkontrollerbara och oförutsedda faktorer. Ett exempel är överskottsproduktion som uppkommer inom gemenskapen av exempelvis spannmål. En annan faktor är differensen mellan hemmamarknads- och världsmarknadspris. Ytterligare ett exempel är att en starkare svensk valuta skulle innebära att den svenska marknaden blir mer attraktiv för exportörer från övriga medlemsländer. Detta kan leda till större överskott på den svenska marknaden, vilket får direkta effekter på hur mycket som måste betalas ut som exportbidrag och i form av olika interventionsåtgärder i Sverige. Anslagssparandet utgör en buffert för det fall utgifterna skulle bli betydligt högre än vad som budgeterats.

Skillnaden mellan anslagna medel och utfall år 1997 är bland annat ett resultat av att mindre kvantiteter spannmål interventionslagrats än väntat.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Offentlig lagring

Intervention av spannmål beräknas svara för de största utgifterna under anslaget.

Avgörande för anslagsbelastningen torde vara årsmånsvariationer såväl inom landet som inom andra medlemsstater samt marknadsutvecklingen. Av betydelse är också utvecklingen av kronans värde gentemot övriga valutor. Utgifterna ersätts i efterskott av EG:s jordbruksfond.

År 1997 uppgick utgifterna till 53 miljoner kronor.

Övrig intervention

De största utgiftsposterna vad gäller övrig intervention rör stöd vid förbrukning, t.ex. för mjölk och mejeriprodukter till skolbarn, framställning av konditorivaror, socker och stärkelse som används i industrin samt lagerersättning avseende socker.

År 1997 uppgick utgifterna till 334 miljoner kronor.

Exportbidrag

Den största utgiften i denna del, 624 miljoner kronor för år 1997, utgörs av exportbidrag för obearbetade produkter. För export av bearbetade produkter utbetalades samma år 124 miljoner kronor. För perioden 1999–2000 är utgångspunkten att bidragsbetalningarna kommer att minska med 6 procent årligen med utgångspunkt från den WTO-bundna basnivån. Reduktionen är en konsekvens av åtaganden om exportbidrag enligt GATT-avtalet.

År 1997 uppgick de sammanlagda utgifterna till 748 miljoner kronor.

Stöd till biodling

Stödet till biodlingen uppgår till sammanlagt 3,2 miljoner kronor. Hälften, dvs. 1,6 miljoner kronor, finansieras av EU och redovisas under detta anslag. Från och med år 1999 samlas de nationella stöden till biodling på anslaget E3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*.

Slutsatser

Som nämnts ovan är utgifterna svåra att prognosticera. Det kan konstateras att anslaget hittills har varit överbudgeterat, vilket har fått till följd att ett stort anslagssparande ackumulerats. Mot bakgrund av att även anslagssparandet kan tas i anspråk vid behov minskas anslaget engångsvis år 1999 med 300 miljoner kronor utöver den anslagsminskning som redan aviserats i 1998 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 550 000 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehovet till 1 850 000 000 kronor.

B16 Räntekostnader för förskottrade arealersättningar m.m.**Tabell 4.31 Anslagsutvecklingen**

Tusental kronor				
1997	Utfall	59 296	Anslags-sparande	60 037
1998	Anslag	80 000 ¹	Utgifts-prognos	30 000
1999	Förslag	80 000		
2000	Beräknat	80 000		
2001	Beräknat	80 000		

¹ Anslaget föreslås minska med 25 000 tkr på tilläggsbudget.

Under anslaget redovisas de räntekostnader som uppstår för staten till följd av att ersättningen från EG:s jordbruksfonds garantisektion erhålls i efterskott. Anslaget får även belastas med eventuella finansiella sanktioner och straffavgifter som EG-kommissionen kan komma att ålägga Sverige. Anslaget får tillföras kursvinster och belastas med kursförluster som uppstår till följd av att medlemsstaten bär kursrisken inom EG:s jordbruksfonds utvecklingssektion samt med s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring i den mån ersättning inte erhålls från EG-budgeten. Vid ett omvänt förhållande, dvs. om EG:s schablonersättning för de tekniska kostnaderna överstiger de faktiska kostnaderna, tillförs anslaget medel från inkomsttitel 6116 Övriga bidrag från EG:s jordbruksfonds garantisektion.

En jämförelse mellan budget och utfall budgetåret 1997 visar på en lägre belastning av anslaget än beräknat. Detta beror på inledande svårigheter att uppskatta i vilken utsträckning jordbrukarna skulle komma att utnyttja möjliga ersättningar, en tämligen låg räntenivå samt att Sverige inte varit föremål för finansiella sanktioner. Därtill redovisas från och med år 1998 de räntekostnader som uppstår det sista kvartalet som periodavgränsningspost, vilket innebär att anslaget belastas först året därefter. Följden av denna ändring blir att anslagsbelastningen blir ca 20 miljoner kronor lägre år 1998 än vad som annars varit fallet.

Regeringens överväganden**Resultatinformation**

Ersättningar för stöd m.m. som finansieras från jordbruksfondens garantisektion men som förskottas från statsbudgeten avräknas i princip inom 35–60 dagar. De stöd som är aktuella är

arealersättningar, djurbidrag, intervention, produktions- och konsumtionsstöd m.m. samt miljöersättningar.

För de stöd som betalas ut från jordbruksfondens utvecklingssektion gäller två olika metoder. För mål 5a, utom stöd till bearbetning och avsättning av jord- och skogsbruksprodukter, förskotterar EU-medlemsstaten 80 procent av jordbruksfondens utvecklingssektions andel av stödet och avräkning sker för avslutat kalenderår. För stödet till bearbetning och avsättning betalar EU 80 procent av sin andel i förskott och resterande 20 procent då stödberättigade kostnader motsvarande beloppet för ett kalenderår enligt finansieringsplanen betalats ut.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 80 000 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

B17 Jordbrukets blockdatabas

Tabell 4.32 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	Utfall	86 792	13 208
1998	Anslag	17 000 ¹	36 600
1999	Förslag	18 040	
2000	Beräknat	18 346 ²	
2001	Beräknat	18 713 ³	

¹ Anslaget föreslås öka med 6 400 tkr på tilläggsbudget.

^{2,3} Motsvarar 18 040 tkr i 1999 års prisnivå.

Anslaget uppfördes på statsbudgeten budgetåret 1997 för att täcka investeringskostnader för den digitala blockdatabas varpå de arealbaserade EG-stöden beräknas. Den kartavgift som skall finansiera kostnader uppkomna under anslaget skall enligt förordningen (1997:183) om kartavgift i ärenden om jordbruksstöd gälla stödansökningar inlämnade från och med år 1998.

Kostnaden för uppbyggnad av blockdatabasen har blivit något högre än de ursprungliga beräkningarna beträffande digitaliseringsarbetet och utvecklandet av ett ADB-system. Databasen finansieras med avgifter som inlevereras på inkomsttitel. Avgifterna skall täcka såväl den årliga driftkostnaden som, på sikt, utgifterna för den gjorda investeringen. Eftersom avgifterna är

fastlagda innebär kostnadsökningen att investeringsutgiften kommer att täckas vid en senare tidpunkt än vad som tidigare antagits.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Jordbruksverket har inom planerad tid byggt upp blockdatabasen.

Från och med budgetåret 1998 skall kostnaderna för åjourhållning m.m. av blockdatabasen belasta anslaget. Dessa kostnader beräknas uppgå till ca 18 miljoner kronor år 1999. Finansiering av kostnaderna för investeringar och åjourhållning sker genom att intäkterna från kartavgiften inlevereras till inkomsttitel på statsbudgeten. Avgifterna beräknas ge full kostnadstäckning.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 18 040 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade i fasta priser.

B18 Jordbruks- och livsmedelsekonomiska institutet

Tabell 4.33 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	Utfall		
1998	Anslag		
1999	Förslag	4 000	
2000	Beräknat	8 144 ¹	
2001	Beräknat	8 269 ¹	

¹ Motsvarar 8 000 tkr i 1999 års prisnivå.

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten innevarande år.

En ny myndighet med huvudansvar för samhällsekonomiskt inriktad analys- och utredningsverksamhet inom det jordbrukspolitiska området avses bildas. Genom inrättandet av Jordbruks- och livsmedelsekonomiska institutet (JLI) tillgodoses regeringens behov av utredningsverksamhet och analyser med ekonomisk inriktning inom området.

Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES) avvecklas varvid JLI övertar delar av LES ansvar för utredningar inom jordbrukspolitikens område (se avsnitt 4.5).

Regeringens överväganden

Enligt regeringen är det angeläget att prioritera arbetet med att besvara frågor om hur förändringar i jordbrukspolitiken och internationella avtal och åtaganden påverkar konsumenter, miljö och produktion, såväl nationellt som regionalt. EG-kommissionen har även visat ett påtagligt intresse av att ta del av såväl nationella konsekvensanalyser som mer grundläggande studier över nationella förhållanden inom jordbruks- och landsbygdsområdet.

Regeringen anser att det finns flera skäl för att utveckla kompetens rörande ekonomiska analyser inom det jordbrukspolitiska området. Ett avgörande skäl är att jordbruksområdet ianspråktar såväl finansiella som reala resurser av en sådan omfattning att det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är nödvändigt att bedöma hur effektivt resurserna används.

Regeringen har för avsikt att snarast initiera ett arbete med att precisera hur den nya myndigheten, som beräknas utgöras av ca tio årsarbetskrafter, skall organiseras och var den skall lokaliseras. I detta ingår även att vidta de praktiska förberedelser som krävs för att den nya myndigheten skall kunna verka.

Regeringen beräknar att JLI:s verksamhet, kan komma igång tidigast den 1 juli 1999. Resursbehovet beräknas till 8 miljoner kronor årligen. För år 1999 föreslås därför halva beloppet, 4 miljoner kronor, anvisas.

Slutsatser

Regeringen föreslår att ett ramanslag på 4 000 000 kronor anvisas för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehovet till 8 144 000 respektive 8 269 000 kronor.

5 Fiske

5.1 Omfattning

Verksamheten omfattar fiskerinäringen som består av yrkesfisket i havet, yrkesfisket i sötvatten, förstahandsmottagning av fisk, lagring, beredning, vattenbruk, detaljhandel med fisk samt import och export av fisk och fiskeriprodukter. Vidare ingår i området fritidsfisket och fiskevården.

Inom EU är fisket av stor betydelse då EU är en av världens största marknader för fiskprodukter. EG:s gemensamma fiskeripolitik är en fullt utvecklad gemenskapspolitik som reglerar alla aspekter på fisket, från havet till konsumenten. Den gemensamma fiskeripolitiken kan indelas i områdena resurs-, struktur- och marknadspolitik samt relationer med tredje land på fiskets område.

Det svenska fisket ger arbetstillfällen och inkomster till framför allt kustsamhällena. Totalt sysselsätts direkt i fiskerinäringen ca 8 000 personer. Vidare skapas sysselsättning i angränsade näringar såsom förpacknings- och varvsindustrin samt inom turistnäringen.

Fiskeriverket är central förvaltningsmyndighet för förvaltning av fiskresurserna och främjandet av en livskraftig fiskerinäring. Fiskeriverket skall vidare främja forskning och bedriva utvecklingsverksamhet på fiskeområdet. År 1997 hade Fiskeriverket 234 årsarbetskrafter. Under år 1997 var verkets totala verksamhetskostnader omkring 185,7 miljoner kronor, varav 34 procent eller 63,6 miljoner kronor finansierades av anslagsmedel.

På regional nivå arbetar länsstyrelserna med fiskefrågor, bland annat med fiskevård och EG:s strukturstöd inom mål 5a (vattenbruk, beredningsindustri och infrastruktur). Under år 1997

var 50 årsarbetskrafter sysselsatta med fiskefrågor inom länsstyrelserna. Fiskefrågorna står för en liten andel av länsstyrelsernas totala verksamhetskostnader, i genomsnitt ca 1,8 procent. Totalt förbrukade länsstyrelserna under budgetåret 1997 ca 44,1 miljoner kronor inom fiskeområdet.

Kustbevakningen, som tillhör utgiftsområde 6, svarar för tillsyn och kontroll av såväl yrkesfiske som fritidsfiske. Av myndighetens totala budget används 23 procent för övervakning av fiske. Kustbevakningens övervakning sker till havs, i kustvattnen samt i Väner och Mälaren enligt lagen (1982:395) om Kustbevakningens medverkan vid polisiär övervakning. Kontrollen till havs omfattar svenska och utländska fiskefartyg inom såväl den ekonomiska zonen som inom sjöterritoriet. Myndigheten utför även stickprovskontroller avseende landning av fångster, fiskeloggbok och redskap.

5.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1997	Anslag 1998	Utgifts-prognos 1998	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
171,9	193,4	177,8	189,9	190,8	191,8

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Orsaken till att utgiftsprognosen för år 1998 understiger anslaget är att det för strukturstödet

råder en viss eftersläpning mellan beslut om och utbetalning av strukturstöd.

Förändringar

Budgetåret 1997 präglades av ytterligare effektivisering i samband med införande av EG:s gemensamma fiskeripolitik. Detta arbete medförde ett antal förändringar, bland annat

- beslut om nya tekniska bevarandeåtgärder i Västerhavet,
- beslut om ett satellitbaserat övervaknings-system (VMS) för fiskefartyg och ett gemensamt kontrollsystem för öppet hav i Nordostatlanten,
- skapandet av ett nytt förvaltningssystem för makrill,
- införande av antidumpningstull och utjämningsstull på import av odlad atlantlax från Norge.

Regeringen har tillkallat en särskild utredare med uppgift att utreda konkurrenssituationen för det svenska yrkesfisket (dir. 1997:141). I uppdraget ingår att kartlägga och analysera det svenska yrkesfiskets långsiktiga konkurrensförutsättningar och konkurrensvillkor i den förändrade situation som medlemskapet i Europeiska unionen innebär. Utredaren skall redovisa sina förslag senast den 4 december 1998.

Prioriteringar för 1999

EG-kommissionen har under år 1998 inlett en allmän översyn av den gemensamma fiskeripolitiken. Översynen ingår i förberedelserna för den revision av den gemensamma fiskeripolitiken som skall vara avslutad till år 2002. Regeringen kommer att prioritera arbetet med en revision av den gemensamma fiskeripolitiken i samverkan med näringen och berörda intressenter. Frågan kan komma att bli en av de viktigaste för gemenskapen under det svenska ordförandeskapet första halvåret år 2001.

Arbetet med förändringar av marknadsordningen kommer att aktualiseras under året, liksom arbetet med Agenda 2000 och det förslag till förändringar av strukturfonderna som kommissionen lagt fram. Nästa programperiod för strukturfonderna löper fr.o.m. år 2000 t.o.m. år 2006. Arbetet med att utforma ett programdokument har påbörjats under år 1998 och avslutas under år 1999.

Fiskesektorns miljöfrågor kommer att behandlas under året, bland annat blir miljöcertifiering av fisk aktuellt. Arbeta med miljö- och fiskefrågor aktualiseras även genom uppföljning av Nordsjökonferensen och genomförandet av Baltic 21 på fiskets område.

En prioriterad fråga blir utarbetande av långtidsstrategier för torsk, sill och skarpsill i Östersjön med iakttagande av försiktighetsprincipen och vad som överenskommit i Baltic 21-processen. Särskilt viktigt är det att under året skapa en ny förvaltningsmodell för torsken, som innefattar ett snabbt införande av nya selektiva redskap m.m. Vidare måste avrapportering av artsammansättningen vid svenska industrilandningar i Danmark lösas.

Det pågående arbetet med att genomföra den internationellt antagna aktionsplanen för den vilda östersjölaxen kommer att fortgå även under år 1999.

Vad gäller nordsjöfisket är det viktigt att aktivt delta i konsultationerna mellan EU och Norge om utarbetande av nya långsiktiga förvaltningsstrategier för sill och makrill i enlighet med försiktighetsprincipen. I sammanhanget måste väsentliga svenska intressen beträffande det svenska makrillfisket tillgodoses.

5.3 Resultatbedömning

Målen för den svenska fiskeripolitiken och för Fiskeriverkets verksamhet är att på ett långsiktigt, hållbart sätt verka för en ansvarsfull hushållning med fiskeresurserna så att:

- de ger en god långsiktig avkastning,
- den biologiska mångfalden säkerställs,
- konkurrenskraftiga företag utvecklas,
- tillgången på fisk av god kvalitet till fördel för konsumenterna säkras,
- allmänhetens fiskemöjligheter ökas.

Fiskeriverket skall vara aktivt pådrivande i arbetet med ett långsiktigt hållbart fiske såväl nationellt och multilateralt som inom EG:s gemensamma fiskeripolitik. Regeringen bedömer att Fiskeriverket har bidragit till att uppnå effektmålen genom ett arbete som redovisat hur prestationer och åtaganden kan relateras till de uppställda målen. Enligt regeringens uppfattning bör ytterligare insatser göras i syfte att förtydliga

resultatredovisningen bland annat vad gäller koppling till uppställda mål samt analyser och motiveringar av gjorda insatser.

På regional nivå är länsstyrelserna viktiga aktörer. Effektmålen för länsstyrelsernas arbete på fiskeområdet är att:

- medverka till en ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna,
- medverka till utveckling av konkurrenskraftiga företag inom fiskerinäringen.

Regeringens bedömning är att länsstyrelsernas insatser har bidragit till att uppnå de två målen dels genom EU-stöd till bland annat fiskberedningsindustrin, dels genom ett prioriterat fiskevårdsarbete. Enligt regeringens uppfattning är det angeläget att arbetet med att öka mätbarheten i resultaten fortsätter.

Det fortsatta genomförandet av en Agenda 21 för Östersjön, kallad Baltic 21, är en uppgift som tillsammans med arbetet inom ramen för Nordsjökonferensen utgör grunden för en vidare integrering av fiske- och miljöfrågor. Uppföljningen och genomförandet av Baltic 21 för fiskesektorn sker såväl internationellt inom ramen för Fiskerikommissionen för Östersjöns verksamhet som nationellt av ansvariga myndigheter.

Sverige har under en följd av år vidtagit fiske-reglerande åtgärder för att förbättra situationen för de svenska laxbestånden. Åtgärderna har resulterat i att det totala uttaget av lax i Östersjön kraftigt har begränsats. Under år 1997 infördes bestämmelser om utökade fredningsområden för naturreproducerande laxbestånd. Även internationellt har nya bestämmelser antagits beträffande östersjölaxen. Fiskerikommissionen för Östersjön beslutade år 1997 om en internationell aktionsplan för den vilda östersjölaxen. Samtidigt tillsatte kommissionen en övervakningsgrupp för arbetet med aktionsplanen. Målet är att laxstammarna, i staterna runt Östersjön, senast år 2010 skall uppnå minst 50 procent av den potentiella reproduktionskapaciteten i samtliga vildlaxälvar.

Fiskerikommissionen för Östersjön beslutade i september 1998 att övervakningsgruppen skall redovisa sina resultat vid kommissionens möte år 1999. Arbetet skall inriktas på klassificering av vildlaxälvar och stopp för utsättningar av odlad lax i dessa älvar senast år 2005. Andra åtgärder som kan användas är terminalfiske och fettfenklippning för att möjliggöra en ökad inriktning av fisket mot odlad lax.

Nordsjöstaternas ministerkonferens i Bergen har följts upp genom ett arbetsgruppsmöte som diskuterat möjligheterna att använda en ekosystemansats för skyddet av den marina miljön i Nordsjön.

Det kritiska tillståndet för flera av världens stora fiskbestånd är utgångspunkten för det multilaterala fiskerisamarbetet, som bland annat syftar till att förstärka dels de regionala fiskerikommissionerna, dels FAO:s övervakning och analys av beståndssituationen.

Fiskevård

En allmän fiskevård ingår som en del i ansträngningarna att bygga ett ekologiskt hållbart samhälle. Fiskevårdsarbetet syftar till en god miljö, effektiv användning av resurserna och en hållbar försörjning. Det är av stort intresse att långsiktiga åtgärder prioriteras. För budgetåret 1998 ökades anslaget till fiskevård från 4,6 miljoner kronor till 20 miljoner kronor. Genom denna satsning kan aktionsplanen för biologisk mångfald på fiskets område i allt väsentligt genomföras. Därutöver har, inom ramen för individuellt anställningsstöd och andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder, ytterligare 20 miljoner kronor satsats på återställnings- och rensningsåtgärder i vattendrag, röjning av vandringvägar för fisk samt iordningställande av fiskeplatser. Därigenom skapas även sysselsättning både på lång och på kort sikt.

Strukturstöd

EG:s finansiella instrument för att uppnå de strukturpolitiska målen på fiskets område är Fonden för fiskets utveckling (FFU). De mål som har lagts fast för FFU är att:

- bidra till att uppnå en varaktig balans mellan resurser och deras nyttjande,
- stärka utvecklingen av ekonomiskt livskraftiga företag inom sektorn,
- förbättra marknadsutbudet och förädlingsvärdet för fiskets och vattenbrukets produkter.

Fiskerinäringen kan beviljas stöd inom ramen för mål 5a fiske och gemenskapsinitiativet Pesca. Mål 5a avser bland annat modernisering och omstrukturering inom fiskerinäringen. Utöver dessa program kan också projekt med anknytning till fisket stödjas inom ramen för andra strukturprogram, exempelvis mål 5b och gemenskapsinitiativet Leader. Beträffande mål 5a-åtgärder, vilka omfattar den huvudsakliga delen av struk-

turstödet, kan konstateras att investeringsviljan inom fiskerinäringen genomgående varit hög. Utfallet för budgetåret 1997 visar att närmare 50 procent av de tillgängliga medlen från EU:s strukturfonder har tagits i anspråk. Nationell och privat medfinansiering är en förutsättning för att utnyttja de medel som finns avsatta från FFU. Strukturprogrammet enligt mål 5a fiske har i princip följt sektorsplanen under år 1997 både vad avser finansieringsplan och koncentration på högt prioriterade projekt. Gemenskapsinitiativet Pesca har däremot inte utvecklats enligt programdokumentet. Anledningen synes vara lågt antal relevanta ansökningar, problem med nationell offentlig medfinansiering och bristande informationsinsatser. Under år 1998 har medel för offentlig medfinansiering tillförts programmet och därmed underlättat det framtida genomförandet.

Vattenbruket

Vattenbrukarna har i februari 1998 bildat en producentorganisation, Matfiskodlarnas Producentorganisation, i syfte att bland annat främja medlemmars ekonomiska intressen genom att enskilt eller genom ett av föreningen ägt bolag sälja fisk och övriga vattenbruksprodukter som medlemmar levererar till föreningen.

Inom Jordbruksdepartementet har en arbetsgrupp tillsatts för att bland annat ta fram förslag till övergripande policy för vattenbruket med avsikt att i december 1998 överlämna en rapport till regeringen.

5.4 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har inom ramen för regeringens satsning på att förbättra kontrollfunktionen i staten granskat intern kontroll m.m. avseende handläggning, beslut, kontroll och utbetalning av stöd som finansieras av FFU. RRV:s rekommendationer har föranlett Fiskeriverket att vidta åtgärder för att förbättra den interna kontrollen avseende FFU, bland annat genom verkets föreskrifter (FIFS 1997:27) som reglerar stödhanteringen. Även handläggningsrutiner och tillhörande dokumentation har uppdaterats. Fiskeriverket har reviderat det databaserade stödssystemet mot bakgrund av en behovsinventering hos systemanvändarna samt RRV:s revisionspromemoria. Vidare har det tydliggjorts att Fiskeriverket inför en utbetalning av medel i ett

stödärende, som beslutats av länsstyrelsen, kan stoppa utbetalningen. Därmed förfaller länsstyrelsens första beslut.

RRV har föreslagit att regeringen utser ansvarigt oberoende revisionsorgan för upprättande av revisionsutlåtande i enlighet med art. 8 i kommissionens förordning (EG) nr 2064/97 av den 15 oktober 1997 om fastställande av närmare bestämmelser för genomförandet av rådets förordning (EEG) nr 4253/88 i fråga om medlemsstaternas finansiella kontroll av verksamhet som samfinansieras av strukturfonderna. Regeringen avser att fatta beslut i enlighet med förslaget.

5.5 Översyn av fiskerid administrationen

En särskild utredare har sett över fiskerid administrationen och överlämnade i januari 1998 betänkandet Fiskerid administrationen i ett EUperspektiv (SOU 1998:24) till regeringen.

I detta sammanhang behandlas endast förslaget om framtida organisation av verksamheten Svensk Fisk. Utredningens förslag om samordning av kvalitets- och landningskontrollen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen har för avsikt att vid behov senare återkomma till riksdagen i denna fråga.

Flertalet av utredningens övriga förslag, bland annat de som rör Fiskeriverkets organisation, är sådana som det ankommer på verket att ta ställning till.

5.5.1 Svensk Fisks framtida verksamhet

Regeringens förslag: Svensk Fisks verksamhet skall i framtiden bedrivas i en fristående organisation.

Utredningens förslag: Staten bör även i fortsättningen ta ett begränsat ansvar för konsumentupplysning. De medel som står till Svensk Fisks disposition i dag bör utgöra grunden i en fond vars avkastning ställs till förfogande för produktutvecklings- och marknadsföringsprojekt samt för konsumentrådgivning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser, utom Konsumentverket och TCO, delar utredningens förslag. Fiskeriverket anser att det är

viktigt att skapa en permanent finansiering av Svensk Fisks verksamhet. Vattenbrukarnas Riksförbund och Sveriges Fiskares Riksförbund (SFR) tillstyrker förslaget. SFR anser att det är av största vikt att Svensk Fisk kan ombildas till en fristående branschorganisation. Statskontoret anser att näringen bör ta ett större ansvar för den marknadsföring som sker inom Svensk Fisk. Fiskbranschens Riksförbund anser att staten även fortsättningsvis bör ha ett begränsat ansvar för konsumentupplysning och att grunden för detta bör vara medel som står till Svensk Fisks förfogande.

Konsumentverket och TCO förordar att kvarvarande medel delas upp mellan staten och branschen. Den statliga delen bör enligt TCO:s mening användas för allmänna konsumentpolitiska ändamål.

Skälen för regeringens förslag: Utredningen har föreslagit att organisationen för Svensk Fisks verksamhet bör förändras. Sedan utredningen redovisats till regeringen har Fiskeriverket i en skrivelse föreslagit att ett aktiebolag skall bildas för verksamheten Svensk Fisk. Regeringen anser, i likhet med flertalet remissvar samt Fiskeriverkets skrivelse till regeringen, att verksamheten Svensk Fisk bör förändras och bedrivas i en fristående organisation. Det bör ankomma på näringen att bilda en organisation lämplig för att genomföra och säkerställa en långsiktig finansiering av verksamheten. Staten bör under en tidsperiod bidra till finansiering av verksamheten genom överföring av prisregleringsmedel i enlighet med de riktlinjer som riksdagen beslutat (prop. 1992/93:184, bet. 1992/93:JoU21, rskr. 1992/93:331). Som villkor för användningen av återstående prisregleringsmedel anser regeringen att konsumenternas intresse och inflytande måste säkerställas i den framtida verksamheten. När näringen bildat en sådan organisation avser regeringen att ge Fiskeriverket i uppdrag att sluta nödvändiga avtal med organisationen.

5.6 Anslag

C1 Fiskeriverket

Tabell 5.1 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	61 529	Anslagskredit	2 604
1998	Anslag	57 908	Utgiftsprognos	57 800
1999	Förslag	59 058		
2000	Beräknat ¹	59 915		
2001	Beräknat ¹	60 891		

¹ Motsvarar 58 863 tkr i 1999 års prisnivå.

För budgetåret 1997 ålades Fiskeriverket ett besparingskrav på 6 miljoner kronor. Utöver dessa besparingar har anslaget C1 minskats med 3,6 miljoner kronor för att anpassa anslaget till en för verksamhetens orter fastställd hyresnivå. Resurserna för EG-relaterade uppgifter, för vilka Fiskeriverket har fått särskild förstärkning, fick inte tas i anspråk vid omprioriteringarna. Fiskeriverket utnyttjade vid utgången av budgetåret 1997 2,6 miljoner kronor av anslagskrediterna.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Fiskeriverket har utförligt redovisat sina prestationer, resultatet av dessa och kopplingen till de operativa målen. Av resultatredovisningen framgår att verket har arbetat i linje med de övergripande målen i regleringsbrevet. Redovisningen av effekter och koppling mellan verkets egna operativa mål till de av regeringen fastställda verksamhets- och effektmål kan dock göras tydligare.

Regeringens bedömning är att Fiskeriverket under budgetåret 1997 har prioriterat att uppfylla de verksamhetsmål som angetts i regleringsbrevet. Det pågående arbetet att bedöma utvecklingen av verksamhetens effektivitet och kvalitet är viktigt. Regeringen anser att ett fortsatt utvecklingsarbete är angeläget på nämnda områden.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Fiskeriverket bedriver uppdragsverksamhet och tjänsteexport. För budgetåret 1997 erhöll Fiskeriverket 37 375 000 kronor i avgiftsintäkter från

sin uppdragsverksamhet och tjänsteexport. Avgiftsintäkterna får disponeras av Fiskeriverket.

Avgiftsintäkterna i uppdragsverksamheten, se tabell nedan, härrör från Fiskeriverkets undersökningsfartyg och från utredningskontoren. Utredningskontorens avgiftsintäkter avser till stor del utredningar i vattenmål. Utredningskontoren svarade under år 1997 för cirka 75 procent av avgiftsintäkterna. För åren 1998 och 1999 förutses en likartad omslutning.

Tabell 5.2 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter (som får disponeras)	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)	Kostnads- täckning %
Utfall 1996	18 619	17 189	1 430	108
Utfall 1997	18 733	17 724	1 009	106
Prognos 1998	23 000	23 000	0	
Budget 1999	21 000	21 000	0	

Fiskeriverkets tjänsteexport, se tabell nedan, är hänförlig till Swedmars (Swedish Centre for Coastal Development and Management of Aquatic Resources) internationella konsultverksamhet. Swedmar bildades år 1974 och är Fiskeriverkets internationella konsultgrupp. Ett avtal med SIDA reglerar Fiskeriverkets roll som institutionell konsult avseende bistånd på fiskets område. För budgetåren 1998 och 1999 väntas en viss ökning av omslutningen.

Tabell 5.3 Tjänsteexport

Tusental kronor

Tjänsteexport	Intäkter (som får disponeras)	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)	Kostnads- täckning %
Utfall 1997	18 643	18 535	107	101
Prognos 1998	20 000	20 000	0	
Budget 1999	25 000	25 000	0	

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har i Årlig rapport 1998 till regeringen pekat på att Fiskeriverkets projektverksamhet har ökat påtagligt under senare år. Det krävs en omfattande uppföljning och kontroll av projekten för en korrekt periodisering mellan åren och därmed en rättvisande kapitalförändring. RRV bedömer att Fiskeriverkets årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande

Slutsatser

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts. Skälet är att den justering av anslaget som gjordes för år 1998 med anledning av det förändrade sättet att finansiera avtalsförsäkringar på det statliga området (se bilaga 1, avsnitt 4) har korrigerats. Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 1999 till 59 058 000 kronor. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehovet till 59 915 000 kronor respektive 60 891 000 kronor.

Tabell 5.4 Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor

Anslag 1998	57 908
Pris- och löneomräkning	+1 045
Justering av lokalkostnader	-67
Justering av premier	+172
Förslag 1999	59 058

C2 Strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.5 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slagslag	Beräknat	Anslags- sparande	Utgifter- prognos
1997	Utfall	27 202	13 988	
1998	Anslag	30 890		26 000
1999	Förslag	30 890		
2000	Beräknat	30 890		
2001	Beräknat	30 890		

Från anslaget lämnas framför allt stöd till åtgärder som medfinansieras av EG inom ramen för gemenskapsprogrammet för mål 5a och gemenskapsinitiativet Pesca. Anslaget får också disponeras för äldre stödformer som inte omfattas av de två strukturprogrammen. Bestämmelser finns i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Anslaget kan bland annat användas för att täcka förluster vid statlig kreditgaranti till fiske- och fiskberedningsföretag. En jämförelse mellan budget och utfall för år 1997 visar på ett underutnyttjande på nästan 14 miljoner kronor, vilket motsvarar beslutade men inte utbetalda medel.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Genomförandet av strukturprogrammen övervakas gemensamt av EG-kommissionen och Sverige av en s.k. övervakningskommitté, som bland annat ansvarar för att åtgärderna överensstämmer med valda prioriteringar och uppställda mål. Fiskeriverket svarar för sekretariatsfunktionen.

För perioden 1996–1997 har efterfrågan på EU-medel inom mål 5a fiske för flertalet stöd-områden överstigit de belopp som varit disponibla. Vid årsskiftet 1997/98 hade ca 90 procent av budgeten tagits i anspråk. Under programperioden har efterfrågan varit särskilt stor för investeringar inom beredningsindustrin och i fiskehamnar. De ansökningar som beviljats överensstämmer väl med de prioriteringar som övervakningskommittén ställt upp. Majoriteten av investeringarna avser kvalitets- och hygienförbättrande åtgärder samt insatser för arbetsmiljön.

Pesca-programmet syftar till att med hjälp av strukturstöd skapa kompletterande sysselsättning för yrkesfiskare, arbetslösa yrkesfiskare samt andra yrkeskategorier vars försörjning drabbats negativt av nedgången i fisket. Programmet avser bland annat yrkesfiskare som kompletterar sitt fiske med vidareförädling eller turistanknuten verksamhet samt utveckling av nya produkter för konsumtionsändamål. Andelen utnyttjade medel är låg, vilket framgår av att endast ca 10 procent av tillgängliga EU-medel hade beviljats i stöd den 31 december 1997.

Anslaget får även användas för att täcka eventuella förluster orsakade av lämnade fiskerilån och kreditgarantier för lån. Då det är svårt att prognosticera framtida förluster, medför detta att det råder en viss osäkerhet om hur mycket av anslaget som kan utnyttjas till strukturstöd. För budgetåret 1997 uppgick kreditförlusterna till 1 012 000 kronor och återbetalning av infriade garantier uppgick till 263 000 kronor för samma budgetår.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 30 890 000 kronor för år 1999. År 2000 inleds en ny strukturfondsperiod. Det är ännu oklart vilka medel som kommer att avsättas till struktur-

åtgärder inom fisket. Det är troligt att beloppen totalt kommer att vara ungefär lika stora som under innevarande strukturfondsperiod. För åren 2000 och 2001 beräknas anslaget därför vara oförändrat.

C3 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.6 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	77 565	Anslags-sparande	76 909
1998	Anslag	84 650	Utgifts-prognos	77 000
1999	Förslag	80 000		
2000	Beräknat	80 000		
2001	Beräknat	80 000		

Under anslaget anvisas det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av strukturstöd till fisket m.m. För svenska strukturåtgärder har i Fonden för fiskets utveckling för perioden 1995–1999 avsatts 47,97 miljoner ecu, vilket motsvarar 412 miljoner kronor. Av dessa medel avser 40 miljoner ecu mål 5a-åtgärder utanför mål 6-området, 4 miljoner ecu är bidrag för mål 5a-åtgärder inom mål 6-området och 3,97 miljoner ecu avser Pesca-programmet.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 1997, visar på ett underutnyttjande på cirka 77 miljoner kronor, som dock avser beslutade men inte utbetalda medel. Tillgängliga medel beräknas således komma att utnyttjas.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

EU har beslutat att införa ett satellitbaserat kontrollsystem för fiskefartyg. För år 1998 lämnades 4,65 miljoner kronor i EG-bidrag för utrustning på fartyg, för landbaserad utrustning samt installation.

Regeringen beslutade den 20 maj 1998 att Fiskeriverket får disponera återstående prisregleringsmedel för att täcka kostnader för ett satellitbaserat kontrollsystem för fisket, varav högst 2 miljoner kronor får användas för underhåll och drift av de satellitbaserade kontrollsystemen på fiskefartyg för tidsperioden juli 1998 t.o.m.

december 1999. Det är ännu för tidigt att göra en bedömning av vilka effekter som uppnåtts. Fiskeriverket skall till regeringen senast den 1 mars 2000 avrapportera medelsanvändning och uppnådda resultat.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 80 000 000 kronor för år 1999. År 2000 inleds en ny strukturfondsperiod. Det är ännu oklart vilka medel som kommer att avsättas till strukturåtgärder inom fisket. Det är troligt att beloppen totalt kommer att vara ungefär lika stora som under innevarande strukturfondsperiod. För åren 2000 och 2001 beräknas anslaget därför vara oförändrat.

C4 Fiskevård

Tabell 5.7 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	5 568	Anslags-sparande	2 053
1998	Anslag	20 000	Utgifts-prognos	17 000
1999	Förslag	20 000		
2000	Beräknat	20 000		
2001	Beräknat	20 000		

Fiskevårdens mål är att långsiktigt verka för livskraftiga och rika fiskbestånd i svenska vatten. En ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna syftar till att långsiktigt verka för biologisk mångfald genom att främja ett rikt och varierat fiskbestånd och ett optimalt utnyttjande av våra fisktillgångar. I detta sammanhang bör även kulturmiljövärden beaktas. Miljömålet på fiskets område är att fisk, kräft- och blötdjur samt deras näringsorganismer skall bevaras i livskraftiga naturligt reproducerande bestånd.

Fiskeriverket disponerar anslaget för fiskevård. Det används för

- bildande av fiskevårdsområden,
- fisketillsyn,
- åtgärder för fiskevård, exempelvis biotopvård,
- insatser för bevarandet av hotade arter.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 1997 visar på ett anslagssparande på cirka

2 miljoner kronor vilket dock avser beslutade men ej utbetalda medel.

Regeringen redovisade i proposition Hållbart fiske och jordbruk (prop. 1997/98:2, bet. 1997/98:JoU9, rskr. 1997/98:116) en ökad satsning på en förbättrad fiskevård. Ett förstärkt fiskevårdsarbete möjliggjordes genom att anslaget för fiskevården höjdes år 1998 från 4,6 miljoner kronor till 20 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Allmän fiskevård finansieras för närvarande delvis av anslaget för fiskevård men också av vattenavgiftsmedel i enlighet med vattendomar. Anslaget används till fiskevård, främst i allmänna och enskilda vatten med fritt handredskapsfiske, i kustområdena och i sjöarna Vänern, Vättern, Hjälmaren, Mälaren samt Storsjön i Jämtland.

Regeringen har beslutat om fördelning av anslaget. Länsstyrelserna har innevarande år tilldelats 13 miljoner kronor och återstoden av medlen har fördelats på utsättningar, bildande av fiskevårdsområden, fisketillsyn och fiskevårdsplanering. Det är för tidigt att nu bedöma effekterna av denna satsning.

Vid länsvisa beslut om användning av medel för fiskevårdsåtgärder inklusive uppföljning och kontroll skall särskilt beaktas möjligheterna till länsvis finansiering inom ramen för de medel för arbetsmarknadspolitiska åtgärder som Arbetsmarknadsverket disponerar.

Fiskerikommissionen för Östersjön antog år 1997 den internationella aktionsplanen för Östersjöaxen. En åtgärd för att bevara den vilda laxen är att genom att fettfenklippa den odlade laxen inrikta fisket på sådan lax. Vattendomar ålägger kraftverksbolagen att årligen sätta ut ca 2 miljoner laxsmolt. Regeringen anser att åtgärder för att bevara den vilda laxen är viktiga och måste prioriteras. Regeringen avser att från detta anslag avsätta medel för att fettfenklippa odlad laxsmolt.

Ökade insatser har under år 1998 gjorts för att begränsa fisket efter vildlax samt för att uppnå en bättre balans mellan vilda och odlade laxbestånd. Det är ännu för tidigt att bedöma effekterna av de vidtagna åtgärderna.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 1999 till 20 000 000 kronor. Anslaget för åren 2000 och 2001 beräknas vara oförändrat.

6 Rennäring m.m.

6.1 Omfattning

Rennäringen främjas i första hand genom statligt pristillägg på renkött, ersättning för vissa merkostnader till följd av Tjernobylyolyckan och genom att staten svarar för vissa kostnader för renskötselplanläggningar liksom viss planläggning rörande renskötseln. De skador som vilda djur orsakar tamdjur och annan egendom ersätts om vissa förutsättningar är uppfyllda. Staten svarar för underhåll och upprustning av byggnaderna på de drygt 110 kvarvarande fjällägenheterna.

Sametinget ingår i Jordbruksdepartementets verksamhetsområde men redovisas under utgiftsområde 1, Rikets styrelse.

6.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1997 ¹	Anslag 1998 ²	Utgifts- prognos 1998 ¹	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
69,3	104,0	98,7	94,5	94,5	94,5

¹ Inkl. ianspråkta reserverade medel från budgetåret 1995/96.

² Inkl. beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Lägre slaktuttag och i viss mån ett totalt sett lägre renantal medför att antalet slaktade renar har minskat trots höga avräkningspriser och stor efterfrågan på renkött. Antalet slaktade renar bedöms även i fortsättningen att i stort vara oförändrat. Anslaget D1 *Främjande av rennäringen m.m.* har därför räknats ned. Det ökande antalet

rovdjur och ett högt avräkningspris på renkött medför att anslaget D2 *Ersättningar för viltskador m.m.* har räknats upp.

Prioriteringar för 1999

Rennäringspolitiska kommittén (dir. 1997:102) fortsätter sitt arbete med en översyn av stödet till rennäringen och samisk kultur, rennäringssamverkan och rennäringsslagstiftningen. Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast vid utgången av år 1999.

6.3 Resultatbedömning och slutsatser

Länsstyrelserna i de berörda länen skall utöva sådan tillsyn att naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga bevaras och ger en uthållig och god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Genom närvaro vid renräkningar och kontroll av renlängder skall länsstyrelserna övervaka att samebyarnas högsta tillåtna renantal inte överskrids. År 1997 fanns det närmare 240 000 renar medan det tillåtna antalet renar uppgår till 280 000 djur. Länsstyrelsernas arbete med tillsynen har fungerat väl.

6.4 Anslag

D1 Främjande av rennäringen m.m.

Tabell 6.1 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	31 266 ¹	Anslags- sparande	30 434 ²
1998	Anslag	56 000 ³	Utgifts- prognos	37 000 ⁴
1999	Förslag	37 000		
2000	Beräknat	37 000		
2001	Beräknat	37 000		

¹ Därutöver har 5 488 tkr tagits i anspråk av reserverade medel från 1995/96 års anslag D2 Främjande av rennäringen.

² Därutöver återstod 5 042 tkr av reserverade medel från 1995/96 års anslag D2.

³ Anslaget minskades med 5 700 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårapropositionen 1998.

⁴ Därutöver beräknas 1 500 tkr tas i anspråk av reserverade medel från 1995/96 års anslag D2.

De utgifter som belastar anslaget är

- underhåll av vissa riksgränsstängsel och renskötsel- och anläggningar för vilka staten har underhållsansvaret,
- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksintressen och marker som är värdefulla eller känsliga för renskötseln, natur- och kulturmiljövården,
- framtagande av ny inventeringsmetod för renbetet,
- prisstöd till rennäringen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobylyolyckan som kan lämnas till jordbruksföretag, renskötsel-företag och till den som helt eller delvis försörjer sig på att fiska till husbehov eller för försäljning enligt förordningen (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobylyolyckan,
- övriga åtgärder för främjande av rennäringen som beslutas efter överläggningar mellan staten och rennäringen.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Antalet slaktade renar fortsätter att minska. Under kalenderåret 1996 slaktades närmare 65 000 renar och under kalenderåret 1997 ca 45 000 renar. Drygt 500 slaktkroppar kasserades år 1997 på grund av för höga cesiumhalter. Under år 1998 har antalet märkta renkalvar ökat i förhållande till år 1997. Detta kan medföra en viss ökning av slakten år 1999.

Riksgränsstängsel m.m.

Enligt ett till konventionen (SÖ 1972:15) mellan Sverige och Norge om renbetning m.m. anslutande protokoll skall Sverige och Norge bekosta och underhålla vissa stängsel. Stängslen utsätts för stora påfrestningar vilket leder till avsevärda skador, främst i samband med snösmältningen. Mot bakgrund av konventionen bör staten förlöpande betala de verkliga kostnaderna för att hålla stängslen. Staten har även skyldighet att svara för underhållet av vissa andra renskötsel- och anläggningar.

Konventionen gäller t.o.m. den 30 april 2002. Regeringen har ingått ett avtal med Norge om upprättande av och mandat för en blandad svensk-norsk renbeteskommission. Kommissionens arbete har påbörjats och ett betänkande skall avges senast den 30 april 2000. Renbeteskommissionen har till uppgift att utreda frågan om det ena landets renskötande samer har behov av fortsatt renbetning i det andra landet. Kommissionen skall därför i nödvändig utsträckning undersöka betestillgångarna och driftsförhållandena i de aktuella områdena i Sverige och Norge samt klarlägga hur betestillgångarna använts och hur de mest rationellt skall kunna utnyttjas på ett sätt som ger ett långsiktigt underlag för en ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt bärkraftig rennäring.

Samebyarnas utvecklings- och markanvändningsplanering

Länsstyrelserna är i stort sett klara med den grundläggande redovisningen av samebyarnas markanvändningsanspråk och arbetet med rennäringens riksintressen. Länsstyrelserna kompletterar redovisningarna med information om speciellt värdefulla eller känsliga områden för renskötseln, naturvården och kulturmiljövården samt åjourhåller dessa.

Renbetesinventeringar

I skrivelse den 17 mars 1994 (rskr. 1993/94:186) anmälde riksdagens talman riksdagens beslut med anledning av bostadsutskottets betänkande (bet. 1993/94:BoU11) Anslag till främjande av rennäringen m.m. Beslutet innebär bland annat att riksdagen som sin mening gav regeringen till känna vad utskottet anfört om renbetesinventering. Utskottet uttalade att det är viktigt att arbetet med renbetesinventeringarna fortsätter. Inventeringarna måste utföras så att de kan tjäna sitt syfte, dvs. utgöra underlag för fastställande av

högsta renantal inom varje sameby. Det är också viktigt att den metod som används ger ett adekvat och vederhäftigt resultat. Metoden eller metoderna måste därför förankras hos rennäringen, skogsbruket och naturvärden. Med hänsyn till angelägenheten av att inventeringarna av särskilt vinterbetesmarkerna fortsätter inom renskötselområdet bör metodfrågan snarast lösas och en plan tas fram för inventeringsarbetet. Även andra åtgärder i syfte att skapa en bra balans mellan renantalet och betestillgången, t.ex. att basera renantalet efter renarnas slaktvikt, kan behöva övervägas. En redovisning av vidtagna åtgärder borde föreläggas riksdagen.

Regeringen redogjorde i prop. 1994/95:100 bil. 10 för vilka krav som bör ställas på renbetesinventeringar och hur de bör göras. Riksdagen konstaterade med anledning därav att det inte är helt okomplicerat att finna en allmänt accepterad metod för hur inventeringarna skall göras. Det var enligt riksdagen viktigt att olika möjligheter prövas i syfte att skapa förutsättningar för att genomföra inventeringarna så att dessa blir tillförlitliga och relevanta för sitt ändamål. Riksdagen utgick från att det pågående utvecklingsarbetet sker utan onödig tidsutdräkt (bet. 1994/95:BoU16).

Jordbruksverket fick i uppdrag att fortsätta ett utvecklingsarbete i samarbete med Naturvårdsverket, Sametinget och berörda länsstyrelser. Jordbruksverket har i skrivelse den 16 oktober 1997 begärt att få frånträda uppdraget att utveckla en ny metod för renbetesinventering. Jordbruksverket anser sig i rådande kunskapsläge inte kunna föreslå en metod som med tillräcklig precision kan användas för beräkning av högsta tillåtna renantal för varje sameby. Verket konstaterar dessutom att miljön i fjällvärlden påverkas av fler faktorer än renbete. Frågan om miljöövervakning i fjällvärlden behöver enligt verket från såväl teknisk som ekonomisk synpunkt bedömas i ett vidare perspektiv än inom ramen för en renbetesinventering. Verket fortsätter dock sitt arbete med att stödja olika projekt som avser utveckling av metoder för att kartlägga betesbehov och betestillgång.

Jordbruksverkets arbete med att ta fram en ny metod för renbetesinventering bekräftar riksdagens konstaterande att det inte är helt okomplicerat att finna en metod för hur inventeringarna skall göras. I samband med den svensk-norska renbeteskommissionens arbete sker emellertid ett arbete med syfte att klarlägga hur betestillgångarna bör utnyttjas för att ge ett långsiktigt

underlag för en ekologisk, ekonomisk och kulturellt bärkraftig rennäring. Avsikten är att inrätta ett gemensamt geografiskt informationssystem för hela renskötselområdet. Det material som tas fram i samband med det arbetet bör kunna utnyttjas även för renbetesinventeringar. Regeringen har godkänt att reserverade medel från 1995/96 års anslag D2 *Främjande av rennäringen* får användas för ändamålet även år 1999. Genom det s.k. Fjäll-MISTRA-programmet kommer vidare ett brett upplagt projekt att startas med syfte att utveckla ett operativt förvaltnings-system. Bland annat kommer forskning om förändringar av antalet renar, slaktvikter och köttklassificering att initieras för att utröna om detta kan vara indikatorer på miljöförändringar.

Regeringen bedömer att det är angeläget att Jordbruksverket fortsätter utvecklingsarbetet med metoder för renbetesinventeringar. Verkets uppdrag kan emellertid behöva revideras.

Pristöd till rennäringen

Enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött lämnas pristillägg för renkött som godkänts vid köttbesiktning. Pristillägget lämnas med 9 kronor per kilo för vuxen ren och med 14,50 kronor per kilo för renkalv. Antalet slaktade renar uppgick år 1997 till ca 45 000 renar vilket innebär att slakten minskat med ca 20 000 renar jämfört med år 1996 till följd av ett lägre slaktuttag och ett totalt sett lägre renantal under senare år.

Tjernobylyolyckan

Konsekvenserna av nedfallet av radioaktivt cesium till följd av Tjernobylyolyckan fortsätter att påverka i första hand rennäringen. I vissa delar av norra Sverige påverkas emellertid även insjöfisket samt produktionen av nöt och får. Genom avtagande cesiumhalter, tidigareläggning av renslacht och utfodring av renar har antalet kasserade slaktkroppar minskat från ca 1 400 under kalenderåret 1996 till drygt 500 renar under kalenderåret 1997.

Övriga åtgärder för främjande av rennäringen

En del av anslaget bör användas för andra åtgärder för främjande av rennäringen. Medlen fördelas på användningsområden genom beslut av Jordbruksverket efter överläggningar mellan verket och Sametinget. Medlen används bland annat för katastrofskadeskydd vid svåra betesförhållanden. Användningen bör i görligaste mån samordnas med verksamheter som kan erhålla

stöd enligt mål 6-programmet, exempelvis verksamheter som är direkt inriktade på att utveckla näringen.

Regeringen har till Europeiska kommissionen skickat ett förslag på nytt miljöersättningsprogram, benämnt miljöstöd för bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet, se vidare under B12 *Kompletterande åtgärder i jordbruket*.

Slutsatser

Det låga antalet slaktade renar innebär att belastningen på anslaget minskat kraftigt, vilket fått till följd att ett stort anslagssparande ackumulerats. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 37 000 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

D2 Ersättningar för viltskador m.m.

Tabell 6.2 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	Utfall	30 749	11 751	
1998	Anslag	46 500		58 000
1999	Förslag	56 000		
2000	Beräknat	56 000		
2001	Beräknat	56 000		

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada enligt 29 a § jaktförordningen (1987:905) samt för skador som rovdjur orsakar på renar.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Antalet rovdjur, i synnerhet lo, har ökat i antal, vilket medfört ökade skador på tamdjur. Även kostnaden för annan skada av vilt har ökat.

Slutsatser

Skada på ren

Ökningen av antalet rovdjur och ett ökande avräkningspris på renkött medför att anslagsbehovet ökar. Medel för ersättning för rovdjursrivna renar bör därför ökas med 5 000 000 kronor till 35 000 000 kronor. För att säkerställa en rättvis fördelning av ersättningen mellan samebyarna krävs systematiska inventeringar för att fastställa förekomst och föryngring av rovdjur i renskötselområdet. För samebyarnas del av inventeringskostnaderna beräknas 3 000 000 kronor. Naturvårdsverket fördelar medel på samtliga länsstyrelser som beslutar om bidrag för att förebygga eller ersätta skada. Inriktningen är att viltskador så långt möjligt skall förebyggas. Även skador förorsakade av annat vilt har ökat, inte minst när det gäller de skador som sälen åstadkommer. Med hänsyn till skadeutvecklingen bör ytterligare 4 500 000 kronor anvisas för bidrag och ersättningar, eller totalt 18 000 000 kronor. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 56 000 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

D3 Stöd till innehavare fjällägenheter m.m.

Tabell 6.3 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	Utfall	630 ¹	908 ²	
1998	Anslag	1 538		2 000 ³
1999	Förslag	1 538		
2000	Beräknat	1 538		
2001	Beräknat	1 538		

¹ Därutöver har 1 149 tkr tagits i anspråk av reserverade medel från 1995/96 års anslag D6 Stöd till innehavare av fjällägenheter.

² Därutöver återstod 165 tkr av reserverade medel från 1995/96 års anslag D6.

³ Därutöver beräknas 165 tkr tas i anspråk av reserverade medel från 1995/96 års anslag D6.

De utgifter som belastar anslaget utgör i huvudsak bidrag till investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter, underhåll och upprustning av dessa lägenheter, avvecklingsbidrag och avträdesersättning åt innehavare av fjällägenheter, gästgiveribestyr samt inlösen av byggnader m.m. i vissa fall.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Anslaget används främst för underhåll och upp-
rustning av fjällägenheter. Fjällägenhet är en
upplåtelseform som har sina grunder i lagstift-
ning ända från år 1915. Det fanns år 1997 totalt
113 fjällägenheter i Sverige, de flesta i Jämtlands
län.

Frågor om nedläggning och friköp av fjäll-
lägenheter prövas av Jordbruksverket, medan
länsstyrelsen beslutar om upplåtelser.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till
1 538 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och
2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

7 Djurskydd och djurhälsovård

7.1 Omfattning

Verksamheten inom djurskydds- och djurhälsoområdet syftar till att upprätthålla ett gott hälso-tillstånd och ett gott djurskydd bland husdjuren samt att begränsa användningen av försöksdjur.

Djurskydd och djurhälsovård omfattar verksamhet vid Statens jordbruksverk med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Centrala försöksdjursnämnden (CFN).

Jordbruksverket disponerar medel för forskning och utveckling vad gäller djurskyddsfrämjande åtgärder, bland annat när det gäller alternativa inhysningssystem för värphöns och provning av nya tekniska system. Dessutom disponeras medel till olika djurhälsovårdsaktiviteter när det gäller nötkreatur, svin, får, häst och fisk.

Jordbruksverkets veterinära fältverksamhet upprätthålls genom den statliga distriktsveterinärorganisationen med ca 250 distriktsveterinärer fördelade över hela landet. Verksamheten utgår från ca 80 veterinärstationer. I vissa län – Jönköpings och Kalmar län samt norra delen av Västra Götalands län – är antalet statligt anställda distriktsveterinärer för närvarande lågt. De officiella uppgifterna utförs här av distriktsveterinärerna i angränsande distrikt.

SVA är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda.

CFN samordnar och planerar frågor som rör försöksdjur. Nämnden har bland annat till uppgift att verka för att användningen av försöksdjur begränsas. Det finns sju djurförsöksetiska nämnder i landet. Dessa skall godkänna användningen av försöksdjur från etisk synpunkt.

På regional nivå medverkar länsstyrelserna till att upprätthålla och om möjligt förbättra djurhälsan och djurskyddet samt tillsynen därav.

7.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1997 ¹	Anslag 1998 ²	Utgifts-prognos 1998 ¹	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
272,0	274,0	356,5	279,3	282,7	286,1

¹ Inklusive ianspråkta reserverade medel från budgetåret 1995/96 och 1997.

² Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1998 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Under innevarande budgetår beräknas utgifterna överskrida anslagna medel. Detta beror huvudsakligen på kostnader i samband med utbrott av de epizootiska sjukdomarna swollen head syndrome (SHS) och viral hemorragisk septikemi (VHS). Regeringen föreslår att ytterligare medel anvisas för ändamålet på tilläggsbudget.

Prioriteringar för år 1999

Inom djurskyddsområdet bör åtgärder för en förbättrad djurskyddstillsyn, särskilt när det gäller djurtransporter, prioriteras liksom en fortsatt utveckling av alternativa system för värphöns. Vidare bör arbetet med bland annat att förhindra resistens mot antibiotika och att förebygga och bekämpa smittsamma husdjursjukdomar prioriteras under kommande år.

7.3 Resultatbedömning

Jordbruksverkets åtgärder för att uppfylla verksamhetsmålen avseende ett gott hälsotillstånd hos husdjur och ett gott djurskydd har under år 1997 och under innevarande år inbegripit utfärdande av föreskrifter, riktade informationsinsatser, sjukdomsutredningar samt kontroller. Särskilt kan omnämnas föreskrifter rörande foder, animaliskt avfall, dispenser när det gäller burhöns, hållande och skötsel av sällskapsdjur samt djurskyddsföreskrifter om försöksdjur, framtagning av och beslut om dispensprogram för besiktning av burhöns och informationskampanj angående klassisk svinpest.

Under år 1998 har flera utbrott av epizootiska sjukdomar skett i landet. Trots detta bedöms djurhälsosituationen som fortsatt god. Regeringen anser att åtgärder för att förbättra djurskyddstillsynen måste prioriteras. Genom beslut den 12 mars 1998 gav regeringen Jordbruksverket i uppdrag att lämna en utförlig redovisning av konsekvenserna av en förändrad djurskyddstillsyn. Uppdraget skall redovisas senast den 1 november 1998. I vårpropositionen 1998 avsattes särskilda medel till Jordbruksverket för att förbättra tillsynen över djurtransporter. Verket har också under år 1998 initierat ett landsomfattande projekt med syfte att förbättra djurskyddstillsynen, särskilt när det gäller djurtransporter. Projektet beräknas pågå under år 1999 och avslutas under år 2000.

Distriktsveterinärorganisationen har under året samarbetat med lantbrukskooperationens organisationer med bland annat bekämpningsprogram för utrotandet av bovin virusdiarré – BVD – hos nötkreatur.

År 1982 tecknades dels ett ramavtal mellan staten och Lantbrukarnas riksförbund, dels ett samarbetsavtal mellan dåvarande Lantbruksstyrelsen och Svensk husdjurskötsel om samarbete för utveckling och utnyttjande av ett informationssystem för veterinärmedicinska data. Detta system används sedan många år för avelsvärdering för friska djur och som grund för att förebygga djursjukdomar. Systemet har dock länge varit i behov av revidering. Inom Jordbruksverket har en modernisering av djursjukdatasystemet påbörjats. Det är Jordbruksverkets avsikt att från och med våren 1999 driva systemet i egen regi.

SVA är svenskt referenslaboratorium för zoonoser och zoonotiska smittämnen i enlighet med EU:s zoonosdirektiv. I budgetpropositionen för

år 1997 avsattes särskilda medel för inrättande av Zoonoscenter vid SVA. Centret har nu inrättats och skall vara en central instans för insamling och analys av zoonosdata. SVA har aktivt tagit del i det svenska arbetet för ett europeiskt förbud mot antibiotika i foder.

CFN kan endast indirekt påverka försöksdjursanvändningen. Därför är det svårt att direkt bedöma resultatet av CFN:s arbete med att begränsa försöksdjursanvändningen. Jämfört med år 1995 minskade dock antalet använda försöksdjur år 1996 med 14 procent. En utredning redovisad i juni 1998 har haft i uppdrag bland annat att göra en inventering och en bedömning av försöksdjursanvändningen i landet.

7.4 Revisionens iakttagelser

RRV har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar för SVA och CFN avseende räkenskapsåret 1997. (Jordbruksverket behandlas under avsnitt 5. Jordbruk och trädgårdsnäring.)

7.5 Anslag

E1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 7.1 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	72 164	Anslagskredit	1 393
1998	Anslag	75 055	Utgiftsprognos	74 000
1999	Förslag	80 563		
2000	Beräknat	81 991 ¹		
2001	Beräknat	83 382 ¹		

¹ Motsvarar 80 563 tkr i 1999 års prisnivå.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda och utreder bland annat smittsamma djursjukdomars uppkomst, orsak och spridningssätt. SVA skall bedriva diagnostisk verksamhet och vara veterinärmedicinskt centrallaboratorium. SVA är svenskt referenslaboratorium enligt EG:s zoonosdirektiv. SVA:s uppgift är att uppnå och vidmakthålla en god djur- och folkhälsa. Arbetet bedrivs

genom förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av sjukdomar hos djur.

SVA:s verksamhet består av anslagsfinansierade myndighetsuppgifter samt avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet. Räkenskapsåret 1997 slutade liksom år 1996 med underskott. 1997 års underskott blev 3,1 miljoner kronor. Ett balanserat överskott finns sedan tidigare år och uppgår till 7,9 miljoner kronor efter det att underskottet för år 1997 beaktats. Det finns flera förklaringar till underskottet men de främsta är de stora kostnaderna för det pågående kvalitetssäkringsarbetet och den oväntat snabba avtrappningen av de stora kontroll- och bekämpningsprogrammen. SVA fick för år 1997 en ökning av anslaget från 68,5 till 74 miljoner kronor. Ökningen var främst avsedd för det under året inrättade Zoonoscentret men även för övrigt EU-arbete.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

SVA ansvarar för Sveriges beredskap mot smittsamma djursjukdomar, bland annat genom att medverka i ett världsomfattande informationsnät för kartläggning av allvarliga epizootiska sjukdomar. Inom EU rapporteras utbrott av allvarliga djursjukdomar snabbt. Beredskapen mot sjukdomsutbrott har höjts genom att bättre diagnostik utvecklats av SVA och genom utbildnings- och informationssatsningar. I det förebyggande arbetet är SVA rådgivare till Jordbruksverket och Svenska djurbönders smittskyddskontroll rörande införsel av levande djur. Vid utbrott av epizootisk sjukdom ansvarar SVA för diagnostiken och bidrar med expertis vid utredning och sanering. SVA är idag den enda instans i landet som innehar denna samlade kompetens. Samarbete förekommer med EU:s referenslaboratorier samt med det danska viruslaboratoriet bland annat med verifiering av diagnoser. SVA är vidare den enda veterinärmedicinska myndighet i landet som har dygnet-runt-beredskap för rådfrågning och diagnostiskt arbete. Personal från SVA besöker länder som har eller har haft utbrott av epizootiska sjukdomar för att ta del av bekämpningsarbetet och vunna erfarenheter. Under år 1997 besöktes därför Nederländerna under det mycket omfattande svinpestutbrottet.

Regeringen bedömer att SVA:s arbete i beredskapsavseende och med att medverka till att för-

hindra spridning av allvarliga smittsamma djursjukdomar till Sverige är mycket viktigt.

Den svenska djurhälsan har under år 1997 varit god. Särskilda insatser har ägnats åt Enterohemorragisk *Escherichia coli* (EHEC), som hos människa kan leda till akut njursvikt och bestående njurskador. Bakterien beräknas finnas hos ca en procent av landets nötkreatur. De djur som bär på bakterien uppvisar dock inga sjukdomssymptom. SVA har i samarbete med Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Smittskyddsinstitutet utformat ett policydokument med rekommendationer om åtgärder när EHEC påvisas hos djur. Under år 1997 har även mindre utbrott av paratuberkulos hos nötkreatur, tuberkulos hos hägnad hjort, newcastlesjukan och infektiös laryngotracheit hos fjäderfä förekommit. Sjukdomarna har snabbt bekämpats utan att någon smittspridning förekommit. Salmonellaförekomsten hos djur har också varit låg. Av ca 30 000 uttagna prover var endast 13 positiva avseende salmonella.

För det internationella samarbetet är det viktigt att kunna dokumentera frihet från allvarliga sjukdomar i Sverige. Serologiska undersökningar genomförs därför rutinmässigt av SVA. Under år 1997 undersöktes prov gällande bland annat brucellos hos nöt, får och svin, klassisk svinpest, transmissible gastroenteritis hos svin (TGE), swine vesicular disease (SVD) och leptospiros hos svin och nöt.

Användningen av antibiotika som tillväxtbefrämjande medel och sambandet med antibiotikaresistens i världen är synnerligen oroande. Utredningen Antimikrobiella fodertillsatser, i vilken representanter för SVA medverkade, överlämnade sitt betänkande i november 1997 (SOU 1997:132 och SOU 1997:133). Den av Jordbruksdepartementet arrangerade konferensen i Bryssel i december 1997 "Today we defeat bacteria – what about tomorrow?" har följts av Sveriges ansökan hos EU-kommissionen om att EG skall förbjuda inblandning av antibiotika i djurfoder i tillväxtbefrämjande syfte. Regeringen anser att SVA:s vetenskapliga arbete med problemen kring antibiotikaanvändning ytterligare bör intensifieras.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts. Skälet är att den justering av anslaget som gjordes för år 1998 med anledning av det förändrade sättet att finansiera avtalsförsäkringar på det statliga området (se bilaga 1, avsnitt 4) har korrigerats.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 7.2 Uppdragsverksamhet**

Tusental kronor

Uppdrags- verksamhet	Intäkter (varav tjänste- export)	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 1997	136 000 (16 438)	138 300 (16 438)	-2 300 (0)
Prognos 1998	145 600 (17 000)	144 260 (17 000)	1 340 (0)
Budget 1999	139 800 (17 000)	139 800 (17 000)	0 (0)

Slutsatser

Regeringen anser att frågan om antibiotika måste sättas in i ett större perspektiv rörande antibiotikans roll inom animalieproduktionen med avseende dels på risken för antibiotikaresistens, dels på mer långsiktiga ekologiska konsekvenser. För detta ändamål föreslås en ökning av anslaget med 2 000 000 kronor.

Till anslaget överförs också 530 000 kronor från anslaget G1 *Sveriges lantbruksuniversitet* (SLU). Beloppet utgör SVA:s del av den förbränningsugn som gemensamt utnyttjats av SLU och SVA.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 80 563 000 kronor för år 1999. Anslagsbehoven för åren 2000 och 2001 beräknas vara oförändrade i fasta priser.

Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor

Anslag 1998	75 055
Pris- och löneomräkning	+2 768
Justering av premier	+210
Ökat resursbehov för antibiotika	+2 000
Överföring från anslaget G 3	+530
Förslag 1999	80 563

E2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen**Tabell 7.3 Anslagsutvecklingen**

Tusental kronor

1997	Utfall	85 491		
1998	Anslag	78 109	Utgifts- prognos	78 109
1999	Förslag	80 277		
2000	Beräknat	81 697 ¹		
2001	Beräknat	83 217 ¹		

¹ Motsvarar 80 277 tkr i 1999 års prisnivå.

Jordbruksverket är chefsmyndighet för distriktsveterinärorganisationen och har ansvaret för ledningen av och samordningen inom distriktsveterinärorganisationen. Den 1 september 1997 bildades en särskild enhet, distriktsveterinärenheten. Enheten ansvarar för den totala verksamheten vilket omfattar bland annat budget och ekonomiskt resultat, kompetensutveckling, löne- och taxesättning, tjänstetillsättningar samt avtalsfrågor för distriktsveterinärorganisationen.

Länsstyrelsernas uppgifter omfattar bland annat distriktsveterinärorganisationen samt samordning av åtgärder mot djursjukdomar och brister i djurskyddet inom länet i enlighet med Jordbruksverkets riktlinjer.

Distriktsveterinärorganisationen finansieras till största delen av uppdragsgivarna, dvs. i första hand djurägarna, och i övrigt av anslag över statsbudgeten. Till de utgifter som belastar anslaget hör lönekostnader samt utbildning och gemensam administration för organisationen.

Under anslaget anvisas även medel för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader för vård av jord- och skogsbrukets djur. Enligt förordningen (1994:1313) om avgifter vid veterinär yrkesutövning meddelar Jordbruksverket föreskrifter om avgifter vid sådan veterinär yrkesutövning.

Regeringens överväganden**Resultatinformation**

Det ekonomiska resultatet för distriktsveterinärorganisationen har under räkenskapsåret 1997 visat en positiv utveckling i jämförelse med föregående år. Från att budgetåret 1996 ha uppvisat ett underskott på 1,8 miljoner kronor vändes det ekonomiska resultatet för budgetåret 1997 till ett

överskott på 9,1 miljoner kronor. Överskottet inkluderar det tilläggsanslag på 7,8 miljoner kronor som utgick under året för att täcka övergångskostnader som belastat verksamhetens resultat och som uppstod i samband med att distriktsveterinärverksamheten omorganiserades den 1 juli 1995 (prop. 1997/98:1). Resultatförbättringen beror på såväl ökade intäkter som på minskade kostnader. De minskade kostnaderna beror till viss del på lägre vikariekostnader till följd av en bättre fungerande organisation, samt på att bidragen till avlägset boende djurägare för veterinärvård minskat i omfattning.

I årsredovisningen för räkenskapsåret 1997 har Jordbruksverket uppfyllt de återrapporteringskrav som regeringen angett i regleringsbrevet för år 1997. I verkets årsredovisning redovisas att av totala anslaget E2, som uppgick till 77,7 miljoner kronor, har 5,6 miljoner kronor använts för ersättning för djursjukvård för avlägset boende djurägare. Cirka 60 procent av detta belopp har förbrukats inom Värmlands län och de fem nordligaste länen tillsammans. Av årsredovisningen framgår att av den totala summan behandlingar under år 1997 som uppgick till drygt 246 000 stycken svarar akutbehandlingarna för 88 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 7.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter (som får disponeras) ¹	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Kostnads-täckning %
Utfall 1997	265 475	256 393	9 082	104
Prognos 1998	256 518	256 518	0	100
Budget 1999	260 211	260 211	0	100

¹ Inklusive intäkter av anslaget E 2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 80 277 000 kronor för år 1999. Anslagsbehoven för åren 2000 och 2001 beräknas vara oförändrade i fasta priser.

E3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tabell 7.5 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	12 510 ¹	Anslags-sparande	4 322
1998	Anslag	22 492 ²	Utgifts-prognos	21 000
1999	Förslag	20 490		
2000	Beräknat	20 851 ³		
2001	Beräknat	21 241 ³		

¹ Därutöver har 346 tkr tagits i anspråk av reserverade medel från 1995/96 års anslag E 5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.

² Varav 3 700 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 1998.

³ Motsvarar 20 490 tkr i 1999 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel för djurskyddsfrämjande åtgärder, bland annat kostnader för prövning från djurskyddssynpunkt av djurhållningssystem, inredningsdetaljer i stallar m.m. och utbildning i djurskyddstillsyn. Under anslaget anvisas också medel för djurhälsovård i form av förebyggande hälsokontroll och till djursjukdatasystemet.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Jordbruksverkets verksamhet med djurskyddsfrämjande åtgärder har under åren 1997 och 1998 främst inriktats mot prövning från djurskyddssynpunkt av nya djurhållningssystem. Särskilt har verket organiserat forskning, försöks- och utvecklingsarbete med alternativa inhysningssystem för höns. Dessutom har medel använts för den vidareutbildning i djurskydd som Sveriges lantbruksuniversitet anordnar för djurskyddsinspektörer samt till projekt för olika djurslag inom animalieproduktionen. Under år 1998 initierade Jordbruksverket ett landsomfattande projekt avseende tillsyn av djurtransporter. Projektet beräknas fortgå under år 1999 och avslutas under år 2000.

Med stöd av lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. har Jordbruksverket utfärdat föreskrifter om organiserad hälsokontroll av husdjur och utsett huvudmän för de olika kontrollerna. Syftet med kontrollerna är att motverka eller förebygga sjukdomar hos husdjur. Anslutningen till kontrollen är frivillig. Jordbruksverket har dessutom utfärdat ett antal föreskrifter på djurskyddsområdet.

Djursjukdatasystemet är ett viktigt hjälpmedel t.ex. för avelsvärdering och för att spåra arvsanlag, djursjukdomar och läkemedelsanvändning.

Slutsatser

Regeringen anser att åtgärder för att förbättra djurskyddstillsynen måste prioriteras. Även åtgärder för att minimera antibiotikaanvändning och hålla djursjukdomarna på en låg nivå har hög prioritet.

Regeringen prioriterar vidare insatser för att utveckla alternativa inhysningssystem för höns.

Stödet till biodling uppgår år 1998 till 2,9 miljoner kronor. Hälften av stödet finansieras från EG-budgeten och redovisas under anslaget B15 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter*. Den nationella finansieringen av stödet återfinns år 1998 på fyra anslag, nämligen B1, E3, E5 och G1. Från år 1999 samlas dessa medel på detta anslag, E3. En omföring görs således. Samtidigt ökas stödet med 0,3 miljoner kronor. Hälften av ökningen, Sveriges del, förs upp på detta anslag.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 20 490 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade i fasta priser.

Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor

Anslag 1998	22 492
Engångsvist tillskott 1998 för tillsyn av djurtransporter	-3 700
Pris- och löneomräkning	+398
Överföring från anslaget B 1	+300
Överföring från anslaget E 5	+550
Överföring från anslaget G 1	+300
Ökat resursbehov för biodling	+150
Förslag 1999	20 490

E4 Centrala försöksdjursnämnden

Tabell 7.6 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	7 188	Anslags-sparande	453
1998	Anslag	6 893	Utgifts-prognos	7 200
1999	Förslag	7 043		
2000	Beräknat	7 170 ¹		
2001	Beräknat	7 279 ¹		

¹ Motsvarar 7 043 i 1999 års prisnivå.

Centrala försöksdjursnämndens (CFN) uppgift är att samordna och planera försöksdjursverksamhet i syfte att begränsa antalet djur som används i djurförsök. Till CFN:s verksamhetsmål och krav på återrapportering hör utveckling av alternativa metoder till djurförsök, huvudmannaskap för djurförsöksetisk prövning och att följa försöksdjursanvändningen och sprida information.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Eftersom CFN inte kontrollerar samtliga de faktorer som styr försöksdjursanvändningen är det svårt att direkt mäta effekterna av CFN:s arbete för att minska antalet försöksdjur. Jämfört med år 1995 minskade dock försöksdjursanvändningen under år 1996 från 331 000 till 286 000 djur enligt EU:s och Europarådskonventionens definition av djurförsök. Huvuddelen av dessa djur är möss och råttor. Minskningen beror framförallt på en minskad användning av möss och råttor vid universitet och högskolor, landsting och en minskad användning av råttor inom läkemedelsindustrin.

CFN har lämnat finansiellt stöd till forskningsprojekt inom områden som bedömts som särskilt viktiga för att nå försöksdjursbesparande effekter. Under år 1997 erhöles 33 projekt forskningsstöd vilket totalt uppgick till 3 934 000 kr. I likhet med tidigare år är det projekt inom områdena toxikologi och farmakologi som dominerar men även projekt som syftar till att utveckla försöksdjursfria laborationer inom utbildningen har fått stöd. CFN har träffat överenskommelser med läkemedelsföretagen Astra AB och Pharmacia & Upjohn Inc. om att företagets finansiella stöd för CFN:s forskningsverksamhet skall

uppgå till sammanlagt 1 miljon kronor årligen under 1997 och 1998.

CFN skall samverka med andra myndigheter och organ i syfte att få andra metoder än djurförsök accepterade inom forskning och vid testning. Under budgetåret 1997 har CFN:s styrelse fått information om Kemikalieinspektionens och Läkemedelsverkets verksamhet med tyngdpunkt på de frågor som berör försöksdjursområdet. CFN har också haft möten med Livsmedelsverket och Läkemedelsverket där de testkrav som gäller för olika verksamheter diskuterats. Med Livsmedelsverket har särskilt frågan om de krav som gäller för testning av musseltoxiner på möss och råttor och möjligheten att ersätta dessa tester med djurfria metoder diskuterats. Bland CFN:s forskningsanslag för år 1998 har medel anvisats för att vidareutveckla alternativa metoder till dessa tester.

CFN har under året haft en samordnande roll i det internationella utvärderingsprojektet ECITTS (ERGATT/CFN in vitro toxicity testing scheme) vilket initierades av CFN och ERGATT år 1991. Projektet har under de senaste tre åren haft finansiellt stöd av EU:s utvärderingscentrum för alternativa metoder (ECVAM). Den del av projektet som genomförts i Sverige har haft stöd av CFN. Projektet har slutrapporterats till ECVAM under år 1998. CFN kommer i början av år 1999 att anordna ett seminarium för att presentera och utvärdera resultaten. I samband med detta skall även framtida utvecklingsmöjligheter diskuteras.

CFN skall verka för en enhetlig bedömning av de frågor som de djurförsöksetiska nämnderna har att pröva. Under år 1997 har CFN utfärdat ett allmänt råd om Vävnadsprovtagning vid framtagning av genetiskt modifierade möss och råttor. Vidare håller CFN regelbundna sammanträffanden med ordföranden och vice ordföranden i de djurförsöksetiska nämnderna där frågor av praktisk och juridisk natur diskuteras. Under år 1997 behandlade nämnderna 1 624 ansökningar om planerade djurförsök.

CFN publicerar fortlöpande en skriftserie samt har medverkat vid utbildning i försöksdjurskunskap vid universitet och högskolor och då beretts tillfälle att informera om bland annat CFN:s forskningsstöd, alternativa metoder och grundläggande principer för djurskyddsfrågor.

CFN:s femte symposium med titeln Effects of Toxicants on Gene Expression and Intracellular Signalling hölls under hösten 1997. Valet av ämne skedde efter en bedömning att alterna-

tiva metoder inom detta område har förutsättningar att kunna etableras. En rapport från symposiet har publicerats i tidskriften Toxicology In Vitro och i en populärvetenskaplig version inom ramen för CFN:s skriftserie.

Under våren 1997 tillsattes en utredning med uppdrag att bland annat inventera och bedöma försöksdjursanvändningen i landet (dir. 1997:43). I uppdraget ingick även att se över CFN:s verksamhet och att lämna förslag till hur försöksdjursanvändningen skall begränsas och hur forskningsstödet för att främja alternativa metoder till djurförsök bör organiseras. Vidare skall erfarenheterna av de djurförsöksetiska nämnderna utvärderas. Uppdraget redovisades den 18 juni 1998 och remissbehandlas under hösten 1998.

CFN:s årsredovisning visar att verksamheten under budgetåret 1997 bedrivits i enlighet med nämndens instruktion samt mål som angivits i regleringsbrevet. Regeringen konstaterar att det vid bedömningen av hur försöksdjursanvändningen förändrats under en följd av år är viktigt att hänsyn tas dels till vilka kriterier som under olika år gällt för inrapportering av försöksdjursanvändningen, dels till omfattningen av den forskning inom vilken djurförsök eller alternativa metoder används. Med beaktande av detta bedömer regeringen att utvecklingen av försöksdjursanvändningen varit tillfredsställande under senare år och att CFN:s verksamhet haft en positiv inverkan på denna utveckling.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts. Skälet är att den justering av anslaget som gjordes för år 1998 med anledning av det förändrade sättet att finansiera avtalsförsäkringar på det statliga området (se bilaga 1, avsnitt 4) har korrigerats.

Slutsatser

Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor

Anslag 1998	6 893
Pris- och löneomräkning	+120
Justering av premier	+30
Förslag 1999	7 043

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 7 043 000 kronor för år 1999. Anslagsbehoven

för åren 2000 och 2001 beräknas vara oförändrade i fasta priser.

E5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tabell 7.7 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	94 327	Anslags-sparande	51 673
1998	Anslag ^{1,2}	91 500	Utgifts-prognos	165 000
1999	Förslag	90 950		
2000	Beräknat	90 950		
2001	Beräknat	90 950		

¹ Varav 2 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 1998.

² Anslaget föreslås ökas med 25 000 tkr på tilläggsbudget.

Anslaget används för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjursjukdomar, för bidrag till obduktionsverksamhet samt för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller.

Anslaget för år 1998 beräknas överskridas med drygt 25 miljoner kronor beroende på kostnader vid bekämpande av djursjukdomarna swollen head syndrome (SHS) och viral hemorragisk septikemi (VHS). Regeringen föreslår att ytterligare medel anvisas för ändamålet på tilläggsbudget för budgetåret 1998.

Genom beslut den 4 december 1997 gav regeringen Jordbruksverket i uppdrag att efter samråd med Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet studera behovet av en särskild lagstiftning för zoonotiska sjukdomar hos djur och att utvärdera hur den nuvarande lagstiftningen avseende bekämpande av salmonella hos djur i alla dess delar fungerar i dag. Uppdraget redovisades den 30 juni 1998 och remissbehandlas under hösten 1998.

Detta uppdrag, samt uppdraget som regeringen gav Jordbruksverket den 19 juni 1996, att i samråd med Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet göra en översyn av epizootilagstiftningen, kommer att behandlas i ett sammanhang. Regeringen avser att under hösten 1998 till riksdagen presentera ett förslag till en särskild lagstiftning för zoonotiska sjukdomar hos djur samt förslag till ny epizootilagstiftning.

Bekämpande av husdjursjukdomar

Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar avser ersättning enligt epizootilagen (1980:369) och lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur.

Bidrag till bekämpande av djursjukdomar

Bidrag till bekämpande av djursjukdomar avser bekämpande av bland annat enzootisk bovin leukos (EBL) hos nötkreatur, nötkreaturtuberkulos hos hjort, bovin virus diarré (BVD) hos nötkreatur och Maedi-Visna (MV) hos får. Från anslagsposten utbetalas även ersättningar för smittskyddsutredningar i djurbesättningar inkluderande provtagnings-, analys- och veterinärkostnader avseende zoonosen EHEC. Regeringen bedömer att anslagsposten kan minskas beroende på ett minskat anslagsbehov för programmen EBL hos nötkreatur och friförklaring från sjukdomen IBR (infektiös bovin rhinotrait).

Bidrag till obduktionsverksamheten

Obduktioner av djur är ett viktigt medel för att kontrollera och dokumentera sjukdomsläget i landet. Sedan budgetåret 1992/93 har regeringen anvisat särskilda medel för obduktionsverksamheten. Svenska Djurhälsovården har det direkta ledningsansvaret för denna verksamhet. Antalet årliga obduktioner är sedan år 1995 ca 4 000 djur per år.

Bidrag till utveckling och genomförande av sjukdomskontroller

Jordbruksverket har årligen sedan 1992/93 kunnat disponera 10 miljoner kronor för att kartlägga och dokumentera sjukdomsläget för de sjukdomar där Sverige beviljats tilläggsgarantier samt för att i övrigt kunna utföra de sjukdomskontroller som EG ställer krav på, t.ex. tuberkulos och brucellos hos nötkreatur samt newcastlesjukan hos fjäderfä. Medel används även för att kontinuerligt bedöma sjukdomsläget för de sjukdomar där EU:s regler för handel med djur innebär att sjukdomsberedskapen måste höjas samt för att utbilda de veterinärer som skall utföra övervakande kontroller.

Stöd till biodling

Det av EU medfinansierade stödet till biodling har delvis belastat detta anslag. Från år 1999 kommer den nationella delen av finansieringen att samlas under anslaget E3. Det innebär att 550 000 kronor omförs dit.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Som en följd av att paratuberkulos påvisades år 1993 hos nötkreatur importerade från Danmark beslöt Jordbruksverket att utreda samtliga importer av nötkreatur till Sverige från år 1980 och framåt. Jordbruksverket har under år 1998 i samarbete med Svenska Djurhälsovården startat ett frivilligt kontrollprogram mot sjukdomen.

Djursjukdomssituationen i landet är god. Sverige har i ett internationellt perspektiv ett mycket gott läge i fråga om antalet fall av smittsamma husdjursjukdomar. Flera hälsokontrollprogram har närmast sig eller uppnått slutfasen. EU har tidigare beslutat att Sverige skall förklaras fritt från Aujeszky's sjukdom. Den 19 maj 1998 beslutade EU att Sverige skall friförklaras även från IBR hos nötkreatur.

Utveckling av sjukdomskontrollprogram och genomförande av sjukdomskontroller för dokumentation av djursjukdomsläget i Sverige bör fortsätta.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet för bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar till 90 950 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

8 Livsmedel

8.1 Omfattning

Verksamhetsområdet livsmedel omfattar bland annat regler för, hantering och kontroll av livsmedel, livsmedelsberedskap, statistik samt exportfrämjande åtgärder.

Statens livsmedelverk har som övergripande mål för verksamheten att i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av god kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor.

Livsmedelsförsörjningen är en särskild funktion inom det civila försvaret. Jordbruksverket är funktionsansvarig myndighet. Från anslaget täcks kostnader för beredskapsåtgärder.

Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden har ansvar för merparten av jordbruksstatistiken, dvs. för att statistik tas fram i den omfattning som krävs på nationell nivå och inom EU. Nämnden har också till uppgift att följa den ekonomiska utvecklingen inom livsmedelsområdet vilket har vissa kopplingar till statistikverksamheten. Nämnden föreslås avvecklas. Avvecklingen bör inledas den 1 januari 1999. Regeringen bedömer att ansvaret för jordbruksstatistiken överförs till Jordbruksverket från och med den 1 januari 1999. Behovet av utredningsverksamhet och analyser med ekonomisk inriktning inom det jordbrukspolitiska området tillgodoses genom inrättandet av en ny myndighet (se avsnitt 4).

För länsstyrelsernas verksamhet på livsmedelsområdet är målet att medverka till att upprätthålla och om möjligt förbättra livsmedelskvaliteten. Länsstyrelserna skall också medverka till en effektiv livsmedelstillsyn inom länet.

Regeringen tillsatte under våren 1997 en utredning med uppgift att göra en översyn av livs-

medelstillsynen (dir. 1997:25). Utredningen har lämnat sitt betänkande och detta har remitterats. Remisstiden går ut den 15 oktober 1998.

8.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1997 ¹	Anslag 1998	Utgifts- prognos 1998 ¹	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
191,6	176,5	193,3	176,5	173,7	171,3

¹ Inklusivt ianspråkta reserverade medel från budgetåret 1995/96.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Prognosen för innevarande år tyder på att utgifterna för året överstiger för året anvisade medel. Livsmedelverket täcker underskottet genom att ta i anspråk sitt anslagssparande. Regeringen bedömer att en viss effektivisering av verksamheten är möjlig och att verkets ekonomi därmed kan komma i balans kommande år.

Prioriteringar för 1999

Regeringen prioriterar frågor som rör livsmedelssäkerhet, dvs. att konsumenterna skall kunna äta livsmedelsprodukter utan risk för sjukdomar. Viktiga faktorer för att nå detta är t.ex. hygien i produktionsmetoder och hantering m.m. och information om allergiframkallande ämnen i livsmedel.

Regeringen vill också bidra till att främja svensk export av livsmedel. Det är av starkt intresse att livsmedelsföretagen söker nya markna-

der utanför Sverige. Food From Sweden organiserar aktiviteter för att främja denna export med statliga medel. De huvudsakliga verksamhetsområdena är utbildningsinsatser, arrangemang vid internationella mässor samt information om svensk jordbrukspolitik och svenska livsmedel i särskilt utvalda länder.

Inom livsmedelsförsörjningen fortsätter arbetet med att utbilda länsstyrelsernas och kommunernas tjänstemän inom området dricksvattenförsörjning.

Ansvarsfördelningen för beredskapsåtgärder behöver fortfarande klargöras. En viss ytterligare effektivisering bedöms möjlig.

Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden föreslås avvecklas. Ansvaret för jordbruksstatistiken överförs till Jordbruksverket från och med den 1 januari 1999 (se avsnitt 4).

8.3 Resultatbedömning

En stor uppgift för Livsmedelsverket under verksamhetsperioden har varit uppföljning av de svenska salmonellagarantierna för nötkött och fjäderfä från övriga EU-länder. Detta har bland annat inneburit informationsutbyte med motsvarande myndigheter i andra EU-länder. Resultatet har blivit att förekomsten av salmonella infört från andra EU-länder har minskat.

Regeringen anser att livsmedelsberedskapen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Sårbarheten i dricksvattenförsörjningen kräver dock fortsatt analys.

De projekt som bedrivits för att främja export av livsmedel är utbildning, kartläggning och information, gemensamt svenskt deltagande i mässor utomlands och andra gemensamma länderaktiviteter. Under år 1998 har en utvärdering skett av verksamheten. (se anslagsavsnitt F6.)

8.4 Revisionens iakttagelser

RRV har i sin årliga rapport 1998 pekat på att Livsmedelsverket för den 31 december 1997 uppvisar ett negativt balanserat kapital på 1,5 miljoner kronor. RRV har framfört till Livsmedelsverket vikten av att den negativa utvecklingen av kapitalförändringen vänds. RRV

rekommenderar att budgetarbete och uppföljning ges hög prioritet. RRV har lämnat en revisionsberättelse utan invändningar för verket avseende räkenskapsåret 1997.

8.5 Anslag

F1 Statens livsmedelsverk

Tabell 8.1 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	116 407	Anslags-sparande	20 723
1998	Anslag	105 831	Utgifts-prognos	121 800
1999	Förslag	108 926		
2000	Beräknat	110 896 ¹		
2001	Beräknat	112 607 ¹		

¹ Motsvarar 108 926 tkr i 1999 års prisnivå.

Livsmedelsverkets mål är att i konsumenternas intresse verka för säkra livsmedel av god kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. Livsmedelsverkets främsta uppgifter är att utarbeta föreskrifter inom livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen (1971:511) samt leda och samordna livsmedelskontrollen, informera om viktiga förhållanden på livsmedelsområdet, aktivt medverka till att riksdagens och regeringens riktlinjer i fråga om kost och hälsa fullföljs, verkställa utredningar och praktiskt vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt att utveckla metoder för livsmedelskontrollen.

Livsmedelsverkets avgiftsintäkter består förutom av avgifter för köttbesiktning m.m., även av kontroll av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och främmande ämnen i animaliska livsmedel, avgiftsmedel för central tillsyn som överförs till verket från kommunerna, avgifter för provtagning och undersökning vid större livsmedelsanläggningar samt avgifter för tillstånd m.m. Dessutom erhålls intäkter från uppdragsverksamhet, publikationer och kursverksamhet.

Codex Alimentarius är ett regelverk för livsmedel som ingår i The Joint FAO/WHO Food Standards Program. Arbetet bedrivs i kommittéer som möts regelbundet. Till anslaget förs 325 000 kronor från anslag A1 *Bidrag till internationella organisationer m.m.* för att täcka kostnader i samband med deltagande i Codex-möten.

Jordbruksdepartementet förordnar även fortsättningsvis ombud till dessa möten.

Under budgetåret 1997 har Livsmedelsverket avslutat ett antal större projekt, bland vilka kan nämnas "Surt vatten i enskilda vattentäkter", "Livsmedelsförpackningar" samt ett antal informationskampanjer om bland annat bättre livsmedelshygien. EU-arbetet tar stora resurser i anspråk och Livsmedelsverkets personal har under perioden deltagit i ca 320 internationella möten.

Inom normgivningsverksamheten har Livsmedelsverket valt att prioritera arbetet med märkning av livsmedel, livsmedel för särskilda näringsändamål, främmande ämnen i livsmedel, tillsatser, dricksvatten och de veterinära bestämmelserna.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Livsmedelsverket är huvudman för besiktning-veterinärorganisationen som utför köttbesiktning vid kontrollslakterier m.m. Verkets utgifter för ändamålet täcks av avgifter som tas ut enligt särskild taxa av bland annat slakteriföretagen. Den avgiftsfinansierade köttbesiktningens verksamheten har under år 1997 lämnat ett överskott om 4,2 miljoner kronor. Resultatet hänför sig nästan uteslutande till området slakterier. Överskottet förklaras bland annat med uteblivna kostnader för provtagning, minskade resekostnader, minskade kostnader för kompetensutveckling m.m. Avgiftsfinansierad verksamhet skall inte ge upphov till överskott sett över en flerårsperiod. När det gäller köttbesiktningen överensstämmer den av Livsmedelsverket tillämpade taxan inte med det taxsystem som EU:s regelverk föreskriver. Livsmedelsverket arbetar med att utforma nya regler i överensstämmelse med EU:s bestämmelser som väntas träda i kraft den 1 januari 1999.

Resultatet för år 1997 vad gäller kontrollen av främmande ämnen i animaliska livsmedel är -0,4 miljoner kronor. När det gäller resultatet för kontrollen av bekämpningsmedelsrester i vegetabilier för år 1997 visar detta område på ett överskott på 1 miljon kronor. Den främsta anledningen till överskottet var minskade analyskostnader till följd av att analyserna blev billigare än beräknat men också att vissa analyser inte har kunnat göras.

Underskottet i den anslagsfinansierade verksamheten för budgetåret 1997 var 13,4 miljoner kronor. Underskottet beror på tillfälliga anställningar samt särskilda projektkostnader och finansieras med befintligt anslagssparande.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor			
Offentligrättslig verksamhet	Intäkter (som får disponeras)	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 1997	130 233	126 102	4 131
Prognos 1998	132 000	132 000	0
Budget 1999	132 000	132 000	0

Tabell 8.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter (som får disponeras)	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 1997	4 920	4 817	103
Prognos 1998	5 400	5 400	0
Budget 1999	5 400	5 400	0

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts. Skälet är att den justering av anslaget som gjordes för år 1998 med anledning av det förändrade sättet att finansiera avtalsförsäkringar på det statliga området (se bilaga 1, avsnitt 4) har korrigerats.

Slutsatser

Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor	
Anslag 1998	105 831
Pris- och löneomräkning	+2 676
Justering av lokalkostnader	-526
Anslagsjustering m.a.a. övergång till lånemodell	+339
Överföring från anslaget A1	+325
Justering av premier	+281
Förslag 1999	108 926

Från anslag A1 *Bidrag till internationella organisationer m.m.* förs 325 000 kronor för att täcka kostnader i samband med deltagande i Codex-möten.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 108 926 000 kronor för år 1999. Anslagsbehoven för åren 2000 och 2001 beräknas vara oförändrade i fasta priser.

F2 Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden

Tabell 8.4 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	3 970	Anslags-sparande	3 817
1998	Anslag	4 019	Utgifts-prognos	4 500
1999	Förslag	597		
2000	Beräknat	0		
2001	Beräknat			

Livsmedelsekonomiska samarbetsnämndens (LES) arbetsuppgifter är enligt förordning om ändring i förordningen (1988:862) med instruktion för Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (1990:1533) att genom att göra kalkyler och utredningar belysa den ekonomiska utvecklingen inom livsmedelsområdet. Nämnden skall särskilt belysa de effekter som en ny livsmedelspolitik får i lantbruket och senare led i livsmedelskedjan. Nämnden skall även låta verkställa utredningar som behövs för livsmedelspolitiska överväganden och beslut.

LES är enligt förordning om ändring i förordningen (1992:1668) om den officiella statistiken (1993:78) ansvarig myndighet för den officiella statistiken inom följande områden:

- Lantbrukets struktur
- Produktion i lantbruks- och trädgårdsnäring
- Sysselsättningen i jordbruket
- Skördeuppskattningar
- Lantbrukets ekonomi
- Prisutvecklingen i jordbruket

LES mål är att öka kunskapen om utvecklingen inom jordbruks- och livsmedelsområdet i syfte att förse regeringen och andra intressenter med beslutsunderlag.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

Myndighetens resultatredovisning ger en tydlig och god överblick av arbetet under år 1997. Nämnden har lagt ned förhållandevis mycket resurser på att bestämma behovsnivån inom olika statistikområden.

I september 1998 överlämnades till regeringen betänkandet Analysera mera (SOU 1998:108) (se vidare avsnitt 4.5). Utredaren föreslår bland annat att det bildas ett jordbruksekonomiskt institut med huvudansvar för samhällsekonomisk inriktad analys- och utredningsverksamhet inom det jordbrukspolitiska området. Arbetsuppgifterna rörande statistik flyttas över till Jordbruksverket. Vidare föreslås att LES avvecklas.

Riksdagen inrättade LES (dåvarande namn var Lantbruksekonomiska nämnden) genom beslut år 1969 (prop. 1969:107, bet. 1969:JoU24, rskr. 1969:204). I proposition 1969:107 nämns att huvuduppgiften för nämnden bör vara att regelbundet redovisa en helhetsbild av faktisk och förväntad utveckling inom lantbrukssektorn. Nämnden skall samordna statistikproduktionen samt kalkyler och utredningar rörande utvecklingen inom lantbruket för att få bättre underlag i bedömningen av bland annat jordbrukspolitikens verkningar.

Slutsatser

Regeringen föreslår att myndigheten avvecklas. Avvecklingen påbörjas den 1 januari 1999. Regeringen avser att överföra ansvaret för jordbruksstatistiken till Jordbruksverket från detta datum. För att täcka avvecklingskostnaderna beräknas för år 1999 anslagsbehovet till 597 000 kronor samt nyttjande av anslagssparandet.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts. Skälet är att den justering av anslaget som gjordes för år 1998 med anledning av det förändrade sättet att finansiera avtalsförsäkringar på det statliga området (se bilaga 1, avsnitt 4) har korrigerats.

Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor

Anslag 1998	4 019
Pris- och löneomräkning	+148
Justering av premier	-3
Minskat resursbehov	-3 567
Förslag 1999	597

F3 Kostnader för livsmedelsberedskap**Tabell 8.5 Anslagsutvecklingen**

Tusental kronor

1997	Utfall	25 809	Anslags- sparande	2 606
1998	Anslag	28 614	Utgifts- prognos	26 000
1999	Förslag	23 658		
2000	Beräknat	24 076 ¹		
2001	Beräknat	24 524 ¹		

¹Motsvarar 23 658 tkr i 1999 års prisnivå.

Livsmedelsförsörjningen är enligt beredskapsförordningen (1993:242) en särskild funktion inom det civila försvaret. Funktionen omfattar försörjning med livsmedel inklusive vatten, reglerings- och ransoneringsåtgärder för livsmedel, livsmedelshygien samt civil veterinärverksamhet. Basen för funktionens verksamhet utgörs av näringen, dvs. jordbruket, livsmedelsindustrin och handeln samt vattenverken.

Jordbruksverket är funktionsansvarig myndighet. Vidare har Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Fiskeriverket deluppgifter inom funktionen.

Skillnaden mellan anslagna medel och utfall för budgetåret 1997 beror på att avtal avseende vegetabiliskt fett och fettråvara inte var färdigförhandlade vid årets slut.

Regeringens överväganden**Resultatbedömning**

Målet för funktionen är att trygga befolkningens försörjningen med livsmedel och dricksvatten under höjd beredskap. Om en svår påfrestning skulle inträffa i fred skall konsekvenserna för samhället minskas. Enligt 1996 års totalförsvarsbeslut skall funktionsmålet säkerställas genom i huvudsak andra åtgärder än beredskapslagring.

Ökad vikt har lagts vid analyser av den nationella och internationella utvecklingen inom funktionen, planering för en anpassningsperiod samt information och övning. Förutsättningar för att näringslivet skall kunna upprätthålla sin verksamhet även under höjd beredskap måste skapas. Övning är viktigt för att kunna klara svåra påfrestningar på samhället i fred.

En anpassningsplan för funktionen har utarbetats. Den omfattar åtgärder för en uppbyggnad av lager i norra delarna av landet, såväl lager i partihandeln som beredskapslager av vissa livsmedelsråvaror. Vidare bevaras vissa lagerutrymmen med specialutrustning och viss lagring av strategiskt viktiga produkter fortsätter. Anpassningsplanen har realiserbarhetsprovats inom ramen för funktionens verksamhetsområde.

Avvecklingen av beredskapslagren går plan enligt. Intäkterna från lagerutförsäljningar har inlevererats till statskassan.

Det svenska EU-medlemskapet innebär att Sverige har begränsade möjligheter att självständigt påverka näringens utveckling. Inom livsmedelsindustrin pågår strukturförändringar mot ökad grad av koncentration och specialisering. Inom handeln pågår en liknade utveckling med färre distributionscentraler och minskande lagerhållning som följd.

Strukturutvecklingen inom industri och handel tillsammans med den planliga utförsäljningen av beredskapslager medför att funktionens förmåga avseende försörjning med livsmedel bedöms vara knappt godtagbar i Norrland, även förutsatt att planerad uppbyggnad av lager av livsmedel i Norrland kan genomföras under en ettårig uppbyggnadsperiod. Förmågan bedöms vara godtagbar i södra och mellersta Sverige.

Gränssättande för försörjningen med dricksvatten är el, reservvattentäkter, reservdelar och kemikalier. Vid störningar i ordinarie distributionssystem har förmågan att snabbt organisera distributionen av nödvatten avgörande betydelse. I de tre storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö bedöms förmågan som godtagbar på gränsen till icke godtagbar. I övriga landet bedöms förmågan som godtagbar. Förmågan att förhindra eller i tid upptäcka sabotage med B-stridsmedel bedöms inte som godtagbar.

Slutsatser

Regeringens bedömning utifrån de underlag som myndigheten lämnat är att de åtgärder som vidtagits i syfte att förbättra funktionens förmåga har genomförts på ett godtagbart sätt. För att minska den osäkerhet som råder om den faktiska förmågan för funktionen, även efter en anpassningsperiod, och därmed om önskvärd förmåga kommer att kunna nås under försvarsbeslutsperioden bör även realiserbarheten av den framtagna anpassningsplanen så långt möjligt prövas på ett mer övergripande sätt. Regeringens sammantagna bedömning är att verksamheten inom funktionen bör bedrivas på liknande sätt och i samma omfattning som under innevarande budgetår.

Regeringen har tidigare redovisat sin avsikt att återkomma till frågan om den centrala beredskapsadministrationen avseende vattenförsörjning. Målsättningen bör vara, liksom inom andra områden, att den s.k. ansvarsprincipen skall gälla, dvs. att den myndighet som ansvarar för en verksamhet i fred även skall bära ansvaret under höjd beredskap. Inom EU håller man för närvarande på att ta fram ett rådskdirektiv vars syfte är att skapa ett ramverk för skydd av yt- och grundvatten samt bidra till god vattenkvalitet. I anslutning till att detta direktiv införs kommer den administrativa/organisatoriska frågan att behandlas. Regeringen anser att direktivets införande bör inväntas och dess konsekvenser beaktas innan frågan om det centrala ansvaret kan lösas.

Regeringen avser att senare ge berörda myndigheter i uppdrag att redovisa i vilken utsträckning de mål för distributionen av vatten, i de fall ordinarie distribution inte kan upprätthållas, har uppnåtts.

Regeringen bedömer att 3 miljoner kronor kan sparas genom att verksamheten ominriktats. Därutöver bör anvisade medel för Jordbruksverkets förvaltningskostnader för livsmedelsberedskapen från och med år 1999 i sin helhet anvisas under anslaget B1 *Statens jordbruksverk*.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regeringen anslagsbehovet till 23 658 000 kronor för år 1999. För åren 2000 och 2001 bedöms anslagsbehovet vara oförändrat i fasta priser.

Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor

Anslag 1998	28 614
Pris- och löneomräkning	+544
Minskad resursbehov	-3 000
Överföring till anslaget B1	-2 500
Förslag 1999	23 658

F4 Livsmedelsstatistik

Tabell 8.6 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	29 442	Anslags-sparande	1 849
1998	Anslag	27 084	Utgifts-prognos	27 000
1999	Förslag	24 588		
2000	Beräknat	25 005 ¹		
2001	Beräknat	25 506 ¹		

¹ Motsvarar 24 588 tkr i 1999 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES) för statistik inom jordbruksområdet inklusive kostnaden för jordbruksstatistisk årsbok och livsmedelstatistiskt program. De huvudsakliga faktorer som styr utgifterna på området är reglerade genom EG-förordningar. Från och med budgetåret 1999 kommer anslaget att disponeras av Jordbruksverket. Se avsnitt 4.5 om Jordbruks- och livsmedels-ekonomiskt institut.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under åren 1999 eller 2000 skall Sverige liksom övriga medlemsstater genomföra en totalundersökning på strukturområdet. För Sveriges del kommer undersökningen att genomföras under år 1999. Undersökningen kommer att kräva extrainsatser och förberedelsearbetet påbörjas under hösten 1998. Regeringen bedömer, trots genomförandet av denna undersökning, att en besparing är möjlig tack vare viss effektivisering och förenkling av statistikproduktionen.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 24 588 000 kronor. För åren 2000 och 2001 bedöms anslagsbehovet vara oförändrat i reala termer. Från och med den 1 januari 1999 kommer anslaget F4 *Livsmedelsstatistik* disponeras av jordbruksverket.

F5 Jordbruks- och livsmedelstatistik finansierad från EG-budgeten

Tabell 8.7 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	4 500	1 500	
1998	Anslag	6 000	2 200
1999	Förslag	3 700	
2000	Beräknat	3 700	
2001	Beräknat	3 700	

Anslaget disponeras av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden. Från och med budgetåret 1999 kommer anslaget att disponeras av Jordbruksverket. Anslagsbeloppet motsvarar EU:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

För åren 1999 och 2001 beräknas en medfinansiering för bokföringsundersökningen med 1,2 miljoner kronor. För år 1999 beräknas samma belopp för denna undersökning samt ytterligare 5 miljoner kronor för strukturundersökningen avseende år 1997. I genomsnitt belastas anslaget med 3,7 miljoner kronor per år. Bidraget för den EU-anpassade strukturundersökningen år 1999 beräknas inte betalas ut förrän år 2001.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 3 700 000 kronor. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehovet vara oförändrat. Från och med den 1 januari 1999 kommer anslaget F5

Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten disponeras av Jordbruksverket.

F6 Exportfrämjande åtgärder

Tabell 8.8 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
1997	10 000 ¹	4 000 ¹	
1998	Anslag	5 000	5 000 ²
1999	Förslag	15 000	
2000	Beräknat	10 000	
2001	Beräknat	5 000	

¹ Reservationsanslaget G 8. Konsument och marknadsföringsåtgärder inom livsmedel sområdet budgetåret 1995/96 anslagsposten 2.

² Därutöver beräknas 4 000 tkr tas i anspråk av reserverade medel från 1995/96 års anslag G8, anslagsposten 2.

Verksamheten finansierades år 1997 genom tidigare anvisade medel. Budgetåret 1998 fördes ett ramanslag upp på statsbudgeten med 5 miljoner kronor. Därtill beslutade regeringen under året att avsätta ytterligare 5 miljoner kronor från utgiftsområde 19 Regional utjämning och utvecklingsanslaget A1 *Regionalpolitiska åtgärder*.

Regeringens överväganden

Den gemensamma marknaden ger nya förutsättningar och möjligheter för svensk livsmedelssektor att utvecklas. Den ökade konkurrensen innebär också krav på ökad effektivitet inom jordbruket och livsmedelsindustrin. Svenska företag måste profilera sig mer än tidigare och större insatser behövs vad gäller marknadsföring. Det bör finnas utrymme för en expanderande svensk livsmedelssektor inte minst på EU-marknaden. Det svenska jordbruket har i fråga om djurhälsa, olika produktkrav m.m. varit ett föregångsland. Detta har skapat en goodwill för svenska livsmedel och utgör en god grund för framtida exportsatsningar för den svenska livsmedelsindustrin. En ökad export av livsmedel är viktig för att livsmedelsproduktionen skall finnas kvar i nuvarande omfattning.

Genom statens regelsystem för jordbruk och genom internationella regler för stora delar av jordbruksproduktionen och livsmedelsindustrin har dessa sektorer saknat förutsättningar att exportera sina produkter.

Huvudansvaret för export- och marknadsföringsåtgärder ligger alltid på näringen. Regeringen vill emellertid genom att främja export-satsningar bidra till en positiv utveckling inom sektorn.

Resultatinformation

Jordbruksdepartementet begärde att en utvärdering av Food From Sweden (FFS) avseende verksamhetsperioden 1992–1996 skulle genomföras. Uppdraget genomfördes av konsultföretaget Deloitte&Touche. I sin rapport drar Deloitte&Touche slutsatsen att FFS-projektet har förvaltats väl. Enligt rapporten finns det ett tydligt intresse från företagen att verksamheten fortsätter att bedrivas. Flera företag tycker att de ansvariga för FFS har lyckats förvalta och utveckla projektet med begränsade resurser. Efter denna period har verksamheten utvecklats ytterligare i omfattning med samma administrativa resurser.

Mot bakgrund av denna utvärdering och att regeringen bedömer att möjligheterna för en ökad export av livsmedel är goda föreslås att ytterligare medel satsas på verksamheten kommande treårsperiod. För närvarande saknas till viss del medel avseende åren 2000 och 2001 för att uppnå samma nivå som föreslås för år 1999. Regeringen avser att återkomma i denna fråga i budgetpropositionen för år 2000.

Slutsatser

Regeringen föreslår att ett anslag på 15 000 000 kronor anvisas för år 1999. För år 2000 och 2001 beräknas mot bakgrund av ovanstående tills vidare anslagsbehovet till 10 000 000 respektive 5 000 000 kronor. Regeringen eller den myndighet som regeringen beslutar bör få disponera medel under detta anslag.

9 Utbildning och forskning

9.1 Omfattning

Högre utbildning och forskning inom det område som rör vård och hållbart nyttjande av biologiska naturresurser ligger inom Jordbruksdepartementets område. Utbildning inom detta område bedrivs vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Verksamheten bedrivs i enlighet med högskolelagen (1992:1434) och förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet. SLU erbjuder förutom långa yrkesinriktade utbildningar till agronom, hortonom, jägmästare, landskapsarkitekt och veterinär även kandidat/magisterexamen inom områdena skog, bioteknologi, naturresurser samt ekonomi med naturresursinriktning. Därutöver finns kortare yrkesutbildningar.

Utbildningen och forskningen syftar till att värna om vården och det hållbara nyttjandet av de biologiska naturresurserna. Forskningen har ett särskilt ansvar för att kunskaperna om naturresurserna utvecklas för kommande generationers behov. Viktiga globala miljö- och livsmedelsförsörjningsfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner.

Medel för forskningen anvisas huvudsakligen via anslag till SLU och Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR). Inom utgiftsområdet bedrivs även kollektiva program som rör skogsforskning, jordbruksteknisk forskning samt forskning och utvecklingsverksamhet inom områdena växtförädling och trädgård.

Regeringen har i den forskningspolitiska propositionen Forskning och samhälle (prop. 1996/97:5, bet. 1996/97:UbU3, rskr. 1996/97:99) angett riktlinjerna för den allmänna

forskningspolitiken och den forskning som bedrivs vid SLU respektive finansieras av SJFR.

9.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1997 ¹	Anslag 1998	Utgifts- prognos 1998	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
1 212,4	1 228,9	1 253,4	1 290,3	1 330,7	1 365,9

¹ Inklusive ianspråkta reserverade medel från budgetåret 1995/96.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Den relativt kraftiga besparing som ålades SLU budgetåret 1995/96 har inneburit indragning av anställningar och koncentration av verksamheten till fyra huvudorter. SLU har under innevarande år lyckats vända den ekonomiska situationen till ett positivt resultat. Av regeringens satsning på en kraftig utbyggnad av högskolan har SLU tilldelats 450 nya utbildningsplatser under innevarande budgetår.

SJFR ålades budgetåret 1998 en besparing på 14 miljoner kronor. Innevarande år disponerar forskningsrådet nära 200 miljoner kronor för forskning utöver sparade medel från tidigare år.

Prioriteringar för 1999

Som redan aviserats i 1998 års ekonomiska vårproposition föreslår regeringen att till SLU återlägga den besparing på 9,4 miljoner kronor som ålades universitetet år 1998.

I vårpropositionen aviserades också medel för en kompletterande utbildning för veterinärer

med utländsk examen. Det är angeläget ur såväl samhällsekonomisk som allmänmännisklig synvinkel att ge SLU möjlighet att anordna sådan utbildning.

Som ett led i att stärka djurskyddets ställning föreslår regeringen att medel avsätts för delfinansiering av en professur i djurskydd vid veterinärmedicinska fakulteten vid SLU för kommande femårsperiod.

Regeringen prioriterar en fortsatt ökad satsning på grundutbildningen inom högskolan fram till år 2000. Utbildningsfrågorna är en viktig del av regeringens åtgärder för en ökad sysselsättning. Med anledning av regeringens program för en utökning av antalet studieplatser inom högskolan har beslutats att antalet helårsplatser vid SLU:s utbildningar utökas med 200 platser under budgetåret 1999.

9.3 Resultatbedömning

SLU:s utbildningsuppdrag under perioden 1997–1999 uppgår till 8 600 helårsprestationer. Drygt en tredjedel av det totala uppdraget har presterats under år 1997. Genom statsmakternas beslut om en ökning av antalet högskoleplatser samt att antalet studenter i framför allt magisterprogrammen har ökat, bedöms möjligheterna att nå målet som goda. Det ökade utbildningsuppdraget har medfört en tyngdpunktsförskjutning i SLU:s verksamhet från forskning mot utbildning.

Inom ramen för ansvaret för vård och nyttjande av de biologiska naturresurserna kan särskilt pekas på verksamheten med fortlöpande miljöanalys och utvecklingen av denna. SLU har som ett led i denna utveckling tillsatt en professur i miljöanalys och ett samverkansorgan, SLU Miljödata, har inrättats. SLU Miljödata sammanfattar sin verksamhet på följande sätt: "Fortlöpande miljöanalys syftar till att följa växlingar i miljöns tillstånd, värdera problem och lämna underlag för samt utvärdera resultat av miljövårdsåtgärder. Detta sker genom insamling och analys av miljödata, förmedling av miljödata och -information, utveckling av metoder och utbildning." Regeringens bedömning är att utvecklingen av verksamheten sker enligt regeringens intentioner.

Vidare vill regeringen peka på den självvärdering av kvalitetsarbetet som bedrivs inom SLU. En sådan självvärdering har genomförts under budgetåret 1997 och utgjort en grund för Högskoleverkets granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid universitetet. Verkets bedömargrupp anser bland annat att universitetet genom sitt strategiarbete har goda förutsättningar för förändringsprocessen, även om kvalitetsarbete bör utvecklas ytterligare.

Den forskning som bedrivs inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde har stor betydelse för utvecklingen av vården och det hållbara nyttjandet av de biologiska naturresurserna. Regeringens uppdrag till SJFR att initiera ett program inom ekologisk jordbruks- och trädgårdsforskning, har resulterat i ett stort antal projekt. Vidare har en forskarskola inom området inrättats. För att vidga och förnya livsmedelsforskningen till stöd för konsumentintresset har SJFR under året tillsammans med livsmedelskedjorna och livsmedelsföretagen initierat ett nytt forskningsprogram, Kunskapsplattform för livsmedelsbranschen (KLIV).

9.4 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) redovisar i Årlig rapport 1998 till regeringen att SLU:s verksamhet för räkenskapsåren 1995/96 och 1997 uppvisar underskott i resultaträkningen. Underskottet under år 1997, som uppstått trots att vissa besparingsåtgärder vidtagits, uppgår till 84 miljoner kronor. Ett balanserat överskott finns dock sedan tidigare år och uppgår till 110 miljoner kronor efter det att årets underskott beaktats. RRV har till SLU framfört vikten av att den negativa utvecklingen av kapitalförändringen vänds. RRV har rekommenderat att budgetarbete och uppföljning ges hög prioritet. Vidare har redovisningen av pågående projekt vid SLU uppvisat brister. Detta kan få en icke oväsentlig påverkan på kapitalförändringen. SLU:s besparingsarbete synes nu leda till att den negativa utvecklingen bryts. Prognosen för innevarande budgetår visar på ett överskott på 20 miljoner kronor.

RRV pekar också på vikten av att styrelseledamöter och i vissa fall myndighetschefer i myndigheter med s.k. anknuten stiftelseförvaltning är införstådda med sitt personliga skadeståndsansvar för stiftelseförvaltningen.

Regeringen avser att noga följa den ekonomiska utvecklingen vid SLU.

Både SLU och SJFR har erhållit revisionsberättelser utan invändningar för räkenskapsåret 1997.

9.5 Anslag

G1 Sveriges lantbruksuniversitet

Tabell 9.1 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Utgifts- prognos	Anslags- sparande
1997	Utfall	980 773		0
1998	Anslag	1 021 979	1 021 979	
1999	Förslag	1 080 919		
2000	Beräknat	1 117 703 ¹		
2001	Beräknat	1 148 804 ²		

¹ Motsvarar 1 097 971 tkr i 1999 års prisnivå.

² Motsvarar 1 111 285 tkr i 1999 års prisnivå.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) skall utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information.

Anslaget finansierar grundutbildning, forskarutbildning, forskning, miljöanalys samt information och fortbildning.

Verksamheten bedrivs utifrån ett sektorsansvar, som preciseras av ansvarsområdena jord- och trädgårdsbruk, landskapsplanering, livsmedelsproduktion, naturvård, skogsbruk och vedråvarans förädling, vattenbruk samt veterinärmedicin och husdjursskötsel.

Grundutbildningen bedrivs inom fem långa och åtta korta yrkesprogram samt inom de fyra kandidat/magisterutbildningarna skogsvetar-, bioteknologi- och naturresursprogrammen samt ekonomiprogrammet med naturresursinriktning.

Forskningen bedrivs utifrån de riktlinjer som angetts i den forskningspolitiska propositionen Forskning och Samhälle (prop. 1996/97:5, bet. 1996/97:UbU3, rskr. 1996/97:99).

Vad som allmänt sägs om högre utbildning och forskning under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning gäller också för SLU om inte annat framgår.

Regeringens överväganden

Resultatbedömning

För att möta det spararbete som ålades SLU budgetåret 1995/96 har SLU bland annat dragit in 33 högre tjänster vid innehavarnas pensionsavgång. Inför budgetåret 1998 har SLU vidtagit ytterligare åtgärder i besparingssyfte bland annat med anledning av att effekterna av nedskärningarna dröjde, såsom att dra in professuren i radioekologi och avveckla institutionen. Under innevarande budgetår har emellertid den negativa utvecklingen vänts och prognosen för år 1998 pekar på en positiv kapitalförändring. Detta har skett bland annat genom att styrelsen beslutat om stor restriktivitet vid samtliga anställningsbeslut och en ändring i delegationsordningen, vilket har resulterat i en ökad ekonomisk medvetenhet. Vidare förs diskussioner internt inom SLU om sammanläggning av institutioner till större enheter för att bland annat kunna hålla en tillräckligt hög administrativ kompetens.

Genom statsmakternas beslut har SLU tilldelats nya utbildningsplatser. Detta har lett till en tyngdpunktsförskjutning i SLU:s verksamhet. En allt större del av SLU:s ekonomiska resurser inom statsanslaget går till grundutbildning.

Omfattningen av den tillämpade jordbruks- och skogsbruksforskningen har minskat. Inom SLU har startats en diskussion om den framtida organisationen och finansieringen av främst sådan tillämpad forskning. I syfte att åstadkomma ett fördjupat samarbete mellan SLU och samhället samt för att finna nya organisatoriska former för sektorsinriktad forskning har rektor fått i uppdrag av styrelsen att utreda möjligheterna för sådan forskning.

Frågan om SLU:s departementstillhörighet har länge diskuterats. Inför ett ställningstagande till frågan har en utredning tillsatts av Regeringskansliet för att bland annat kartlägga SLU:s sektorsansvar samt analysera vilka konsekvenser en överföring av SLU från Jordbruksdepartementet till Utbildningsdepartementet får. Uppdraget skall redovisas senast den 15 november 1998. Regeringen avser därefter att göra en bedömning av frågan.

SLU har i årsredovisningen för budgetåret 1997 redovisat en minskning av kostnaderna per utbildningsplats för programstudenterna både vad gäller långa och korta program. Flera av de kortare utbildningarna är dessutom i ett etable-

ringsskede varför kostnaderna för dessa är större än för etablerade utbildningar.

Tabell 9.2 Kostnad per plats vid SLU

Tusental kronor

1993/94	164
1994/95	163
1996	138
1997	127

SLU:s årsredovisning är överskådlig och informativ. Utförda prestationer samt resultaten av dessa redovisas utförligt och kopplas till av regeringen uppställda verksamhetsmål. Med hänsyn till de besparingar som SLU har ålagts anser regeringen att universitetet utfört sitt uppdrag väl.

Veterinärer med utbildning från land utanför EU har idag små möjligheter att få legitimation och därmed kunna utöva sitt yrke i Sverige utan en kompletterande utbildning. På grund av SLU:s minskade resurser har möjligheterna för SLU att anordna sådan utbildning kraftigt reducerats. I syfte att tillvarata den resurs som dessa personer utgör, föreslår regeringen att SLU anvisas 3,125 miljoner kronor per år för en kompletterande utbildning för utländska veterinärer.

Regeringen föreslår som ett led i att stärka djurskyddets ställning en förstärkning av anslaget med 3 miljoner kronor för delfinansiering av en professur i djurskydd vid veterinärmedicinska fakulteten vid SLU för kommande femårsperiod.

Från anslaget överförs 530 000 kronor till anslaget E1 *Statens veterinärmedicinska anstalt* för en förbränningsugn, vilken har finansierats från SLU:s anslag och tidigare nyttjats av båda myndigheterna. SLU:s användning av förbränningsugnen är under avveckling. Vidare överförs 300 000 kronor för stöd till biodling från SLU:s anslag till E3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*. För ett tillskott av 420 nya utbildningsplatser år 2000 anvisas från och med år 2000 13,314 miljoner kronor.

I enlighet med riksdagens beslut (bet. 1994/95:UbU18, rskr. 1994/95:405) med anledning av prop. 1994/95:164 Jämställdhet mellan kvinnor och män inom utbildningsområdet anvisades särskilda medel för inrättande av nya professurer i syfte att åstadkomma en jämnare könsfördelning inom professorskåren samt förbättra kvinnors möjligheter att göra forskarkarriär. Professurerna finansieras genom särskilda medel som riksdagen beslutat om samt

med medel för berörda forskningsråd och lärosäten. Professurer för underrepresenterat kön vid SLU har inrättats inom växtbiokemi, hortikulturell genetik och förädling, vattenbruk, särskilt fiskars beteende samt markekologi med inriktning mot kolets omsättning. Den sistnämnda professuren har i sin helhet finansierats av berörda myndigheter under Jordbruksdepartementet. Från och med budgetåret efter det att placeringen är klar skall forskningsrådets andel av kostnaderna anvisas direkt till berörda lärosäten.

Den besparing på 9,4 miljoner kronor som gjordes för budgetåret 1998 återläggs budgetåret 1999 till anslaget. I enlighet med tidigare beslut anvisas medel för de nya utbildningsplatser som tilldelades SLU hösten 1998 och som från och med år 1999 utgör helårsplatser samt för ytterligare 200 nya utbildningsplatser som SLU tilldelats från och med hösten 1999. Till Gammelkroppa skogsskola anvisas via anslaget en förstärkning med 675 000 kronor för utbildning av ingenjörer med skoglig inriktning.

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts. Skälet är att den justering av anslaget som gjordes för år 1998 med anledning av det förändrade sättet att finansiera avtalsförsäkringar på det statliga området (se bilaga 1, avsnitt 4) har korrigerats.

Resurser för ökade utgifter för utbildningsbidrag för forskarstuderande med anledning av ålderspensionsreformen har beräknats till 150 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 9.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter (varav tjänste- export)	Kostnader	Resultat (Intäkt -kost- nad)
Utfall 1997	115 904 (12 000)	115 904 (12 000)	0
Prognos 1998	117 404 (14 000)	117 404 (14 000)	0
Budget 1999	118 000 (14 000)	118 000 (14 000)	0
Beräknat 2000	118 000 (15 000)	118 000 (15 000)	0
Beräknat 2001	118 000 (15 000)	118 000 (15 000)	0

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 1999 till 1 080 919 000 kronor. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven till 1 117 703 000 kronor respektive 1 148 804 000 kronor.

Beräkning av anslaget för 1999

Tusental kronor

Anslag 1998	1 021 979
Justering m.a.a. övergång till lånemodell	+7 700
Pris- och löneomräkning	+19 395
Justering av premier	+3 111
Återföring av besparing	+9 400
Kostnader för ålderspensionsreformen	+150
Nya utbildningsplatser i enlighet med tidigare beslut	+9 232
Tillskott för kompletterande utbildning för utländska veterinärer	+3 125
Förstärkning av bidraget till Gammelkroppa skogsskola	+675
Djurskyddsprofessor	+3 000
Överföring från anslaget G3	+1 802
Överföring från UO 16	+2 180
Överföring till anslaget E1	-530
Överföring till anslaget E3	-300
Förslag 1999	1 080 919 000

G2 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Förvaltningskostnader

Tabell 9.4 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	10 853	Anslags-sparande	892
1998	Anslag	10 806	Utgifts-prognos	10 500
1999	Förslag	11 158		
2000	Beräknat	11 357 ¹		
2001	Beräknat	11 540 ¹		

¹ Motsvarar 11 158 tkr i 1999 års prisnivå.

Skogs- och jordbrukets forskningsråds (SJFR) huvuduppgift är att främja och stödja i första hand grundläggande och långsiktig forskning som gagnar ett hållbart nyttjande av biologiska naturresurser med särskild inriktning på de areella näringarna.

Rådet skall verka för ett vidgat internationellt samarbete och arbeta för att information om

forskning och forskningsresultat sprids till samhället och berörda näringar.

Regeringen har i den forskningspolitiska propositionen Forskning och Samhälle (prop. 1996/97:5, bet. 1996/97:UbU3, rskr. 1996/97:99) dragit upp riktlinjerna för inriktningen av SJFR:s forskning.

SJFR har det nationella ansvaret för vissa EU-program samt delprogrammet Jordbruk och Fiske (FAIR) i EU:s fjärde ramprogram för forskning och utveckling. SJFR har bilaterala samarbetsavtal med Institut National de la Recherche Agronomique i Frankrike och med Consiglio Nazionale della Recherche i Italien. Det nordiska samarbetet inom jordbruksområdet är etablerat sedan länge inom ramen för Nordiska ministerrådet och bedrivs inom Nordiska Kontaktorganet för Jordbruksforskning (NKJ) och SJFR är också representerade i den nordiska arbetsgruppen för fiskforskningen (NAF). Nordiskt samarbete inom skogsforskningen sker inom Samnordisk skogsforskning (SNS), som har ställning av en institution under Nordiska ministerrådet. Fr.o.m. år 1998 är de nordiska sekretariaten för såväl NKJ som SNS placerade vid SJFR med huvudsekreteraren som ordförande.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

SJFR hanterar årligen ca 1 000 ansökningar om forskningsbidrag, stipendier, resebidrag etc. SJFR ger också råd och vägledning till forskare som vill finansiera sin forskning med medel från rådet eller andra finansierare, t.ex. nordiska samarbetsorgan eller EG-kommissionen.

Forskningssamarbetet inom EU har intensifierats. Det svenska deltagandet i EU:s fjärde ramprogram, delprogrammet, ökar både vad gäller antalet ansökningar och antalet beviljade projekt. År 1996 beviljades 14 ansökningar av totalt 60 svenska ansökningar. För år 1997 var motsvarande siffror 45 beviljade projekt av 160 ansökningar.

Under budgetåret 1997 har SJFR slutfört en utvärdering av träkvalitetsforskning samt utarbetat forskningsprogram för dels trädgårdsnäringen dels för "Friska husdjur". Vidare har SJFR redovisat regeringens uppdrag att planera och genomföra ett forskningsprogram för ekologisk jordbruks- och trädgårdsproduktion.

SJFR:s årsredovisning för 1997 är överskådlig och ger en bra information om måluppfyllelsen.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 11 158 000 kronor för år 1999. Anslagsnivåerna för åren 2000 och 2001 motsvarar 1999 års anslagsnivå i fasta priser.

G3 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och kollektiv forskning

Tabell 9.5 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
1997	Utfall	141 191 ¹	Anslags-sparande	63 659
1998	Anslag	195 234	Utgifts-prognos	220 000
1999	Förslag	197 285		
2000	Beräknat	200 696 ²		
2001	Beräknat	204 592 ²		

¹ Därutöver har 73 943 tkr tagits i anspråk av reserverade medel från 1995/96 års anslag H2 Skogs- och jordbrukets forskningsråd: Forskning och 4 774 tkr från 1995/96 års anslag H4 Stöd till kollektiv forskning.

² Motsvarar 197 285 tkr i 1999 års priser.

Under anslaget finansieras SJFR:s forskningsstöd samt stöd till kollektiv forskning. Den kollektiva forskningen omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling.

I regeringens proposition Forskning och samhälle (prop.1996/97:5, bet. UbU:3, rskr. 1996/97:99) föreslogs att SJFR skulle ges ett uppdrag att planera och genomföra ett forskningsprogram för ekologisk jordbruks- och trädgårdspanning och anvisades för detta ändamål 46,5 miljoner kronor. SJFR har under år 1997 redovisat uppdraget.

Under budgetåret 1997 har SJFR också inkommit med en resultatredovisning avseende den kollektiva växtförädlingen för åren 1993–1996. SJFR och Stiftelsen Lantbruksforskning har beslutat att utvärdera verksamheten.

Regeringens överväganden

SJFR har för den kollektiva forskningen träffat avtal med Stiftelsen Jordbruks- och Miljöteknisk forskning om gemensam finansiering av forsk-

nings- och utvecklingsverksamhet på det jordbrukstekniska området. Ansvaret för programmets genomförande ligger hos Jordbrukstekniska institutet. SJFR har vidare träffat avtal med Stiftelsen Skogsbrukets Forskningsinstitut om gemensam finansiering av viss skogsforskning. Avtalen omfattar perioden 1997–2000 för verksamhetens inriktning, men den ekonomiska delen har, med hänsyn till den pågående omstrukturering av det statliga stödet till den kollektiva forskningen, omfattat ett år i taget. Insatserna inom trädgårdsforskningen avser områdena hemträdgårdar och grönytemiljöer, inklusive verksamheten inom MOVIUM-sekretariatet vid SLU i Alnarp. Växtförädlingsprogrammet avser icke kommersiella jordbruks- och trädgårdsgrödor.

Tabell 9.6 Kollektiva program

Tusental kronor

	1998	1999 (beräknat)
Jordbruksteknik	3 700	3 700
Skogsforskning	24 300	24 300
Trädgårdsforskning	11 000	11 000
Växtförädling	7 000	7 000
Summa program	46 000	46 000

Anslagssparandet uppgick vid ingången av innevarande budgetår till drygt 63 miljoner kronor. SJFR har i budgetunderlaget för år 1999–2001 redovisat en plan för hur dessa skall disponeras.

I enlighet med riksdagens beslut med anledning av proposition 1994/95:164 Jämställdhet mellan kvinnor och män inom utbildningsområdet anvisades särskilda medel för inrättande av nya professurer i syfte att åstadkomma en jämnare könsfördelning inom professorskåren samt förbättra kvinnors möjligheter att göra forskarkarriär. Professurerna finansieras genom särskilda medel som riksdagen beslutat om samt med medel för berörda forskningsråd och lärosäten. Från och med budgetåret efter det att placeringen är klar skall forskningsrådets andel av kostnaderna anvisas direkt till berörda lärosäten. Med anledning härav minskas SJFR:s anslag med 2 082 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska förpliktelser

SJFR bör ges fortsatt möjlighet att åta sig mer långsiktigt projektstöd. Regeringen föreslår

därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 1999 ta på sig ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till forskning och kollektiv forskning som finansieras över anslaget G3 som innebär utgifter på högst 155 miljoner kronor efter år 1999.

Tabell 9.7 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1999 beräknat	2000 beräknat	2001 beräknat
Utestående förpliktelser vid året början	160 000	-	-
Nya förpliktelser	225 000	-	-
Infriade förpliktelser ¹	-230 000	-100 000	55 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	155 000	-	-
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	155 000	-	-

¹ Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 1999 till 197 285 000 kronor för SJFR för forskning och kollektiv forskning. För åren 2000 och 2001 beräknas anslaget vara oförändrat i fasta priser.

G4 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tabell 9.8 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	882		
1998	Anslag	901	Utgifts- prognos	901
1999	Förslag	920		
2000	Beräknat	936	¹	
2001	Beräknat	950	¹	

¹ Motsvarar 920 tkr i 1999 års prisnivå.

Kungl. skogs- och lantbruksakademiens uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet. Anslaget finansierar kostnader för akademiens ordinarie tjänstemän, ersättning åt skoglig expertis, bidrag till bibliotek m.m. samt vissa kostnader för utländskt forskarutbyte och utländska forskarkontakter.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Under det gångna budgetåret har akademien belyst aktuella jordbruks- och skogsbruksfrågor vid ordinarie månadssammankomster och seminarier, genom arbete inom utskott, kommittéer och arbetsgrupper samt utgivande av rapporter. Några av de viktigaste områdena som behandlats under år 1997 har varit bland annat livsmedelsfrågor, den europeiska jordbrukspolitiken, landsbygdsutvecklingen, miljö och uthållig utveckling, kretsloppsfrågor och certifieringsfrågor. De ämnesområden som akademien har valt för sina konferenser och seminarier speglar väl aktuella diskussionsämnen och problemställningar inom verksamhetsområdet.

Slutsatser

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 920 000 kronor för år 1999. Anslagsbehoven för åren 2000 och 2001 beräknas vara oförändrat i fasta priser.

10 Skogsnäring

10.1 Omfattning

Skogsbruk och skogsindustri är sedan länge en viktig basnäring för Sverige. Näringen som är starkt exportberoende kännetecknas av mycket långsiktig planering, stora investeringar i industriedet, minskande arbetskraftsbehov och krav på hushållning med huvudråvaran skogen. Skogsnäringen är den bransch som svarar för de största nettoexportinkomsterna i vårt land.

Sedan början av 1990-talet lämnas inga statliga subventioner till skogsnäringens kommersiella delar. Statliga subventioner är enligt svensk uppfattning destruktiva för en näring som måste arbeta på en starkt konkurrensutsatt internationell marknad.

Statens insatser på skogsnäringens område begränsas till i huvudsak området natur- och kulturmiljövård, främst inriktade på de åtgärder som annars skulle innebära stora ekonomiska uppföringar för näringen. Grundläggande forskning och utbildning är andra stora statliga insatsområden.

Detta verksamhetsområde avser i huvudsak den verksamhet som Skogsvårdsorganisationen bedriver. Skogsvårdsorganisationen består av Skogsstyrelsen, som är central förvaltningsmyndighet, och de 11 regionala skogsvårdsstyrelserna. Länsstyrelsen i Gotlands län fullgör skogsvårdsstyrelsens uppgifter där under en femårsperiod.

Regeringen lämnade i maj i år en proposition till riksdagen som innehåller en uppföljning av 1993 års skogspolitiska beslut (prop. 1997/98:158). Uppföljningen bygger på en omfattande utvärdering som Skogsstyrelsen och i vissa delar Naturvårdsverket har gjort. I underlaget för propositionen ingår även det underlag

för fördjupad prövning av Skogsvårdsorganisationens verksamhet perioden 1999–2001 som Skogsstyrelsen har lämnat. Även delar av vad regeringen har anfört i 1998 års ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150) och i prop. 1997/98:145 Svenska miljömål, miljöpolitik för ett hållbart Sverige har anknytning härtill liksom delar av den lagstiftning som ändras genom införande av en miljöbalk (prop. 1997/98:90, bet. 1997/98:JoU25, rskr. 1997/98:279). Regeringens förslag för detta verksamhetsområde skall alltså ses som ett komplement till de övriga förslag på området som har lämnats till riksdagen.

De globala skogsfrågorna får allt större betydelse. Sverige deltar i de internationella aktiviteter som rör skogsbruk och skogsindustri. En stor uppgift i det internationella arbetet är att bidra till en överenskommelse om ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart skogsbruk i alla delar av världen. I EU har skogsfrågorna aktualiserats genom arbetet med Agenda 2000 och parlamentsbeslutet om en gemensam skogsstrategi. Samarbetet och samordningen inom EU bör kunna förbättras när det gäller kommissionens åtgärder, arbetet med globala konventioner, forskning och utveckling och vissa miljöåtgärder. Det nordiska samarbetet på skogsbruksområdet är angeläget inte minst mot bakgrund av Sveriges och Finlands EU-medlemskap och Norges val att stå utanför.

10.2 Utgiftsutvecklingen

Utgiftsutvecklingen

Miljoner kronor (löpande priser)

Utfall 1997 ¹	Anslag 1998	Utgifts- prognos 1998 ¹	Förslag anslag 1999	Beräknat anslag 2000	Beräknat anslag 2001
397,4	331,3	365,5	351,1	372,8	382,1

¹ Inklusiva ianspråkta reserverade medel från budgetåret 1995/96.

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Skogsvårdsorganisationens verksamhet har präglats av de omfattande omorganisationer som påbörjades redan år 1993 och som har fullföljts de senaste två åren. Sammanlagt har antalet anställda i organisationen minskat till en tredjedel under omorganisationen. Samtidigt har kraven på kunskaper hos personalen ökat och behovet av organisationens fortsatta lokala förankring betonats. Omorganisationen och den minskade basen för uppdragsverksamhet har lett till sämre ekonomisk utfall för verksamheten. Utvärderingen av skogspolitiken visar dessutom att det behövs ökade rådgivningsinsatser både vad gäller skogsproduktion och natur- och kulturmiljövård.

Förändringar

Utöver följderna av omorganisationen har inga större förändringar skett under år 1997 eller hittills under år 1998.

Prioriteringar för 1999

Skogsvårdsorganisationen skall särskilt inrikta sin verksamhet på rådgivning och tillsyn så att målen för skogspolitiken tillgodoses i högre utsträckning (jmf. prop. 1997/98:158).

10.3 Resultatbedömning och slutsatser

Skogsstyrelsen har lämnat ett underlag för fördjupad prövning för perioden 1999–2001. Underlaget innehåller även den utvärdering av skogspolitiken som regeringen begärt och som riksdagen önskar få redovisad. Materialet är omfattande. Det innehåller en mängd uppgifter om

utvecklingen under 1990-talet på flera delområden. Omfattande enkäter har gjorts för att klarlägga skogsägarnas attityder till skogspolitiken. Fristående utredare och konsulter har anlåtats. Stora delar av materialet har remissbehandlats. Sammantaget bildar det underlaget för den proposition om uppföljning av skogspolitiken som regeringen lämnade till riksdagen i maj 1998 (prop. 1997/98:158) och för regeringens bedömning av anslagsbehovet inom detta verksamhetsområde.

Det har hittills rått vissa svårigheter att bedöma de direkta effekterna av Skogsvårdsorganisationens verksamhet. Det beror dels på att dessa ofta inte kan utläsas i det kortare perspektivet utan först med längre mellanrum, dels på svårigheterna att skilja ut externa faktorer inverkan på utvecklingen inom skogsbruket. Den nu genomförda utvärderingen kommer att utgöra en värdefull grund för en fortsatt uppföljning av skogspolitiken. Denna fråga behandlas i den nyss nämnda propositionen. Härtill kommer den utveckling av Skogsvårdsorganisationens regleringsbrev som har gjorts för innevarande budgetår. De verksamhetsmål och krav på åiterrapportering som anges där utgår från den struktur som utvärderingen har haft. Skogsvårdsorganisationens årsredovisning för år 1997 ger dock en god bild av organisationens prestationer och ekonomiska resultat.

Verksamhetsmålet för Skogsvårdsorganisationen angavs för år 1997 vara att föra ut skogspolitikens nya inriktning och mål till skogsägare, berörda myndigheter och allmänheten. Vidare skulle Skogsvårdsorganisationen i sin rådgivning särskilt uppmärksamma behovet av tillfredsställande åtgärder för återväxt av skog och av kvalitetshöjande ungskogsrojning. Av utvärderingen framgår att varken skogspolitikens produktionsmål eller dess miljömål har nåtts. Målen är högt satta och utvärderingen ger inte en fullständig bild av effekterna av insatta åtgärder efter år 1993. Oavsett detta står det klart att ytterligare insatser behöver göras inte minst i fråga om information och rådgivning till skogsägarna från Skogsvårdsorganisationens sida. I det sammanhanget är behovet av att åter nå en nära kontakt med skogsägarna väsentligt. Utvärderingen visar att allt fler skogsägare inte har någon förankring tidigare i skogsbruket och att deras kunskapsbehov vad gäller skogsskötsel är stort.

Skogsvårdsorganisationens ekonomiska resultat har minskat väsentligt under år 1997 till följd av kostnaderna för omorganisationen.

Dessutom kan den omfattande omorganisationen i sig och den därmed sammanhängande personalminskningen ha påverkat verksamhetens inriktning. I sammanhanget bör det påpekas att det hittills förhållandevis stora balanserade överskottet har tagits i anspråk för att täcka engångskostnader för omorganisationen.

Framtiden kräver av Skogsvårdsorganisationen att den är en stark myndighet med nära markägarekontakt och med höga kunskaper om såväl renodlade skogsbruksfrågor som miljöfrågor. Organisationen har en viktig uppgift när det gäller att vara normbildare på skogspolitikens område. Informationskampanjer av typen Grönare skog spelar en viktig roll i detta sammanhang. Organisationens styrka måste hämtas ur en fast skogspolitik och en effektiv och välutbildad personal. Skogsstyrelsens redovisning av kompetensförsörjningen inom organisationen visar bland annat på behovet av att i tid möta effekterna av den nuvarande sneda åldersfördelningen hos den samlade personalstyrkan. Regeringens förslag på det skogspolitiska området utgör sammantagna en god grund för en positiv utveckling. En sådan utveckling kräver även insatser från skogsnäringen själv inte minst i form av ökade investeringar i skogsvård.

10.4 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte lämnat några invändningar eller framfört andra principiellt viktiga frågor som rör Skogsvårdsorganisationens verksamhet.

10.5 Anslag

H1 Skogsvårdsorganisationen

Tabell 10.1 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Övrigt	Belopp
1997	Utfall	300 264	Anslags-sparande	5 237
1998	Anslag	257 211	Utgifts-prognos	262 448
1999	Förslag	268 022		
2000	Beräknat	279 711 ¹		
2001	Beräknat	289 033 ²		

¹ Motsvarar 274 705 i 1999 års prisnivå.

² Motsvarar 279 705 i 1999 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen som är den centrala förvaltningsmyndigheten för skogsvårdsstyrelserna. Under anslaget redovisas all verksamhet hos Skogsvårdsorganisationen.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Skogsvårdsorganisationens omorganisation har nu genomförts. Engångsutgifterna för denna har i mindre utsträckning täckts med medel för regionalpolitiska åtgärder. Merparten av utgifterna har dock bekostats med de balanserade överskott som har funnits i verksamheten.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter (som får disponeras)	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 1997	109	132	-23
Prognos 1998	280	320	-40
Budget 1999	280	305	-25

Tabell 10.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter (varav internationella uppdrag)	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 1997	322 515	327 202	-4 687
	(2 000)	(2 000)	(-)
Prognos 1998	321 000	322 000	-1 000
	(6 000)	(6 000)	(-)
Budget 1999	323 000	321 000	2 000
	(6 000)	(6 000)	(-)

Slutsatser**Beräkning av anslaget för 1999***Tusental kronor*

Anslag 1998	257 211
Pris- och löneomräkning	+4 874
Justering av premier	+937
Ökat resursbehov	+5 000
Förslag 1999	268 022

Vid anslagsberäkningen har en teknisk justering gjorts. Skälet är att den justering av anslaget som gjordes för år 1998 med anledning av det förändrade sättet att finansiera avtalsförsäkringar på det statliga området (se bilaga 1, avsnitt 4) har korrigerats.

För budgetåret 1999 bedöms anslagsbehovet till 268 022 000 kronor. Därvid har hänsyn tagits till behovet av den förstärkta rådgivning som aviserades i 1998 års ekonomiska vårproposition och som redovisas närmare i prop. 1997/98:158 Uppföljning av skogspolitiken. För budgetåret 1999 har sålunda beräknats en förstärkning med 5 miljoner kronor. Motsvarande förstärkning för budgetåren 2000 och 2001 beräknas till 12 resp. 17 miljoner kronor. Det innebär en sammanlagd extrainsats under treårsperioden med 34 miljoner kronor.

H2 Insatser för skogsbruket**Tabell 10.4 Anslagsutvecklingen***Tusental kronor*

1997	Utfall	45 820	Anslags-sparande	34 380
1998	Anslag	60 700	Utgifts-prognos	75 145
1999	Förslag	75 700		
2000	Beräknat	85 700		
2001	Beräknat	85 700		

Anslaget som disponeras av Skogsstyrelsen täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förordningen (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket och förordningen (1997:22) om stöd till skogliga åtgärder inom jordbruket. Anslaget finansierar bidrag till ädellövskogsbruk och vissa natur- och kulturvårdsåtgärder. Vidare täcker det kostnader för biotopskydd, naturvårdsavtal och statens utgifter för försöksverksamhet med skogsmarskalkning m.m.

Regeringens överväganden**Resultatinformation**

Vid utgången av år 1997 hade sammanlagt 690 biotopskydd beslutats med en sammanlagd areal på 1 721 hektar. Sammanlagt 299 naturvårdsavtal hade slutits. Den sammanlagda arealen av dessa var 1 861 hektar. Ca 2 800 natur- och kulturvårdsobjekt har fått stöd sedan bidraget infördes. Sammanlagt ca 45 000 hektar skogsmark har kalkats eller vitaliseringsgödslats med stöd av anslaget och ca 15 000 hektar ädellövskog har skapats inom ramen för stödverksamheten.

Slutsatser

Regeringen har i 1998 års ekonomiska vårproposition och i prop. 1997/98:158 Uppföljning av skogspolitiken behandlat frågan om ytterligare resurser för biotopskydd och naturvårdsavtal. Bedömningen som grundar sig på vad Miljövårdsberedningen har föreslagit innebär att insatserna på dessa områden behöver förstärkas kraftigt. Sålunda räknar regeringen med en uppräknad av anslaget för budgetåret 1999 med 15 miljoner kronor till 75,7 miljoner kronor. För budgetåren 2000 och 2001 beräknas motsvarande förstärkningar till 25 miljoner kronor vardera. Sammanlagt för treårsperioden innebär detta ett extra tillskott på 65 miljoner kronor vilket är en fördubbling av den hittillsvarande insatsen. Frågan om skogsmarskalkningen och statligt stöd i övrigt till skogsbruket har regeringen behandlat i prop. 1997/98:158.

H3 Internationellt skogssamarbete**Tabell 10.5 Anslagsutvecklingen***Tusental kronor*

1997	Utfall	896	Anslags-sparande	509
1998	Anslag	1 405	Utgifts-prognos	1 914
1999	Förslag	1 405		
2000	Beräknat	1 405		
2001	Beräknat	1 405		

De utgifter som belastar anslaget är bland annat alleuropeiskt skogssamarbete, uppföljning av FN:s miljö- och utvecklingskonferens år 1992

och avgifter för och resor vid deltagande i Internationella tropiska timmerorganisationen.

Regeringens överväganden och slutsatser

För budgetåret 1999 bedöms anslagsbehovet till 1 405 000 kr. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

H4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Tabell 10.6 Anslagsutvecklingen

Tusental kronor

1997	Utfall	1 175	Anslags-sparande	4 825
1998	Anslag	6 000	Utgifts-prognos	8 400
1999	Förslag	6 000		
2000	Beräknat	6 000		
2001	Beräknat	6 000		

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen. Den nationella finansieringen av den skogsskadeövervakning som här avses sker över anslaget H1 *Skogsvårdsorganisationen*.

Antalet observationsytor för skogsskadeövervakning uppgår nu till 223. Av dessa ingår 100 i ett alleuropeiskt nät för intensiv miljöövervakning av skog. Verksamheten på dessa ytor bekostas till hälften av EU. Skogsstyrelsen har etablerat en databas för att lagra och bearbeta data från observationsytorna.

Regeringens överväganden och slutsatser

För budgetåret 1999 beräknas anslagsbehovet till 6 000 000 kronor. För åren 2000 och 2001 beräknas anslagsbehoven vara oförändrade.

